Št. 16 (891) L. XVIII.
NOVO MESTO, četrtek, 20. aprila 1967

DOLENJSKI LIST

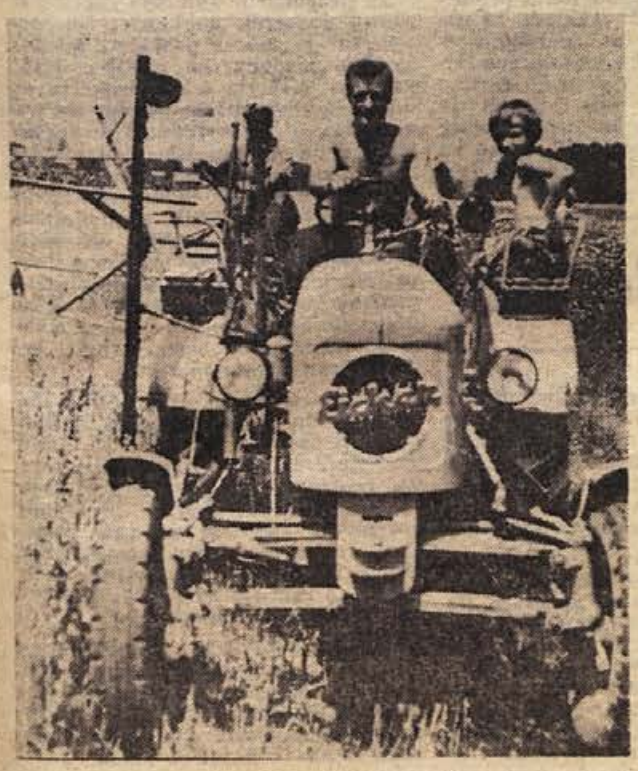

V KMETIJSTVU SMO DOSEGLI lani izredno velik napredek; vse kaže, da je interes za osamosvojitev od uvoza žit tako močan, da lahko že letos pričakujemo njegovo uresničitev. Sodelovanje kmetovalcev z državnimi posestvi in s kmetijskimi zadrugami v različnih oblikah kooperacije narašča iz leta v leto. Pomoč skupnosti za dvig kmetijske proizvodnje na vseh sektorjih lastništva je po zaslugi gospodarske reforme vedno večja. Kmetijstvo si je priborilo enakopraven položaj, z udeležbo na nedeljskih volitvah pa bomo znova potrdili, da hočemo prav na tem področju še večje uspehe!

Nedeljske volitve — naš delovni dogovor

V nedeljo bomo znova stopili na volišča in izpolnili še drugi del naše državljanske dolžnosti. V vseh občinah bomo dokončno izvolili potrjene poslanske kandidate za republiški zbor skupščine SRS, v treh spodnjeposavskih občinah pa bodo neposredno izvolili tudi novega poslanca za zvezni zbor zvezne skupščine.

Medtem ko so odborniki občinskih skupščin že 9. aprila volili poslance in kandidate za poslance za izpraznjena poslanska mesta v republiški skupščini, so člani delovnih organizacij včeraj izvolili svoje odbornike v zbore delovnih skupnosti naših občinskih skupščin. V nedeljo pa bomo vsi volivci z neposrednimi volitvami izvolili odbornike v občinski zbor svoje občinske skupščine. Delovni ljudje, ki delajo na področju kmetijstva, bodo to nedeljo hkrati volili tudi odbornike za zbor delovnih skupnosti svoje občinske skupščine.

Udeležba na volitvah naj pokaže našo privrženost idealom, za katera smo delali vsa medvojna in povojna leta.

V NEDELJO, 23. APRILA

bomo znova potrdili dosedanjo aktivnost Jugoslavije v boju za mir in za ustvarjalno sožitje. Spet bomo dali naš glas za še večji ugled naše domovine.

V NEDELJO, 23. APRILA

bomo znova povedali: smo in ostanemo v prvih vrstah boja za socializem, za družbeni napredek in za mir na svetu! Zato bomo tudi tokrat šli vsi na volišča in z volitvami potrdili naš delovni dogovor, da hočemo do kraja in dosledno uresničiti družbeno ter gospodarsko reformo!

GOSPODARSTVO SE PO UVAJANJU REFORME utrjuje predvsem na podlagi večje produktivnosti dela. Dolenjski, spodnjeposavski, kočevski in belokranjski delavci pri teh naporih ne zaostajajo: pridobivanje dohodka in njegova delitev po delu stopata v ospredje vseh prizadevanj, da bi reforma bila uresničena tudi pri nas! Delež delovnih organizacij pri delitvi narodnega dohodka in presežka produkta narašča, s tem pa daje podlago za vsestransko nadaljnjo krepitev gospodarstva. Z udeležbo na nedeljskih volitvah bomo zato potrdili, da hočemo okrepiti občinske skupščine in jim pomagati, da bodo čimprej in uspešnejše kot organi oblasti in samoupravljanja!

Z NEDELJSKIH PREDVOLILNIH ZBOROV

Kandidati med volivci

Preteklo nedeljo se je v volilni enoti št. 72 predstavil svojim volivcem v Stopičah in Birčni vasi kandidat za poslanca republiškega zbora dr. Franc Hočevar, zvezni javni tožilec iz Beograda, v volilni enoti št. 74 pa sta se predstavila volivcem dva kandidata za poslanca republiškega zbora: inž. Jože Legan, direktor NOVOLESA, in Zvone Perc, upokojenec, ki sta obiskala Mirno peč in Hinje.

Zbori v vseh štirih krajih so bili dobro obiskani. To je razumljivo, saj se predvolilna aktivnost bliža višku, ker so volitve tik pred vrati. Svoje kandidate so volivci povsod toplo sprejeli, medsebojni pomenek pa je bil dostojen in hkrati sproščen.

Na vseh štirih zborih so volivci seznanili kandidate s splošno problematiko svojega kraja ter v razpravi načeli nekaj težav, ki se pojavljajo domala povsod. Govorili so o vzdrževanju občinskih cest in krajevnih potov, o kmečkem zdravstvenem zavarovanju, o davčni politiki, pa tudi o neodkupljenem krompirju, ki še vedno leži po mnogih kleteh in čaka kupcev, o novem načinu upravljanja z gozdovi in o slabostih, ki se pojavljajo pri tem. Menili so tudi, da bi kazalo zmanjšati carine za uvoz manjših kmetijskih strojev.

V Mirni peči so občani razen naštetega načeli še vprašanje gradnje nove šole, priključka na avtomobilsko cesto in avtobusne proge, ki bi povezala Mirno peč z Novim mestom in Ljubljano.

Dr. Jože Brilej v KOVINARSKI

Poslanec republiškega zbora skupščine SRS dr. Jože Brilej je v torek dopoldne obiskal tovarno KOVINARSKA v Krškem. Najprej se je pogovarjal z vodilnimi uslužbenci podjetja, s predstavniki samoupravnih organov in družbenih organizacij, nato pa si je ogledal proizvodnjo v obratih.

VREME

OD 20. DO 30. APRILA

Nestalno s pogostnimi padavinami in ohladitvami. Padavine in ohladitve pričakujemo predvsem okrog 19., 22. do 24. in od 27. aprila dalje. Vmes nevarnost slane. Dr. V. M.

RAZGOVOR Z GENERALNIM TAJNIKOM ZVEZNE KONFERENCE SZDL B. ZUPANČIČEM

Širok posvet z vsemi činitelji v občini

Dragocena izkušnja predvolilne dejavnosti

Generalni tajnik Zvezne konference SZDL Beno Zupančič je ustregel naši prošnji in v razgovoru z urednikom Tanjugovega servisa za pokrajinske ter občinske liste povedal svoje mnenje in pripombe o dosedanji predvolilni dejavnosti Socialistične zveze. Hkrati je opozoril tudi na pomembno vlogo listov v tej vsesplošni politični dejavnosti po naših občinah. Ta razgovor objavljamo v malo skrajšani obliki, da bi naši bralci imeli priložnost slišati o izkušnjah v dosedanji politični dejavnosti, ki je zajela na milijone državljanov po vsej naši deželi.

V predvolilnih pripravah je Socialistična zveza — je na začetku rekel tov. Beno Zupančič — drugače nastopila v tej politični dejavnosti tako v republikah kot v občinskih in krajevnih organizacijah. Presegla je s statuti omejeno teritorialno načelo, ker meni, da ne sme biti ovirana. Zato je moralo priti poleg že običajnih terenskih sestankov članstva tudi do veliko širših konferenc državljanov in delovnih ljudi iz delovnih organizacij, da se izvede čimširši posvet vseh družbeno-političnih činiteljev v občini.

SPLOŠNO DRUŽBENI DOGOVOR O TEKOČIH VPRAŠANJIH

— Prosimo vas, da nam podrobneje obrazložite ta pojav in kaj pomeni za nadaljnjo dejavnost Socialistične zveze?

— To dejansko pomeni, je rekel tov. Zupančič, da so organizacije Socialistične zveze v vsakdanjem delu doživlja le neko reformo svojega načina delovanja. V predvolilni dejavnosti smo dosegli, da Socialistična zveza uporablja politične metode ki najbolj ustrezajo določenim koristim in tekočim vprašanjem, ne pa togim organizacijskim shemam ali tradicionalnim kalupom.

Ravno ta način širokega posvetovanja z vsemi činitelji v občini, zlasti pa s samimi državljani, je prav to, kar je Socialistična zveza na svoji današnji razvojni stopnji. Takšen način dela ne ustvarja direktive, marveč omogoča in sili v splošnodružbeni dogovor o tekočih vprašanjih vsakdanjega življenja in dela.

— V čem je po vašem mnenju bistvo te spremembe in kaj želite z njo doseči?

— To je dejansko ena vrsta reforme političnega dela pri nas, ki ga je Socialistična zveza pričela že v pripravah za svoj zadnji kongres, ko je o vseh kongresnih dokumentih članstvo razpravljalo pol leta. Sodim, da smo dosegli veliko tesnejši stik z delovnimi ljudmi, veliko večjo enotnost v vsakdanjem političnem delovanju, višjo stopnjo posvetovanja vseh činiteljev v občini in

(Nadaljevanje na 3. str.)

Tržačani v Kočevju

25. aprila bo obiskala Kočevje skupina 40 do 50 Tržačanov, članov KP Italije. V Kočevje bodo prišli na izlet. V hotelu Pugled so že naročili kosilo in glasbo. Ogledali si bodo tudi muzej in mesto.

Pišece tekmujejo z vsemi v brežiški občini

Krajevna organizacija SZDL v Pišecah je pred dnevi razpravljala o aktivnosti svojih članov, ki se pripravljajo na nedeljske volitve. Sklenila je, da bodo skušali doseči čim boljšo udeležbo. Vsem krajevnim organizacijam Socialistične zveze v občini pa Pišečani hkrati napovedujejo tekmovanje. Merilo za prizadevnost bodo nedeljski volilni uspehi.

Inženir novomeškega GG pri tovarišu Titu

S slovensko sindikalno delegacijo, ki bo čestitala predsedniku Titu za 75. rojstni dan, bo šel na pot tudi inž. Konrad Mehle iz novomeškega Gozdnega gospodarstva. V delegacijo ga je imenovalo predsedstvo novomeškega občinskega sindikalnega sveta, katerega član je že nekaj let.

PRI SKLADU DELAVSKEGA ZAVAROVANJA

TVEGANJE NI PRIPOROČLJIVO

Letos za zdravstveno varstvo 21 milijonov Ndin, 8,6 milijona Ndin pa za denarne dajatve zavarovancem — Prosto izbiro zdravnika zagotavlja 40 splošnih zdravnikov na območju novomeške komunalne skupnosti socialnega zavarovanja

Izvršilni odbor skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev v Novem mestu je 13. aprila zavrnil predlog nekaterih zdravstvenih zavodov, naj bi sklad delavskega zavarovanja letos posloval z rizikom, morebitni primanjkljaj pa kril z izrednim prispevkom. Na seji so poudarili, da tega ne morejo dovoliti in da bodo dobili zdravstveni zavodi in druge službe pač le toliko denarja, kolikor se ga bo nabralo v skladu.

Izvršilni odbor je soglašal s sporazumom med svetom zdravstvenega centra in skupščino delavskega zavarovanja o delitvi sredstev sklada. Sporazum določa, da gre 71,25 odst. letošnjih sredstev za zdravstveno varstvo, 28,25 odst. pa za denarne dajatve zavarovancem. Posebno določilo sporazuma pravi, da sredstev zdravstvenega varstva ni mogoče porabiti za denarne dajatve, kot so nadomestila osebnih dohodkov in drugo. Zdravstveni službi je kljub temu omogočeno nemoteno uresničevati program zdravstvenega varstva. Po delitvenem ključu bo za zdravstveno varstvo več kot 21 milijonov N din, medtem ko bo za denarne dajatve mogoče porabiti le 8,6 milijona Ndin.

Izvršilni odbor je obravnaval tudi merila, ki naj bi jih komunalni zavod za socialno zavarovanje upošteval pri delitvi denarja zdravstvenim zavodom. Menil je, naj bi strokovna služba zavoda pred delitvijo izločila sredstva za odplačevanje anuitet, ob delitvi pa upoštevala število zavarovanih oseb v posameznih občinah. Izvršilni odbor je prepričan, da bo taka delitev dala vsem občanom enake pravice pri uveljavljanju zdravstvenega varstva. Ugotovil je tudi, da je letošnji način delitve bistveno drugačen in da je zadovoljivo prizadevanje zdravstvenih zavodov, zlasti zdravstvenega centra, ki sodeluje pri neposredni delitvi.

Člane izvršilnega odbora so na seji informirali, da je zdravstvena služba že začela prilagajati programe sredstvom tako, da zdravstveno varstvo občanov ne bo okrnjeno.

Razpravljali so tudi o spremembi in dopolnjevanju zdravstvenega varstva, ki jih je treba prilagoditi novim ukrepom na področju socialnega zavarovanja. Ugotovili so, da je zdravstvena služba na območju novomeške komunalne skupnosti dovolj razvita in strokovno sposobna, zato zavarovancem ne bo treba iskati varstva v sosednjih skupnostih. To pomeni, da bodo zavarovanci zdravnika prosto izbirali le v mejah novomeške skupnosti, kjer je med drugim na voljo 40 zdravnikov splošne prakse. Temeljna pravica zavarovancev do proste izbire zdravnika s tem seveda ne bo okrnjena, saj bodo lahko še vedno iskali varstvo drugod, le da bodo morali v takih primerih stroške sami plačati. Drugače pa bo tedaj, če bo zavarovanec poslan v drugo območje zaradi posebnih bolezni) z zdravnikovo napotnico! Sklenili so da bodo s temi značilnostmi dobro seznanili zavarovance.

POPRAVEK

Popravljamo tiskarsko napako v naslovu zunanjepolitičnega pregleda v zadnji številki našega tednika: moral bi se prilagoditi opisani snovi in dogodkom iz Adena, po pomoti pa je na strani ostal nezamenjan naslov iz prejšnjega tedna. Bralce prosimo, da neljubo napako oprostijo!

UREDNIŠTVO

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Punta del Este

Punta del Este je eno izmed najbolj znanih letovišč v Urugvaju. Po vsem svetu pa je postalo znano še bolj zaradi konference dvajsetih šefov ameriških držav, ki je bila te dni v tem kraju po skoraj enoletnih pripravah.

Za to konferenco šefov držav članic Organizacije ameriških držav so se zavzemale predvsem Združene države Amerike. Njihova prva zamisel je bila, naj bi na taki konferenci ustanovili skupno poveljstvo vojaških sil, nekaj takega kakor je atlantski pakt v Evropi. V tem letu je bilo slišati tudi nekaj podrobnosti o tem načrtu. Zamislili so si ga kot pakt, ki naj bi obvaroval Ameriko pred »komunistično diverzijo«. Vrhovnemu poveljstvu bi dali takšna pooblastila, da bi samo odločalo, kdaj in v kateri državi nastaja nevarnost za takšno »diverzijo«. Zlasti so veliko govorili o takem paktu po intervenciji ZDA v Dominikanski republiki, kjer so se njihove čete izkrcale, potlej pa so si nadele naslov »medameriških sil«. Nič ni čudnega, če so taki načrti naleteli na hud odpor v večini latinskoameriških držav, saj bi si takle vrhovni štab lahko prilastil pravico, da bi vsakršno politično gibanje, ki bi se uprlo severnoameriški dominaciji, razglasili za »komunistično nevarnost« in si s tem vzel pravico, da z vojsko poseže v notranja dogajanja katere koli izmed teh držav.

V tem letu priprav na konferenco v Punti del Este je bil tako načrt dokončno odklonjen. Še zunanji ministri, ki so se sestali neposredno pred konferenco, so razpravljali o medameriških vojaških silah in se naposled sporazumeli, da o čem podobnem v tej situaciji zdaj ne more biti govora. Tako so ZDA doživele precej hud političen poraz, ker so morale navsezadnje sprejeti razpravo o povsem nečem drugem, kot pa so si same zamislile. Nekaj latinskoameriških držav je že v prvih pripravah na konferenco zahtevalo, da razpravljajo o gospodarskih problemih, o velikanskih razlikah, ki nastajajo med razvitim ameriškim severom in nerazvitim jugom. Poudarjali so predvsem, da so te razlike vzrok nemirom v teh državah, to zaostruje socialna nasprotja in te vzroke je treba odpraviti. Tako so ZDA naposled sprejele vsiljeno razpravo o gospodarskih problemih, ker niso mogle tvegati, da bi se osamile in da bi latinskoameriške države brez njih začele ubirati svoja pota, ki lahko pripeljejo kdo ve kam, prav gotovo pa ne pod varuštvo velikega severnega soseda.

V takem vzdušju je moral torej ameriški predsednik Johnson na hitro roko sestaviti svoj program, da ga ne bi sestavil kdo drug. In tako se je rodil »sen nove Amerike«, kakor je dobil ta program ime. Obsega sedem točk. ZDA bi finančno pomagale bodočemu latinskoameriškemu skupnemu trgu, pomoč pri uresničitvi večnacionalnih projektov o razvoju, možnost znižanja carin po poprejšnjem sporazumu z industrijsko razvitimi deželami sveta, da bi olajšali prodajo latinskoameriških izdelkov v ZDA, pomoč v kmetijstvu, znanosti, tehnologiji in zdravstvu ter naposled kredite za gradnjo univerzitetnih središč v teh državah.

Ta program je Johnson razvil kot zadnji govornik na konferenci, potem ko je moral poslušati takšno kritiko gospodarske politike ZDA, kakršne ZDA na tako visoki ravni doslej še niso slišale. Skoraj vsi govorniki so s številkami navajali, kako velik prepad zija med visoko razvito Severno Ameriko in med latinskoameriškimi državami glede industrijske in sploh gospodarske moči. »Če se te razlike ne bodo zmanjšale, potem se svet neogibno približuje samomoru,« je dejal urugvajski predsednik. Le brazilski predsednik Ongania je bil antikomunistično razpoložen, vtem ko drugi tega niso napihovali.

Ob koncu so se predsedniki dogovorili, da bodo ustanovili skupni gospodarski trg. Posebej se bodo zavzemali za to, da bodo te države več izvažale, kmetijsko proizvodnjo je treba modernizirati in sploh spremeniti razmere na vasi, vojaške stroške je treba omejiti itd. Druge točke programa osmih točk govore o razvoju zdravstva, prosvete, znanosti in tehnologije.

Veliko bolj kot namišljenega strahu o komunističnih nevarnostih se torej Latinska Amerika boji posledic velikanskih razlik med razvitimi in nerazvitimi, kar pa je vprašanje vsega sodobnega sveta.

V NOVEM MESTU PREDLAGAJO UKREPE

Pravico do varstva naj pokaže pečat v izkaznici!

Ali res živi 30 odst. zavarovancev na račun rednih plačnikov? — Predlagajo, naj bi bil prispevek kmetov za zdravstveno varstvo 40.000 Sdin

14. aprila je izvršilni odbor skupščine socialnega zavarovanja kmetov v Novem mestu določil, da bodo 90 odstotkov sredstev v skladu kmečkega zavarovanja letos porabili za zdravstveno varstvo, kar predvideva med drugim tudi finančni načrt. Republiški skupščini socialnega zavarovanja je predlagal, naj bi vsako leto potrjevali zdravstvene izkaznice, ker bi tako preprečili nerednim plačnikom, da bi uživali iste pravice kot redni plačniki.

Temeljni zakon o zdravstvenem zavarovanju kmetov zaostruje merila za to vrsto zavarovanja. Izvršilni odbor skupščine kmetov v Novem mestu meni, da bi šteli — po merilih socialnega zavarovanja — za kmeta le tistega, ki ima več kot 120.000 Sdin katastrskega dohodka, ker je od katastrskega dohodka odvisno tudi plačevanje »vstopnih« prispevkov za zdravstveno varstvo kmetov. Poudarili je, da bi morali nosilci pravic kmečkega zavarovanja plačati ne po 20.000, marveč po 40.000 Sdin, da bi bili lahko sploh zavarovani.

Povedali so, da je med nosilci pravic kmečkega zavarovanja 30% takih, ki imajo manj kot 120.000 Sdin katastrskega dohodka. Razumljivo je, da za socialno zavarovanje tudi manj prispevajo. Ugotovili so, da plača teh 30% kmečkih zavarovancev le 44% odstotkov zdravstvenega varstva, tako da pravzaprav zanje plačujejo nosilci z večjimi prispevki.

V razpravi so nadalje ugotovili, da mnogi kmečki zavarovanci neredno plačujejo prispevke in da nekateri dolgujejo denar za več let. Od tod tudi primanjkljaj v skladu — 260 milijonov Sdin!

Izkaznice bi potrjevali le tistim, ki bi plačali vse prispevke, pravico do zdravstvenega zavarovanja pa bi lahko uveljavili le zavarovanci s potrjenimi izkaznicami.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Vloga komunistov se bistveno ni spremenila

■ SLAVNOSTNA SEJA CENTRALNEGA KOMITEJA ZK SLOVENIJE — Preteklo soboto je bila v veliki dvorani republiške skupščine slavnostna seja CK ZKS, ki jo je vodil prvi sekretar KPS Franc Leskošek. Govoril je tvorec manifesta ustavnega kongresa KPS Edvard Kardelj. Med gosti so bile delegacije centralnih komitejev iz vseh republik, sekretar izvršnega komiteja CK ZKJ Mijalko Todorović, delegacija KP Italije in Avstrije in številni predstavniki družbeno političnih organizacij ter kulturni in javni delavci.

Edvard Kardelj je orisal razmere, v katerih je bil ustanovni kongres KP Slovenije in naloge, ki so si jih bili takrat postavili komunisti v boju proti fašizmu. Partija je takrat pozvala vse sile slovenskega naroda, ki jim je kaj do narodnega obstoja, naj se združijo v boju proti vse bolj grozeči fašistični nevarnosti. Danes po tridesetih letih lahko znova rečemo, da je vse tisto, kar so si postavili za cilj komunisti takrat, uresničeno.

Tovariš Kardelj je tudi orisal, zakaj je komunistični partiji vse to uspelo. Predvsem zato, ker je bila partija edina nekompromitirana in organizirana politična sila, ki je lahko zbrala vse napredne sile slovenskega naroda okrog sebe, ker je trdno verovala v moč demokratičnih sil in ker ji je uspelo mobilizirati predvsem delavski razred. Potlej pa je tovariš Kardelj govoril o sedanjih nalogah, pri čemer je poudaril, da se osnovna funkcija vodilne družbene vloge zveze komunistov v našem času ne razlikuje veliko od tiste, ki jo je imela v času ustanovnega kongresa. Njen vpliv na družbena dogajanja je namreč odvisen od tega, koliko so komunisti sposobni povezovati živ družbeni in politični interes delavskega razreda in vseh delovnih množic s socialnim ustvarjalnim potencialom družbe ter njenim materialnim razvojem. To pa nalaga komunistom, da sproti zavzemajo jasna in odgovorna stališča glede tistih pojavov in problemov v družbenem življenju, ki bistveno vplivajo na potek aktualnega družbenega dogajanja. Razumljivo pa je, da se morajo komunisti za svoja stališča boriti.

■ ZBOR SAMOUPRAVLJAVCEV V ZAGORJU — V počastitev tridesetletnice ustanovnega kongresa KPS je bilo v Zagorju zborovanje okrog 500 samoupravljavcev zasavskih revirjev. Govorila sta sekretar izvršnega komiteja CK ZKS Franc Popit in sekretar področnega komiteja ZKS za Zasavje Marjan Orožen. Tovariš Popit je posebej opozoril na številne obletnice, ki jih praznujemo prav letos. Tovariš Tito je že 30 let pri krmilu naše partije, sto let je, odkar je izšel Marksov »Kapital«, sto let je tudi od ustanovitve prvega delavskega društva na Slovenskem in 50 let od Velike oktobrske revolucije. Posebej je poudaril pomen teoretičnega dela in preučevanja zgodovine socializma za razvoj samoupravljanja, saj si samoupravljanja ob neznanju in prakticističnem sprotnem odločanju, ne da bi znanstveno predvideli možne posledice takega odločanja, ni mogoče zamisliti. Med drugim se je ustavil tudi ob kulturnih vprašanjih ter poudaril, da bi bilo prav, če bi se tudi danes močneje slišal glas delovnega človeka, kakšni so njegovi kulturni interesi in zahteve. Ko pa je govoril o konkretnih sedanjih nalogah komunistov, je dejal, da so obsežene v resoluciji nedavne seje centralnega komiteja in zdaj gre za to, da jo uresničimo.

■ SVETOVNI REKORD V MAJDANPEKU — Skupina bageristov je z bagrom »M-3« nakopala v pol leta milijon 600 tisoč ton bakrene rude in s tem presegla vse dosedanje rekorde, ki jih dosegajo s tem strojem po drugih rudnikih na svetu.

■ ZAGREBŠKI VELESEJEM ODPRT — V Zagrebu so odprli spomladanski velesejem, na katerem sodeluje 727 domačih in 449 tujih razstavljavcev. Sejem je odprl predsednik zvezne gospodarske zbornice Tone Bole. Velesejem je urejen na 90.000 kvadratnih metrih razstavne površine.

■ EKK BO TREBA ZGRADITI — Izvršni svet je na nedavni seji razpravljal o poročilu posebne komisije, ki je proučevala, kako bi rešili problem Energo-kemičnega kombinata Velenje. Spričo tega, da za celotno naročeno opremo ni mogoče najti kupcev in da nastajajo tako veliki stroški, ki jih bo treba tako ali tako plačati in še nič ne bi imeli od tega, se je izvršni svet odločil, da bi bilo pametneje gradnjo nadaljevati s spremenjenim proizvodnim programom.

KRATKE Z RAZNIH STRANI

■ STIRIURNI UDAR V GANI — V ponedeljek zjutraj je skupina oficirjev padalskih enot na čelu s podpolkovnikom Asasijem skušala izvesti državni udar. Druge enote vojske in policija niso podprle upornikov in tako so upor že v štirih urah zatrli. Predsednik ganskega sveta za narodno osvoboditev general Ankrah je na tiskovni konferenci izjavil, da je bila v poskus udara zapletena le majhna skupina nekega polka. Tako uporniki niso imeli niti časa, da bi povedali, kaj so pravzaprav hoteli. Tuje agencije ugibajo, če ne stoji za uporniki bivši predsednik Nkrumah, drugi pa spet trdijo, da gre le za upor plemena Ašanti, ki se že dlje časa ne strinja z vlado generala Ankraha.

■ NOV VESOLJSKI POSKUS — V ZDA so izstrelili vesoljsko ladjo, ki potuje na Luno, kjer naj bi »mehko« pristala in »pobrala« vzorce Luninih tal. Ladja ima posebno »lopato«, ki bi pobirala vzorce tal, kar bodo opazovali prek televizijskih kamer na Zemlji. Pravijo, da je namen tega poskusa, da bi ugotovili, če bi tla vzdržala pristanek večje vesoljske ladje z astronavti.

■ ULBRICHTOVA GRAJA IN PREDLOG — Na VII. kongresu enotne socialistične partije Nemčije je predsednik državnega sveta in prvi sekretar te partije Walter Ulbricht obsodil politiko sedanje zahodnonemške vlade kot izrazito desno in obremenjeno z revanšizmom ter imperializmom. Predlagal pa je, naj bi se sestala premiera obeh vlad Kiesinger in Stoph.

■ OBTOŽENA LIU IN TENG — V Pekingu so obtožili predsednika republike Liu Šao Cija in generalnega sekretarja KP Kitajske Teng Hsiao Pinga, češ da sta pripravljala državni udar in zahtevajo zanju smrtno kazen. Oba so pred nedavnim preglasovali v vrhovnem partijskem vodstvu.

■ MISIJA OZN SE JE SPORAZUMELA Z LONDONOM — Misija OZN, ki je preučevala razmere v Adenu, je naposled le prišla v London, kjer se je pogovarjala z britanskim zunanjim ministrom Brownom. Sporazumeli so se glede dela v prihodnje, vendar ni gotovo, če bo misija nadaljevala svoje delo v Adenu.

■ POTRES V INDONEZIJI — Na indonezijskem otoku Celebes je bil te dni hud potres, pri katerem je bilo ob življenje okrog 40 ljudi, 75.000 pa jih je moralo zapustiti domove.

■ GRSKI PARLAMENT RAZPUŠČEN — Vlada premiera Kanelopula je razpustila grški parlament. Nove volitve bodo 28. maja, kakor je bilo že prej napovedano.

■ GRECKO — NOVI OBRAMBNI MINISTER ZSSR — Pretekli četrtek so za sovjetskega obrambnega ministra imenovali maršala Andreja Grečka, ki tako nadomešča umrlega maršala Rodiona Malinovskega. Hkrati so na vodilna mesta v vojski imenovali več novih osebnosti.

■ BOJ PROTI ALKOHOLIZMU — Vrhovni sovjet ruske federacije je na prvem zasedanju sprejel zakon o obveznem zdravljenju alkoholikov. Razgrajače na bodo sodišča obsojala na delovno prevzgojo od enega do dveh let.

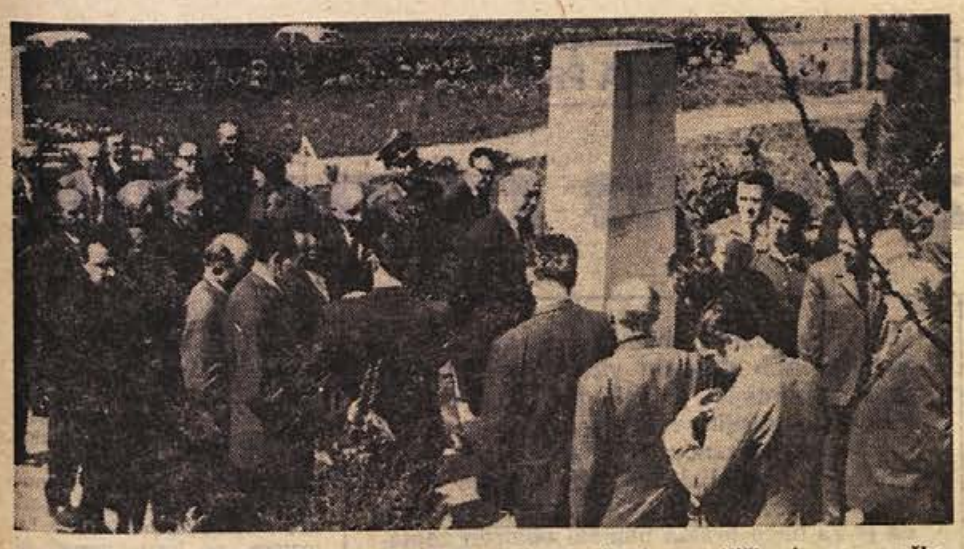

Predvojni komunisti-revolucionarji črnomaljske, kočevske, metliške in novomeške občine so ob tovariškem srečanju za 30-letnico ustanovnega kongresa KPS, ki je bilo 17. aprila v Dol. Toplicah, položili vence na spominski kamen VDV brigadi v Dol. Toplicah in na partizansko grobišče v Poljanah. Na sliki: med polaganjem venca v Poljanah. (Foto: Miloš Jakopec)

V Novem mestu premalo menjalnic

Po predpisih smeta menjavati tujo valuto v Novem mestu razen banke še hotel METROPOL in KOMPASOVA poslovalnica, kar je za boljši denarni promet v mednarodnem turističnem letu premalo. Menjalnico tujega denarja bi morale imeti tudi pošta in vsaj večje gostinske organizacije.

SREČANJE PREDVOJNIH KOMUNISTOV

Predanost, prodornost in brezmejno zaupanje

v pravilnost revolucionarne poti, ki jo je nakazovala Partija, so bile tri glavne odlike predvojnih komunistov

17. aprila so se v Dol. Toplicah zbrali predvojni komunisti iz črnomaljske, kočevske, metliške in novomeške občine. Na tovariško srečanje ob 30-letnici ustanovnega kongresa KPS so jih povabili občinski komiteji ZKS vseh štirih občin. Srečanja predvojnih komunistov revolucionarjev so se razen domačih predstavnikov družbeno-političnih organizacij in občinskih skupščin štirih občin ter predstavnikov črnomaljskega in novomeške garnizije JLA udeležili še Viktor Avbelj, član predsedstva CK ZKS, inž. Marko Bulc, član izvršnega komiteja CK ZKS, Jože Borštnar, sodnik ustavnega sodišča SRS in dr. Franc Hočevar, zvezni javni tožilec SFRJ.

Vabljence je prisrčno pozdravil sekretar ObK ZKS Novo mesto Slavko Zierkelbach, v krajših nagovorih med srečanjem pa sta obudila spomin na prehojeno pot in slavljencem čestitala tudi Viktor Avbelj in dr. Franc Hočevar. Dopoldne je srečanje potekalo v prostorih Zdravilišča Dolenjske Toplice, popoldne pa so udeleženci obiskali bazo 20 na Rogu.

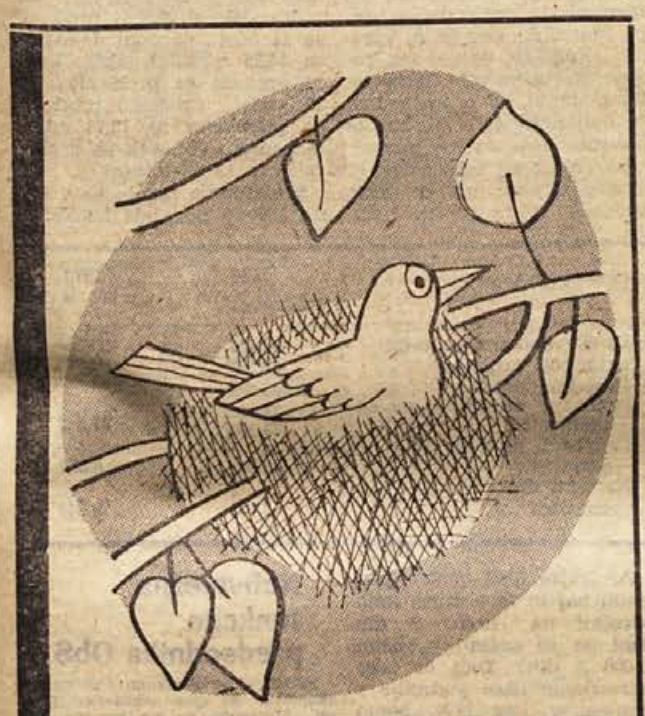

Temu ni treba namensko varčevati, toda če hočete kaj več kot gnezdo na veji, začnite namensko varčevati že ta teden!

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA v Novem mestu

je uvedla posebno **namensko varčevanje za nakup, graditev in obnovo stanovanj**

Lastno stanovanje si lahko pridobite z varčevanjem, z vezanjem sredstev delovne organizacije ter s posojilom banke!

Vključujte se v novo obliko varčevanja! – Vsa pojasnila dobite brezplačno pri DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI v Novem mestu ter pri njeni podružnici v KRŠKEM, kakor tudi v obeh ekspoziturah: v TREBNJEM in v METLIKI.

Širok posvet z vsemi činitelji v občini

(Nadaljevanje s 1. str.)

republiki, in kar je še važnejše, pričel se je odprt političen razgovor.

Dosegli smo, da vse bolj poslušamo ljudi, ne pa da jim mi govorimo, da državljane bolj mobiliziramo za skupen dogovor in ta način lahko nadomesti številne zakone in predpise.

ČASNIKI SO TRIBUNA DELOVNIH LJUDI IN VSEH DRŽAVLJANOV!

V zvezi s tem menim, da so tako imenovani »lokalni listi« oziroma časniki občin in kolektivov imeli in še imajo pomembno vlogo, ker s pomočjo njih lahko pridemo v najtesnejšo zvezo z delovnimi ljudmi. Ti listi naj postanejo tribuna naših državljanov, da se tako zve za njihovo mnenje, ne pa samo na tradicionalnih organizacijskih sestankih.

— Ko ste že omenili lokalne liste, vas prosimo, da nam podrobneje poveste svoje mnenje o tej njihovi vlogi in mestu, kajti ponekod je prišlo do nesporazumov in celo do nerazumevanja, čeprav gre pri tem za glasila oziroma tribune Socialistične zveze?

— To je stvar konkretnega dogovora v nekem predelu ali občini, je rekel generalni tajnik SZDL Beno Zupančič. Če je kakšen list glasilo Socialistične zveze, mora to v resnici tudi biti oziroma mora biti tribuna delovnih ljudi. Če forum SZDL deluje na podlagi neposrednega dogovora z državljani, potem se mora to odražati tudi v listu. In nasprotno: če obstaja umetna in birokratska delitev, potem so forum, list in delovni ljudje med seboj ločeni. To pa ustvarja dilemo, ki je prav tako birokratska, kajti če politični forumi resnično poslušajo, kar delovni ljudje povedo, če uresničijo predloge in mnenja državljanov, potem ni nasprotja med političnimi forumi in članstvom in redakcija lista v takšni situaciji kaj lahko konstruktivno sledi političnemu delovanju.

Tu je potrebno razčistiti tudi vprašanje avtonomije listov, kar ni tako enostavno, kakor nekateri tovariši mislijo, posebno takrat, kadar menijo, da oni sami kot delovne skupnosti ustvarjajo splošno politiko na svojem področju. Tudi zaradi tega smo v škripcih.

— Kakšne sklepe izvajate iz tega?

— Če je Socialistična zveza tribuna delovnih ljudi v občini, potem svoje sklepe, svojo dejavnost in vse, kar pripravlja, podreja resničnim koristim in mišljenju delovnih ljudi, kar pa ne pomeni, da se mora vedno skladati tudi z vsakim posameznikom. Kadar pa gre za splošni družbeni dogovor, tedaj je stališče forumov hkrati tudi stališče članov Socialistične zveze in list mora biti sestavni del tega dogovora, zato mora izražati svoje mišljenje in pomagati oblikovati skupna stališča. Preprosteje povedano: če organizacija SZDL dobro dela, potem ne more priti do nesporazuma, listi pa so lahko le odraz takšne organske politične klime.

Beno Zupančič, generalni tajnik Zvezne konference SZDL Jugoslavije: »Lokalni listi imajo posebno vlogo, ker z njihovo pomočjo lahko pridemo v najtesnejšo zvezo z delovnimi ljudmi. Ti listi naj postanejo tribuna naših državljanov.«

PREDVOLILNA DEJAVNOST JE POVEZANA Z NAMENI REFORME

— Prosil bi vas, da se povrneva na predvolilno dejavnost in da nam na kratko poveste, kaj pomenijo dosedanje izkušnje iz te dejavnosti za Socialistično zvezo?

— Mi smo v celoti naredili velik napredek in ta izkušnja mora služiti za stalno dejavnost SZDL, ne samo v času volitev, ampak na splošno. Naša glavna naloga je in ostane družbena in gospodarska reforma, ki vpliva na naše celotno politično delo, spremembe v metodi dela SZDL pa so dejansko posledica družbene reforme. To je pozitivna posledica, ki se odraža tudi v naši predvolilni dejavnosti, ker se je povezala z oprijemljivimi nameni reforme. Tam, kjer so druga vprašanja stopila na prvo mesto, kjer se je razpravljanje sukalo okoli oseb in podobnem, tam so bile politične priprave slabe.

Spričo tega sem mnenja, da mora Socialistična zveza v celoti zares izkoristiti to izkušnjo, da bi postala čim širša tribuna delovnih ljudi, s katere se bo slišal njihov glas.

VOLIVCI SO POKAZALI VELIKO ZANIMANJE ZA VSA VPRAŠANJA

— Kaj navsezadnje mora biti prva naloga SZDL kot posledica bogate predvolilne dejavnosti, na katero ste opozorili v tem razgovoru?

— Če gledamo v celoti, lahko rečemo, da je naš delovni človek, naš državljan, na splošno pokazal v predvolilni dejavnosti veliko zanimanje za reševanje vseh vprašanj reforme, prosvete, socialnega zavarovanja, standarda in podobnega. Zdaj je naloga SZDL in vseh družbenih organizacij, da se pobrigajo za ohranitev tega političnega zanimanja delovnih ljudi, da bodo to zanimanje pokazali tudi na volišči 23. aprila, ko se bodo odločali, kateremu kandidatu bodo dali svoj glas, in da z enako pazljivostjo zasledujejo tudi delo bodočih skupščin. A. B.

„Na Dolenjskem je napredek očiten!“

Razgovor z zveznim javnim tožilcem dr. Francem Hočevarjem, kandidatom za poslanca republiškega zbora skupščine SRS

— Tovariš Hočevar, kaj vas je, ko se po 10 letih, kot ste sami povedali, spet vračate v »staro domovino«, na Dolenjskem najbolj presenetilo?

— Dolenjska spreminja svoje lice, tukajšnji napredek pa je zame toliko bolj očiten po 10 letih odsotnosti. Ta napredek je viden že na ljudeh, tako na vasi kot v mestu: veliko boljše so oblečeni kot včasih in bolj sproščeni so.

Tudi takrat, kadar teče pogovor o t. i. »večnih problemih«, kot so davki, cene in podobno, se vprašanja o tem postavljajo drugače. Ljudje jih povezujejo s celotnim gospodarskim dogajanjem. Vidi se, da imajo občani večji pregled nad dogajanji v družbi in nad politiko in da oboje razumejo. Seveda pa so jim nekatere stvari še vedno nerazumljive in tu so navadno tisti problemi, ki jih je treba reševati, na primer: odnosi kmetijske zadruge in gozdnega gospodarstva do zasebnega kmeta, ki še vedno vsebuje nekatere slabosti.

Dolenjski kmet je vse bolj orientiran na trg. Zanima se za tržno proizvodnjo; zato nastajajo zdravi kooperativni odnosi, ki kažejo v kmetijstvu ponekod lepe uspehe: kmetovalci uporabljajo umetna gnojila in sortna, preizkušena semena, uveljavlja se plemenska živinoreja, po poljih orjejo traktorji in zemljo obdelujejo kmetijski stroji. Vse to je toliko bolj pomembno, ker ima Dolenjska omejene možnosti glede razvoja kmetijstva. Prav zato pa je treba tu skrbno slediti vsemu novemu in to uporabljati.

Družbene dejavnosti ne zaostajajo: imate veliko, novo bolnišnico, galerijo, študijsko knjižnico, več novih šol, lepo razvito zdravstveno mrežo itd.

V novomeški občini je zdaj zaposlenih že okoli 13.000 ljudi, pred vojno pa tu sploh ni bilo industrije. Zdaj o njej lahko govorimo, saj je tu več raznih podjetij raznih industrijskih panog, npr. tekstilne, avtomobilske, farmacevtske in kemične. To ima velik vpliv na celotno novomeško področje. Vsa ta industrija je še mlada in tudi njen razred je mlad, zato se ni treba čuditi, če se vsako toliko časa pojavijo težave v vodstvu posameznih podjetij ali v samoupravljanju. To je šola, skozi katero gre naš delavski razred. Lahko pa rečemo, da to najbolj spreminja lice Dolenjske!

— Najbrž bi bilo preveč terjati od vas, da bi kar takoj našteli bodoče naloge; zato prosim, če poveste vodilo, ki ga je mogoče povzeti iz tega, kar ste pravkar povedali.

— Doseženi uspehi predstavljajo trdno in dovolj veliko osnovo za še hitrejši razvoj tako v industrializaciji področja kot v gostinstvu, turizmu, kmetijstvu, trgovini in obrti. Hvalevredni primeri, kot sta KRKA in IMV, dokazujejo, da se dajo z vztrajnim delom in dobrimi načrti skoroda iz nič ustvariti industrijske zmogljivosti. To nam je lahko zgled in pouk v bodoče, hkrati pa naj nas spodbuja, da bomo videli v strokovno, družbeno in gospodarsko razglednih kadrih, ki so sposobni dojeti razmere na domačem področju in jih povezati s širšim gospodarskim gibanjem v državi, največje in najtrdnejše zagotovilo za uspešen razvoj. Prepričan sem, da bodo tako zdravi pojavi organiziranosti, kot jih je zaslediti v industriji, kmalu opazni tudi v kmetijstvu, gostinstvu, turizmu, trgovini in obrti.

Dr. Franc Hočevar, kandidat za poslanca republiškega zbora skupščine SRS

Italijanski gostje v hotelu Sremič

4. maja bo prispela v Krško prva skupina 50 italijanskih turistov, ki se bo zadržala tam do vključno 7. maja. V razmiku 14 dni bo obiskalo krško občino še nekaj nad 20 takih skupin. Pošilja jih turistična agencija ETLLI iz Trsta, s katero se je uprava hotela že nekaj let dogovarjala za obisk trgatve na Sremiču.

METLIŠKA OBČINA PRED NEDELJSKIMI VOLITVAMI

Osem let težav in uspehov

Med dolenjskimi občinami, ki so zlasti v zadnjih letih dosegle viden napredek na raznih področjih, je tudi metliška občina. Ker ob sedanjih volitvah poteče mandat predsedniku Francu Vrviščarju, ki je celih osem let opravljal težavno funkcijo predsednika občinske skupščine, smo ga prosili, da je za naše bralce napisal obširen sestavek o težavah in uspehih, s katerimi se je s svojimi sodelavci srečeval pri uresničevanju zastavljenih načrtov.

„Prav živo mi je ostalo v spominu vse dobro in slabo, težave in uspehi, ki jih je doživljala občinska skupščina, kateri sem predsedoval nekaj več kot celih osem let! Nikoli v življenju si nisem predstavljal, še manj pa želel, da bom prišel v skupino vodilnih ljudi, na katerih so sloneli takratni veliki problemi, težave in revščina tega predela Bele krajine. Prav na kratko so mi takrat povedali: Mlad si, naloge in disciplino poznaš, predviden si za predsednika občinske skupščine!

V kakšen položaj sem bil s takratnim občinskim odborom postavljen pred osmimi leti, sem se zavedel šele čez nekaj mesecev. Nekaj časa smo le spoznavali in razvrščali naloge in revščino v vrstni red in določali nujnost reševanja. Kaj več nam takratne materialne možnosti niso niti dopuščale. — Moja skromna pisarna je bila vedno polna ljudi: prihajale so matere, očetje, mladina in drugi, ki so prosili za zaposlitev; prihajali so mnogi, ki so želeli najosnovnejše, kar pripada človeku za skromno življenje. Želj, hotenj, težav in problemov je bilo na kupe! Dobival sem občutek, da spričo takratne skoraj nepomembne materialne osnove nikoli ne bo mogoče rešiti težav. Vendar — kapitulacij nismo vajeni; položaj nas je opominjal, da se nekoč vendarle more spremeniti na bolje in da nekdo mora začeti boj z zaostalostjo in nerazvitostjo tega predela Slovenije. Čedalje močnejše je bilo tudi spoznanje, da je objokovanja in čakanja dovolj ...«

S temi besedami začenja predsednik Franc Vrviščar svoj prispevek o prehojeni poti metliške občinske skupščine v zadnjem desetletju. Takole ga nadaljuje:

Na vsakem koraku smo srečevali žalostno dediščino predvojnih in vojnih let

»Zdravstveni dom se je nahajal v razpadajočih prostorih zasebne stavbe; osnovne šole v občini so še kazale podobo vojnega stanja, v Metliki pa so bili šolarji vsak dan izpostavljeni raznim nevarnostim v grajskih prostorih. V številnih vaseh so si občani želeli elektriko, na odseku za delo pa je bilo prijavljenih skoraj 1200 ljudi, ki so iskali kruh! Na vseh šolah je manjkalo učnih moči, seveda pa niso bile niti opremljene. Kadrov v zdravstvu in drugih službah ni bilo dovolj, niti nismo imeli ljudi, ki naj bi začeli reševati gospodarsko stanje. Lahko trdim, da je ves sposobni kader, ki pa ga je bilo že prej tako malo, po vojni ostal v raznih službah širom po Sloveniji in Jugoslaviji. V občini smo imeli takrat le 16 ljudi, ki so imeli srednjo ali višjo šolo! V Metliki je obstajala se ena gospodarska organizacija: tovarna BETI, vseh zaposlenih pa je bilo v občini približno 250. Narodni dohodek je znašal še pred pičlimi 10 leti komaj 73.000 S din na prebivalca! Številka prepričljivo govori o takratni gospodarski moči občine in o bedi. Družbeni sektor sploh ni imel stanovanj, nemogoče stanje pa je bilo tudi v gostinstvu, saj nismo imeli niti enega sodobnega gostinskega lokala in niti ene sobe za prenočišče, ki bi imela kopalnico.

Smo na vsé to res že pozabili?

Vsa Bela krajina je bila zaradi slabih prometnih zvez povsem odrezana od poslovnih in gospodarskih središč Slovenije. Če si hotel govoriti po telefonu z Ljubljano, si moral imeti veliko srečo, da ti je to uspelo v enem dnevu! Povsod je primanjkovalo vode. Vsa Bela krajina ni imela niti kvadratnega metra asfaltiranih cest, kaj šele asfaltiranih ulic, trgov itd. Trgovine so bile majhne in žalostne. V dvorani metliškega kina se je odvijalo celotno kulturno življenje. V Metliki ni bilo metra kanalizacije, da ne govorimo o drugi komunalni ureditvi mesta in občine. Železniški postaji Gradac in Rosalnice sta bili požgani in neobnovljeni. Klavnica se je podrla, po bencin pa smo hodili v Novo mesto ali Črnomelj. Pekarija je bila v zasilnih, vendar neustrezni prostorih. Obrtništvo in uslužnostne delavnice so po številu in delu zaostajale za potrebami, pravzaprav pa jih skoraj ni bilo.

Vse to se je seveda poznalo tudi na razpoloženju ljudi, saj so nam take razmere samo še oteževale socialno stanje. Precej je bilo med ljudmi malodušja, češ da »se dalje pač ne da priti«. Razen naštetega smo imeli težave tudi izven občine. Nihče nam ni zaupal sodelovanja in kreditov; na naše razmere so zaradi vsega naštetega gledali z nezaupanjem.

V 8 letih: skok od 73.000 na 560.000 Sdin narodnega dohodka!

Sestavili smo si čvrst plan za razvoj gospodarstva in drugih služb. Ko smo ga razlagali doma in izven občine, smo doživljali včasih posmeh; slišali smo tudi besede, da si zamišljamo nedosegljive stvari, da gradimo gradove v oblakih in da nimamo niti kadra niti pogojev za uresničitev naših nalog ... Odgovarjali smo kratko in jasno:

»Poglejte nas čez 5 let!«

Naši sklepi in načrti so bili zares jasni in določeni, njihovo uresničevanje pa disciplinirano, brez omahovanja. Zavedali smo se, da stavimo zelo visoko: šlo je za rešitev nalog, za ves naš prosti čas, pa tudi za naša imena! K sodelovanju smo povabili vsakogar, preganjali pa smo mlačnost in oportunizem in malodušje. Enotnost in vztrajnost smo nagradili na vsakem koraku. Funkcije so bile razdeljene, z njimi pa tudi velike odgovornosti! Krog delovnih ljudi se je širil z novimi kadri, brez katerih uspehov ne bi bilo. Nikoli ne bom pozabil sodelavcev in borcev iz tega časa. Med slednje štejem predvsem tovariša Petra Vujčiča, ki se je marca 1959 vrnil v Belo krajino in se pogumno lotil dela ter odstranjevanja revščine. Tu so še tovariši Frenk Molek, Tine, Kobe, Jakljevič, Gačnik, Jerman, Jankovič, dr. Pečaver, magister Jug, Žele, Belopavlovič, Manek Fux, Martin Stefanič in vrsta drugih tovarišev in tovarišic, katerih imena dobro poznamo, prav tako pa tudi njihove zasluge za zgraditev gospodarstva v občini.

Razvijati so se začele obstoječe gospodarske organizacije in nastajati nove: BETI, obrat NOVOTEKS, lesno podjetje LEPIS na Suhorju, KOMET, kmetijska zadruga, Komunalno podjetje, pa trgovina, gostinsko podjetje itd. V njih so se začela odpirati nova delovna mesta. Medtem ko je bilo leta 1958 zaposlenih komaj 250 ljudi, je lani imelo kruh v delovnih organizacijah že 1920 naših občanov! Brutoprodukt se je v tem času povečal od ene milijarde 600 milijonov S din na 9,5 milijarde, narodni dohodek pa od takratnih 550 milijonov na 3 milijarde in 920 milijonov S din. Pred osmimi leti smo v občini izplačali 80 milijonov S din osebnih dohodkov, lani pa že milijardo in 300 milijonov S din. Samo lani je bilo v skladih gospodarskih organizacij v občini več denarja, kot je leta 1958 znašala vrednost celokupne proizvodnje v družbenem sektorju gospodarstva. Seveda vse to ni prišlo samo ali čez noč: vse, kar je zraslo, je zraslo na žuljih naših občanov!

Bili so očitki o nizkih osebnih dohodkih v občini; vedeli smo zanje, vedeli pa smo tudi to, da skupaj z delavci želimo doseči modernejšo proizvodnjo in uresničitev naših načrtov o gospodarskem dvigu občine! Hkrati s tem se je šolal novi kader; število srednjega, visokega in višjega kadra se je povečalo in 16 na 165.

Lep napredek tudi na drugih področjih

Hkrati z gospodarstvom smo začeli reševati tudi druga področja družbenega življenja. Zdravstvo in šolstvo sta nam nujno potrebna, da bodo občani zdravi in šolani, saj je to največje bogastvo vsake družbe. Čeprav nismo dobili jamstva za gradnjo zdravstvenega doma (češ kdo bo pa plačeval obveznosti!), je tudi ta dom zrasel skoraj čez noč. Čeprav le na podlagi triletnega kredita in s 7-odstotno obrestno mero! Dograjena je bila požgana šola na Radovici in na Suhorju, z vasjo Malo Lešče pa je bila zaključena elektrifikacija podeželja. Posebna pridobitev je bila nova, sodobna šola v Metliki, katere vrednost znaša 395 milijonov S din. Dograjen je bil gorjanski vodovod, na novo zgrajena železniška postaja Gradac in Rosalnice, kulturni dom na Suhorju, obnovljen dom v Gradcu, gasilsko-kulturna domova v Drašičih in Dobravicah, klavnica v Metliki, bencinska črpalka, nova pekarija, hotel »Bela krajina«, gostišče Veselica, medtem ko so bile mnoge trgovine modernizirane. Okrepil se je stanovanjski fond, začeli smo z obnovo zasebnega in družbenega vinogradništva, s servisno službo, z modernizacijo in avtomatizacijo PTT službe itd.

Velika pridobitev tega časa je tudi modernizacija gorjanske ceste, ki je odstranila temno zaveso nad Belo krajino. Povezala nas je s Slovenijo in Jugoslavijo in omogočila pospešen razvoj gospodarstva Bele krajine.

»Ali niste že dovolj zapravili?«

Težko je na kratko opisati vse težave, ki so spremljale našo izgradnjo. Veliko je bilo vrat, ki so se nam le s težavo odprla; veliko je bilo vloženega truda, ki se bo s časom žal pozabil in spremenil, kot je pri nas navada, le v pravljice in hvalo. Leta 1959 smo prosili za neko posojilo, pa smo dobili takle odgovor:

»Ali niste že dovolj zapravili? Nimamo jamstva!«

Ustavilo se je tudi pri dajanju jamstva za zdravstveni dom. Pri hotelu se je to ponovilo: »Ni vam potrebni!« Posledica: dela so bila ustavljena. Klavnica ni bila v regionalnem planu, pri šoli se je zataknilo pri načrtih itd.

Marsikaj je šlo tako na tesno in marsikdaj smo si kljub najboljši volji le težko razlagali. Toda težave smo premagovali, gospodarstvo je raslo in se razvijalo. Samorastniki so si sami pisali spričevalo s prav dobro oceno. Takšna vztrajnost pa ni prevevala samo občinske skupščine, političnih organizacij in vodstev delovnih organizacij — prešla je v vse naše delovne ljudi, v vse občane. Posrečilo se nam je, da smo jih z dobrim obveščanjem in z doseženimi uspehi vključili v razvijanje gospodarstva in reševanje problemov, ki so zadevali vse nas. Nikjer nismo kapitulirali, temveč povsod uresničili, kar je bilo zastavljeno. Odpovedali smo se zaslužnim, še take skromnim osebnim dohodkom; plačevali smo krajevne prispevke v razne namene in se vključevali v različne prostovoljne akcije. Drugod so se pripravljali mesece in mesece na razne prispevke in referendume, mi pa smo to delali skromno in tiho celih osem let.

Ovržen očitek, da Belokranjci ne znajo gospodariti

Ob reševanju odprtih vprašanj pa smo hoteli tudi v praksi dokazati, da vsestranska sposobnost Belokranjca ni nič manjša kot sposobnost kateregakoli drugega občana naše države. V zadnji osemletni razvojni dobi smo na to krepko odgovorili. Danes se lahko o gornji trditvi vsak sam prepriča, prav verjetno pa marsikje tudi že uporabljajo naše oblike dela. Marsikdo nas je že vprašal: »Kako to, da pri vas vse uspe, kar začnete?« Zares želimo, da bi se o vsem tem še bolj prepričali vsi, kaj je naredila naša »vojna generacija«. Nekateri opazovalci bi morali odpreti oči in bliže spoznati zgodovino in dediščino, kakršno smo sprejeli in kakršno bomo zapustili.

V naštetem seveda ni zajeto vse, kar sodi v napredek naše občine. Pisati bi morali še o mnogih novih stanovanjskih hišah, obnovljenih domačijah, večjem številu radijskih in televizijskih sprejemnikov, o motornih vozilih, o skrbi za naše očete in matere, za bivše borce in mladino, ki gledajo z zaupanjem v bodočnost in hkrati upravičeno trdijo: »To je naša oblast, hočemo jo čuvati in negovati!« Prav ti ljudje so nam vedno dajali tudi podporo pri premagovanju raznih težav in pri odstranjevanju nepravilnosti, ki so se pojavljale in se še pojavljajo. Zato smo večkrat ponovili: za takšne ljudi nam ne sme nikoli biti žal ne truda ne časa!

Sedanji uspehi omogočajo tudi ugoden start v naslednja leta

Podatki o sedanjih proizvodnih zmogljivostih v občini nam povedo, da lahko do leta 1970 raste povprečni družbeni brutoprodukt za 14,75 odst., družbeni produkt za 14 odst., narodni dohodek za 14,25 odst., družbeni bruto produkt na prebivalca za 13,5 odst., družbeni produkt na prebivalca za 12,75 odst. in narodni dohodek na prebivalca za 13 odstotkov!

Proizvodnja naj bi se v letih 1966-70 povečala takole:

POKAZOVALEC:	1966 v 000 N din	1970 v 000 N din
Družbeni bruto produkt	92.137	159.500
Družbeni proizvod	38.362	64.615
Narodni dohodek	35.614	60.880
Družbeni brutoprodukt na prebivalca	13.181	21.849
Družbeni produkt na prebivalca	5.488	8.851
Narodni dohodek na prebivalca	5.095	8.340

Povprečni čisti osebni prejemki naj bi se v štirih letih povečali na 110.000 S din (lani pa so znašali v občini 72.000 S din). Tudi če tako primerjamo naše področje s stanjem v letu 1970, bomo spoznali, da še vedno ne bomo v slovenskem povprečju. Na to vpliva več činiteljev; kaže pa, da se bodo glede na položaj kraja, na proizvodnjo in na razne ustanove te razlike med občinami vedno pojavljale. Splošna gospodarska rast v naslednjih letih pa bo verjetno ugodnejša, kot danes predvidevamo.

To je sončna stran gospodarstva v tem predelu Bele krajine. Je pa še vrsta odprtih in težkih vprašanj, s katerimi se srečujemo vsak dan na našem področju in jih bo morala reševati tudi bodoča občinska skupščina.

Nehvaležna funkcija predsednika ObS

Funkcija predsednika občinske skupščine je zelo nehvaležen posel. Marsikdo ga ne razume in krivično pojmuje. Precej je ljudi, ki menijo, da je župan gospod, ki sedi lepo oblečen v svoji pisarni in ima dobre osebne prejemke ... « Ne bom navajal, s čim vse se predsednik ObS mora ukvarjati, česa vsega ga običajno dolišijo in kaj vse od njega zahtevajo. Menim, da bomo na tak položaj težko dobili osebo, pa ne samo pri nas, temveč tudi drugod. V predsednika so uprte vse oči, on je po navadi kriv za nerešene probleme, zasluge pa si navadno delijo drugi. Želim, da bi se odnos do tega družbenega položaja spremenil in postal tak, kot bi moral biti, da bi tudi ljudje razumeli predsednikov položaj, ne pa da mora biti samo obrajno.

Kaj pa bodoče delo?

Dosedanje delo občinske skupščine sloni na dobro proučeni osnovi, ki je odraz našega razvojnega sistema, strokovnih služb občanov in delovnih kolektivov. Ne vem, če je treba za novo skupščino in njeno vodstvo dajati kakšne posebne napovedi in plane, ker je to že obdelano s srednjeročnim planom. Kolikor poznam tovariše, ki zdaj kandidirajo za odborniška in vodilna mesta v skupščini ter v njenih organih, sem docela prepričan, da bo nova skupščina sposobna samostojno in dobro opravljati zaupane ji naloge. V predvolilnem času je bilo to področje tudi že zelo resno obdelano. Našim ljudem ni vseeno, kakšni ljudje bodo opravljali najodgovornejše naloge v bodočih letih.

V predvolilnih pripravah so me mnogi opozarjali in prosili, da naj vsi skupaj zagotovimo, da bo bodoče vodstvo res naše in takšno, da bos krbelo za vse enako in enakomerno. Občinski skupščini želim uspešno in plodno delo ter priporočam, da

(Nadaljevanje na 9. str.)

Lani zgrajena nova osemletka v Metliki nudi najmlajšim vse pogoje za uspešno šolanje. Zgrajena je bila z velikim trudom in prizadevanji občine ter tudi z veliko pomočjo domačih gospodarskih organizacij. (Foto: Mirko Vesel)

Beležka s seje

Na seji občinskega sveta Zveze kulturno-prosvetnih organizacij v Novem mestu so sklenili, da bodo oktobra organizirali prireditev »Pionirji pojo in igrajo«. Določili so tudi datum glasbenega srečanja štirih občin. To srečanje bo v Novem mestu 6. junija, na njem pa bodo dijaki osemletk odgovarjali na vprašanja iz glasbe, ki obsegajo snov osmega razreda osemletke. Ob koncu maja bo v Novem mestu ali Brežicah srečanje glasbenih šol Slovenije.

Obe prireditvi, ki sta predvideni za maj in junij, ter jesenska dramska in pevska prireditev »Pionirji pojo in igrajo«, bodo razgibale delo z najmlajšimi.

V spomin na dolgoletnega zaslužnega kulturno-prosvetnega delavca tov. Zamljena sta občinska zveza in Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije namenili namesto venca na grob vsoto denarja, s katerim si bo prosvetna sekcija pri gasilskem društvu v Stranski vasi pri Novem mestu kupila nekaj opreme za dvorano v domu, ki so ga zgradili.

P. B.

Zanimivo predavanje za slaviste

Prejšnji četrtek je v zbornici novomeške gimnazije članom podružnice Slavističnega društva predaval prof. Karel Bačer, svetovalec za slovenski jezik pri Zavodu za prosvetno pedagoško službo, o problematiki pouka slovenskega jezika na osnovnih šolah. Predavanja, ki je med drugim prisotne seznanilo tudi z rezultati lanskih sprejemnih izpitov na šolah II. stopnje, se je udeležilo več slavistov, ki so tudi posegli v razpravo.

Podružnica Slavističnega društva namerava v prihodnje organizirati še nekaj predavanj. Kot je znano, bo na Dolenjskem v jeseni občni zbor Slavističnega društva Slovenije. Zvedeli smo tudi, da se bodo s prihodnjim šolskim letom začela na šolah (osnovnih in srednjih) tekmovanja za Župančičevo bralno značko. Pobudnik te akcije je Zavod za prosvetno pedagoško službo v Novem mestu.

Kako je s kulturo v Strugah

Prosvetno društvo »Jože Križman« v Strugah v kočevski občini je bilo včasih zelo delavno. Čeprav v Strugah nimajo dvorane, so se zlasti mladi ljudje zbirali v okrilju odrske sekcije tega društva in v veselje vsem prebivalcem uprizorili marsikatero delo na skromnem šolskem odru. Zadnje čase pa je dejavnost te vrste popolnoma zamrla. Prebivalci zelo zamerijo mladini, ki je, kot se jim zdi, popolnoma popustila in dá premalo nase. Prav gotovo bi z malo dobre volje in truda lahko spet oživili to, kar je zamrlo. Upamo, da bomo o tem lahko kmalu poročali!

La Malquerida tudi v Sevnici

28. aprila zvečer bo na povabilo sindikalnega občinskega sveta v čast prvega maja gostovalo v domu Partizana v Sevnici celjsko gledališče z igro J. Benaventeja: La Malquerida.

Glasovi poletnega dne

Avtorja romana Mladi levi prav dobro poznamo. Irwin Shaw je z njim postavil temelj romanom o drugi svetovni vojni. Pisatelj je gotovo eden tistih avtorjev, ki si je s svojim zanimivim in odkritim prikazovanjem resnice o življenju sodobnega Američana v vojni in v povojnem času pridobil velik sloves doma in po svetu. Izsek iz Američanovega življenja je tudi roman, ki je izšel te dni pri Mladinski knjigi in nosi naslov Glasovi poletnega dne. Roman je prevedla Alenka Moder, obsega pa 173 strani. Oprema: Savo Sovre.

Prosvetni delavci o novi zakonodaji

Prosvetni delavci obeh belokranjskih občin so 8. aprila na skupnem sestanku z namestnikom republiškega sekretarja za kulturo in prosveto tov. Lipužičem razpravljali o novi zakonodaji s področja njihovega področja.

Člani sindikalnih podružnic prosvetnih delavcev občin Črnomelj in Metlika so pred dnevi temeljito predelali osnutek zakona o izobraževalnih skupnostih in o financiranju vzgoje in izobraževanja v SRS. Novosti je pojasnjeval in odgovarjal na vprašanja namestnik republiškega sekretarja za kulturo in prosveto tov. Lipužič.

V daljši razpravi so belokranjski prosvetni delavci sklenili predlagati eno izobraževalno skupnost v vsej Sloveniji, ker menijo, da bi le tako lahko dosegli v vseh šolah enake delovne pogoje. Nadalje so menili, dat mora hitreje napredovati izenačevanje pogojev za izo, braževanje in vzgojo.

Po njihovem mnenju bi moral zakon o financiranju predvideti zadostna sredstva za izvajanje nalog tudi v primeru, če šola ne dobi dovolj srredstev. Morali bi predvideti, katere dejavnosti naj v takem primeru na šolah opustijo, in možnost, da lahko šola odkloni podpis pogodbe, omeji nekatere dejavnosti ali jih ukine.

Ko so obravnavali merila za določanje sredstev, namenjenih šolam, so dejali, da bi morali osebne dohodke izenačevati z dohodki enakovrednih poklicev v drugih službah, upoštevati pa bi morali tudi število oddelkov, pedagoške ure in posebne pogoje, v katerih delajo nekatere šole, in ne samo število učencev.

Pri obravnavanju sedanjega položaja prosvetnih delavcev in šol so vsi bli mnenja, da bo letošnji start kljub povečanju sredstev prenizek. Predlagali so, naj bi bili normativi dovolj visoki, da bi bilo tako omogočeno redno delo šol in da ne bi spet nastopile razlike med bogatejšimi in revnejšimi občani. Nujno potrebno pa bi bilo z normativi pravočasno seznaniti prosvetne delavce, da bi lahko o njih razpravljali in dali svoje pripombe.

Sestanek je zelo uspel, saj so bili z njim zadovoljni gostje iz Ljubljane in domači šolniki.

Gorjupova razstava v Šoštanju

Tovariš Lado Smrekar odpira Gorjupovo razstavo v počastitev 60-letnice rojstva in 35-letnice umetnikove smrti v petem slovenskem mestu, ki je ponudilo gostoljubno streho Gorjupovi umetnosti. (Foto: Dolfi Obu)

Ob lepi udeležbi je bila 7. aprila v Šoštanju odprta razstava zbranih del kostanjeviškega rojaka slikarja Jožeta Gorjupa. V ta namen je dala svoje prostore na razpolago šoštanjska Napotnikova galerija v prenovljeni osnovni šoli. Dela so bila smiselno razvrščena tako z ozirom na motive, kakor z ozirom na razvojne faze prerano umrlega slikarja Gorjupa. Razstavo je odprl ravnatelj Napotnikove galerije tovariš Viktor Kojc. V daljšem, lepo zasnovanem govoru je tovariš ravnatelj pozdravil udeležence in kostanjeviške goste. Poudaril je srečno zamisel o sodelovanju naših učnih zavodov pri propagandi umetniških stvaritev domačih umetnikov ter izrazil nado, da se bodo podobne prireditve pri nas še bolj razmahnile, s čimer bo zlasti učeči se mladini dana možnost temeljite estetske izobrazbe.

Nato je ravnatelj kostanjeviške Gorjupove galerije tovariš Lado Smrekar podal življenjepis in obširen oris umetniškega prizadevanja slikarja Gorjupa. Toplota njegovih izvajanj se je prenesla na poslušalce, ki so navdušeno pozdravili njegove globoko čutene besede, zlasti pa je na šoštanjske domačine napravila močan vtis okoliščina, da je iz Kostanjevice prihitela na otvoritev močna skupina s posebnim avtobusom (več kot 40 odraslih in učencev). Šoštanjska prireditev je napravila močan vtis na vse prisotne, ki so s sproščenim ploskanjem in odobravanjem nagradili globoka in prisrčna izvajanja obeh govornikov.

Razstava v Šoštanju bo v mesecu maju prenesena v Brežice in bo obšla vse večje kraje Slovenije.

O. P.

Machiavellijev vladar

Machiavellijev Vladar (Il principe), ki je v prevodu Nika Koširja izšel v knjižnici Sivi kondor pri Mladinski knjigi, je dopolnitev marsikatere domače ali šolske knjižnice z delom, brez katerega težko razumemo obdobje evropske in italijanske renesanse in humanizma. Machiavelli je bil po svoji univerzalni aktivnosti in razgledanosti pravi vzor renesančnega človeka. Pri analiziranju raznih oblik vladavin in razmišljanju o odnosih med vladarjem in ljudstvom predstavlja Machiavelli kot primerno tisto politično obliko vladavine, ki so jo Firence poznale, ter meni, da je prav, če je vladar pravičen in če ga vodijo pri vladanju moralna načela.

Vladar je štirinajsta knjiga Sivega kondorja.

Novo v kočevski knjižnici

Zadnje dni so v kočevski knjižnici dobili precej novih knjig in tako obogatili police, okrog katerih se bralce kaj radi vrte. Posebno živahno je včasih v mladinskem oddelku, kjer vodstvo knjižnice včasih priredi razgovor s katerim vidnejših slovenskih književnikov.

Knjižničarka Ema Strumbljeva je povedala, da bralci zadnje čase najraje segajo po najnovejšem Ingoličevem mladinskem romanu Gimnazijka. Razen tega romana so dobili zadnje čase še naslednje nove knjige, ki jih bralcem toplo priporočamo: Lermontov — Junak našega časa, Turgenjev — Očetje in sinovi, Sender — Mesto človeka, Matičič — Rezinka, Rozman — Poletje, Žitnik — Rak, bolezen naših dni, Arguedas — Bronasta rasa, Nordorff — Upor na Bountoju, Kulundžić — Zgodovina knjige, Faulkner — Ne moti prahu, Peroci — Moj dežnik je lahko balon, Vitez — Razbojnik z rumeno liso, Jurca — Do zvezd, Mojca Pokraculja, Zidar — Karantanija, Golding — Zvonik, Jacker — Človek, spomin in stroji, Dietrich — Ladja, morja, pristanišča, Görlich — Deklica iz Louisiane, Goethe — Pesmi in Machiavelli — Vladar.

Razen tega ima knjižnica tudi vse revije in časopise, ki jih obiskovalci lahko v miru preberejo.

Precej časa je kočevska knjižnica dostavljala knjige v oddaljene kraje v občini, zadnje čase pa potujoča knjižnica ne dela. Zakaj? Preprosto zato, ker na terenu ni nikogar, ki bi hotel za knjige odgovarjati, knjižnica pa nima denarja, da bi za to delo plačevala posebnega knjižničarja. In vendar ljudje v oddaljenih krajih tudi radi bero; knjiga jim je še kako potrebno, posebno v zimskem času, pa jim je ne moremo nuditi. Vsaj knjige, če so ljudje prikrajšani že za številne druge stvari, kar z eno besedo imenujemo — kultura!

—vec

Ivan Potrč: »Publicisti smo enakovreden del napredka!«

Razmišljati in pisati o kulturi, a tudi biti publicist, je bila na Slovenskem bržčas vselej grenka zadeva; hudo grenka pa je zadeva, ko se — da, tudi iz dneva v dan — ne moreš znebiti vtisa, kako tudi v naši socialistični družbeni stvarnosti ne gre in ne gre brez varuhov, brez podpornikov ali brez nagrajevateljev, a tudi ne brez dobrih ali mačehovskih krušnih očetov. Zazdi se, ko da samo enkrat ni bila kultura in z njo vred publicistika dekla na Slovenskem: Zazdi se, ko da samo enkrat ni bila je ta kultura in publicistika nosila puško za svoje ljudstvo s svojim ljudstvom vred, tudi za svojo svobodo ustvarjanja; bilo je pa to tudi pred tem časom, ko je bila ta kultura in publicistika — pravili smo ji napredna — zatiševana in zapirana. Zatem pa ko da bi se ljudem karte pomešale in ko da zdaj čakamo, kdo bo koga izigral ali preigral. Tistega, ko je bila kultura in njena publicistika — bilo na predvčerajšnji in na včerajšnji dan — naša zelo spoštovana sodružica revolucije, tistega kakor da ni več in ko da se ne more več zgoditi; zadnje, kar bi se smelo zgoditi, pa je, ko postaja kultura sredstvo taktiziranja za politične račune. Vseeno — publicisti smo vselej tudi notorični norci; naj se zazdi naše delo kdaj pa kdaj še tako sizifovsko, nenehno polnimo sode, preveč se znova in znova zavedamo, da smo lahko enokovreden del novega napredka ali revolucije.

(Iz jubilejne številke NAŠIH RAZGLEDOV, 11. marca 1967)

Življenje Lazarčka s Tormesa

Podoba Španije iz XVI. stoletja, drzni zapis napete življenjske zgodbe španskega dečka, ki se potika iz kraja v kraj, je knjižica Življenje Lazarčka s Tormesa, ki je »otrok brez očetas, saj ne poznamo njegovega avtorja. V odličnem prevodu Nika Koširja, univerzitetnega profesorja v Ljubljani, jo je izdala Mladinska knjiga v zbirki Zenit. Ta imenitna knjižica obsega v prevodu 89 strani in jo bralec prav gotovo ne odloži iz rok, dokler je ne prebere do konca. Roman je prvič izšel leta 1553 v Antwerpnu na Flamskem, skozi stoletja pa je doživljal nove in nove izdaje, ki so bile všeč »izobražencem in neukim, duhovnikom in posvetnjakom, preprostim ljudem in veljakom«, kot pravi hispanist J. Cejador. »Pustolovci in trgovci so jo prav gotovo nosili v žepu, vozataji in vojaki pa v torbi. Videti jo je bilo v obednici pažev in slug, pa tudi v spalnicah plemenitih gospodov . . .« Zgodba je silno živa in ujedljiva satira na špansko družbo v prvi polovici 16. stoletja.

PST! Zelo zaupno!
moj najboljši
in najljubši prijatelj

je ZVITOREPEC
Zato vsak četrtek kupim
ZVITOREPCA

Ob dveh razstavah v Kostanjevici

Od 18. do 28. marca je razstavljal v Kostanjevici samouk intarzist Ciril Podbevšek, od 31. marca do 17. aprila pa je razstavljala slikarka amaterka Rafaela Potokar akvarele in gvaše.

Oba razstavljavca sta Dolenjca. Obema sonce življenja že zlati zahodne horizonte. V delu obeh je neposrednost in iskrenost, ki je današnjemu življenju tako tuja. Tarsio, ki ga je poznal že stari vek, se je posebno razcvetel v islamski umetnosti ter v umetni obrti italijanske renesanse. V 17. stoletju preide v Franciji tarsio v posebno zvrst, v lepljenje furnirjev. Razen ornamenta intarzija že od nekdaj, sicer bolj poredkoma, prikazuje arhitekturo in krajino.

Umetnostni zgodovinar Sergej Vrišer pravi, da mojster Podbevšek prenaša s predloge v barvah ali fotografije. Nedvomno sta potrebna posebna spretnost in posluh z barvnimi in teksturalnimi odtenki koščkov krhkih lesenih lističev »prenesti v les prav zahtevne nadrobnosti, kot so odtenki barv, igra svetlobe in sence, ter ustvarjati najtežje — videz globine«. Vse to je po besedah Sergeja Vrišerja in njegovega stanovskega tovariša Ivana Komelja Podbevškov smoter. V tem smislu je Podbevškovo delo podoživljanje v ploskev že prevedene trodimenzionalnosti. Čeprav zgodovina umetnosti pozna tak postopek že v antičnem vaznem slikarstvu, se s tem tvoren duh ne more popolnoma zadovoljiti. Fotografska linearna perspektiva je neosebna in zato često celo mojstru fotografije v napoto. Ker je mojster Podbevšek po naravi likovno nadarjen, spreten v kiparjenju in risanju, bi bilo smiselno, da prevede v tvarino, ki je po svojih lastnostih naklonjena ploskovitemu prikazu, svoj likovni doživljaj. Del tega pove s teksturami in odtenki lesa, ki od karboniziranega lignita do oksidiranih, izpranih in obžganih površin lesa nudi izredno delikatno in bogato skalo odtenkov. V tem primeru bi njegov potrpežljivi in odlični artizem dobil najpomembnejšo kakovost. V likovni tvorbi je namreč vsebina dana s svojskim vezanjem likovnih elementov v nov organizem, ki kaže oblikovalčevo resničnost. Če je ta podobna konvencionalni ali naši, je povsem brez pomena.

Rafaela Potokar: TIHOŽITJE (z razstave v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici na Krki)

Če kažejo Podbevškove intarzije potrpežljivega delavca, ki želi v danem materialu podati tako imenovano stvarno vidno podobo, nam akvareli in gvaši Rafaele Potokar odražajo izredno občutljivega človeka, ki z naglim in krepkim duktusom prepleta odprte intenzivne barve tako, da zadovolji svojo čustvenost. Njej ni prvoten tisti stvarni konvencionalni videz. Z resnično ustvarjalnostjo ga preoblikuje v kar krčevit splet barvnih potez, ki pritegne našo pozornost in ob njem doživimo danega človeka. V njenih delih se dogovorna stvarnost že podreja, vendar ne omejenim vdanostim tvarine, kot je to primer pri Podbevšku, marveč enkratnemu človeku, ki ga nekoč ne bo. Zapisal pa je svojo resničnost in nam v tem odkril tisto edino stvarnost, ki je fizikalna znanost ne more razbliniti v abstraktni matematični svet, saj je človekova zavest glede same sebe nezmotljiva. Slikam svet svoje zavesti — ergo sum, sem resničen.

Oba amaterja zaslužita priznanje in moreta biti vzor vsem, ki to v naših krajih poskušajo biti.

MIROSLAV KUGLER

Več skrbi nezaposlenim

Na plenumu občinskega sindikalnega sveta Kočevje dne 13. aprila so razpravljali in sklepali o problematiki zaposlovanja, zaključnem računu in proračunu za letošnje leto. Marko Žvokalj je povedal, da je v občini 175 do 256 ljudi brezposelnih, kar predstavlja 2,81 odst. zaposlenih. Razprava je pokazala, da bodo morali v bodoče posvečati več pozornosti zaposlovanju nove delovne sile, posebej mladine, preusmerjanju moške delovne sile in drugim vprašanjem s tega področja. V sklad za brezposelne so letos namenili 4000 Ndin, za kulturne potrebe 6000 Ndin s pogojem, da dobi 2000 Ndin godba na pihala, in 5000 Ndin za telesno kulturno dejavnost in rekreacijo. -v

Izdali so že 9.000 izkaznic

V kočevski občini so do sredine aprila izdali okoli 9000 novih osebnih izkaznih, medtem ko okoli 2500 občanov še ni prišlo po nove izkaznice. Rok za redno izdajo novih izkaznic je že potekel, stare pa so prenehale veljati. Kdor še nima nove izkaznice, je v nevarnosti, da bo plačal kazen, če ga bodo miličniki legitimirali. Za zamudnike bodo odslej izdajali nove izkaznice le vsako sredo.

Elektriko samo še Tisovec!

Vse vasi v okolici Struge v kočevski občini so dobile po vojni razen navadnega električnega toka še industrijsko napeljavo. Edina izjema je naselje Tisovec. V krajevni skupnosti Struge, kamor Tisovec spada, vedo povedati, da je po dolgem obljubljanju zdaj res že skrajni čas, da bi tudi Tisovec dobil industrijski tok. Zato so trdno odločeni še letos napeljati s sodelovanjem Tisovčanov, področne enote ELEKTRO in vse krajevne skupnosti tudi v Tisovec industrijski tok.

Slabe ceste

Ceste v kočevski občini so v glavnem slabo vzdrževane. Izjema je le cesta Ljubljana—Kočevje. Posebno slabe so ceste, ki vodijo iz Kočevja proti Brodu na Kolpi in Osilnici ter Črnomlju in Staremu trgu. Nekoliko boljši sta cesti proti Novemu mestu in Strugam. V Kočevju pa sta slabi Tomšičeva cesta in Rož. na ulica.

Kočevske težave z vodo

Na razširjeni seji sveta za urbanizem, stanovanjske in komunalne zadeve ObS Kočevje 13. aprila, ki so se je udeležili predsedniki krajevnih skupnosti, so razpravljali o vprašanju preskrbe z vodo, o gradnji vodovodov in o osnutku odloka o javnih vodovodih. Na predzadnji seji občinske skupščine so ta vprašanja odložili za to sejo.

Cene v Kočevju

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo naslednje maloprodajne cene: krompir 0,72 N-din kg, jajca 0,47 N-din, pomaranče 4,50 do 4,84 N-din kilogram, banane 5,70 N-din kg, limone 4.50 N-din kg, jabolka 3,83 do 4 N-din kg, sveže zelje 1,96 kg, kislo zelje 1,54 N-din kg, kisla repa 1,42 N-din kg, solata 5,44 do 7,74 N-din kg, čebula 2,92 N-din kg, ribe 7,35 N-din kg, fižol v zrnju 4,92 N-din kg.

OBČANI IN STROKOVNJAKI O SAMOPOSTREŽNI TRGOVINI

Trgovina pri stolpnicah je potrebna

Samopostrežna trgovina je prenizka, zato nas spominja na drvarnico sredi mesta — Spet smo porabili del zemljišča, ki bi bil primeren za otroško igrišče — V sedanjih prehrambenih trgovinah so pogosto vrste, zato smo potrebovali novo — Komunalno opremljeno zemljišče je predrago za igrišče ali zelenice — Nova trgovina bo za kupce zelo udobna — Kam igrišče, garaže in kopališče?

Kočevje bo kmalu dobilo svojo prvo samopostrežno trgovino. Pred kratkim smo obiskali nekaj občanov, predvsem gospodinj in se pozanimali, kaj mislijo o njej.

■ **Marica Jelenovič:** Nova samopostrežna trgovina, ki je pritlična, med stolpnicami nima prave podobe. Njena oblika in velikost me spominjata na drvarnice ali garaže, saj imajo vse ostale zgradbe, v katerih so kočevske trgovine, vsaj po eno nadstropje, če ne več. Če Trgopromet ni imel denarja za večjo in po mojem bolj primerno zgradbo, naj bi združil denar s kakim drugim trgovskim podjetjem in Kočevje bi dobilo res lepo trgovino, ki bi imela vsaj eno nadstropje, če ne celo več. V pritličju bi prodajali hrano, v nadstropju pa oblačila, perilo ali kaj drugega. Kolikokrat grem mimo te trgovine, tolikokrat se jezim.

Mislim pa, da bo imela samopostrežnica precej prometa, posebno če bo odprta tudi ob nedeljah dopoldne. Precej žena je namreč zaposlenih in imajo ob delavnikih malo časa za nakupe, razen tega se zgodi, da ob delavnikih kaj pozabiš kupiti. Prav zato bi bile gospodinje zelo zadovoljne, če bi bila samopostrežnica odprta tudi ob nedeljah dopoldne.

■ **Nevenka Murn:** Stanujem v bližini nove samopostrežne trgovine in mi bo prišla zelo prav. Sicer pa je tukaj zaradi stolpnic tudi pravi center mesta in je bila trgovina potrebna. V njej bo tudi bife, zato bodo možje raje hodili kupovat.

● **Inž. Francka Zavolovšek:** Trgovina je v ta del mesta, ki je zelo gosto naseljen, vsekakor sodila. Menim pa, da bi jo lahko zgradili v pritličju kakega stanovanjskega bloka, ker bi tako ostalo v tem gosto naseljenem delu mesta več zelenic. Prav pri stolpnicah nam manjka tudi otroško igrišče. Samo v stolpnicah stanuje namreč 123 družin, raze tega jih je precej še v okoliških stolpičih, blokih in ostalih hišah. Te družine imajo precej otrok. Mame, posebno zaposlene, pa nimajo toliko časa, da bi bile vedno pri otrocih, zlasti ne, ko so stari okoli pet let. Za te otroke bi pri stolpnicah nujno potrebovali otroško igrišče. Z izgradnjo samopostrežne trgovine pa je to območje zgubilo precejšen del zemlje, ki bi bila primerna za ureditev otroškega igrišča.

● **Jože Benčina: Trgovina je bila v tem delu mesta potrebna. Vse prehrambene trgovine v Kočevju, posebno pa Sadje-zelenjava so preobremenjene. Najbolj se to opazi ob dneh, ko v delovnih kolektivih izplačujejo osebne dohodke. Prav zato bo nova samopostrežna trgovina dobrodošla, prepričan pa sem, da bo tudi lepa. Nekateri občani novo trgovino kritizirajo. Prav je, da je oko občanov kritično, vendar pa vsi ljudje ne poznajo problemov, ki so se pojavljali ob začetku gradnje te trgovine (op. ur.: tovariš Benčina je bil ob začetku gradnje te trgovine načelnik oddelka za gospodarstvo pri občinski skupščini). Na voljo je bilo namreč le toliko denarja, da je zadostoval za gradnjo take trgovine. V bodoče bo treba misliti na gradnjo večje blagovne hiše, ki bo stala v središču mesta nekje pri spomeniku.**

Nevenka Murn: »Nova samopostrežna trgovina mi bo prišla zelo prav, ker stanujem v njeni bližini.«

Mislim, da v Kočevju, ki je mesto sredi gozdov, ne bi smeli zahtevati toliko zelenic in otroških igrišč. Okolica mesta, že 300 metrov od središča, je ena sama zelenica in otroško igrišče. Otroku se pač moraš posvetiti in ga peljati na sprehod, saj je okolica mesta lepa.

Razen tega moramo upoštevati, da smo podeželsko mesto in da so za nas zelenice drage. Tudi zelenice so namreč komunalno opremljene, pod njimi teče kanalizacija, vodovodna napeljava, razni kabli itd., zato je najbolj pametno in poceni, če to zemljišče porabimo za zazidavo. Razen tega je tudi vzdrževanje zelenic drago.

■ **Inž. arhitekt Tone Knavs:** Pred odobritvijo lokacije za samopostrežno trgovino je bilo na občinski skupščini več strokovnih posvetov. Na njih sta prevladovali dve mnenji: da zgradimo samopostrežno trgovino v centru mesta (pri spomeniku) ali pa pri stolpnicah.

■ **Pri spomeniku bi zgradili večjo trgovino, ki bi oskrbovala vse mesto in del podeželja s skoro vsem blagom. Hkrati bi bila ta trgovina zametek novega trgovskega centra Kočevja. Vendar smo morali to zamisel opustiti, ker ni bilo izdelanega in potrjenega zazidalnega načrta za center mesta; ker bi morali porušiti nekatere stanovanjske hiše, pa ni bilo denarja za gradnjo nadomestnih stanovanj; razen tega je moral Trgopromet izkoristiti odobreni kredit že do konca leta 1966.**

Tako je prevladalo mnenje, da bi zgradili manjšo samopostrežno trgovino v najbolj gosto naseljenem delu mesta — pri stolpnicah. Trgovina bo izključno prehrambena in le za to območje. Njena velikost je v skladu s številom prebivalcev tega območja in urbanističnimi normativi. Boljša urbanistična rešitev bi bila, da je samopostrežna trgovina v sklopu enega izmed stanovanjskih objektov v bližini stolpnic. Do uresničitve te zamisli pa ni prišlo, ker ni bilo soinvestitorja za stanovanjski del objekta.

Do prave podobe bosta trgovina in ta del mesta prišla, ko bodo odstranjene stavbe, predvidene za rušenje, in ko bodo zgrajene stavbe, predvidene po urbanističnem načrtu.

Problem igrišč pri stolpnicah je podoben problemu gradnje garaž. Prav vprašanje igrišč in garaž za stolpnice pa govori proti temu, da bi med stolpnicami in »Opremo« oziroma Kemično zgradili tudi kopališče.

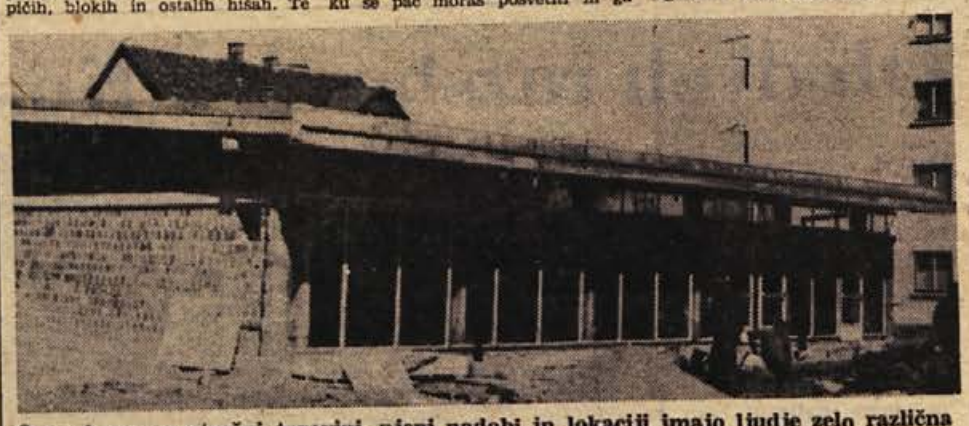

O novi samopostrežni trgovini, njeni podobi in lokaciji imajo ljudje zelo različna mnenja. (Foto: Primc)

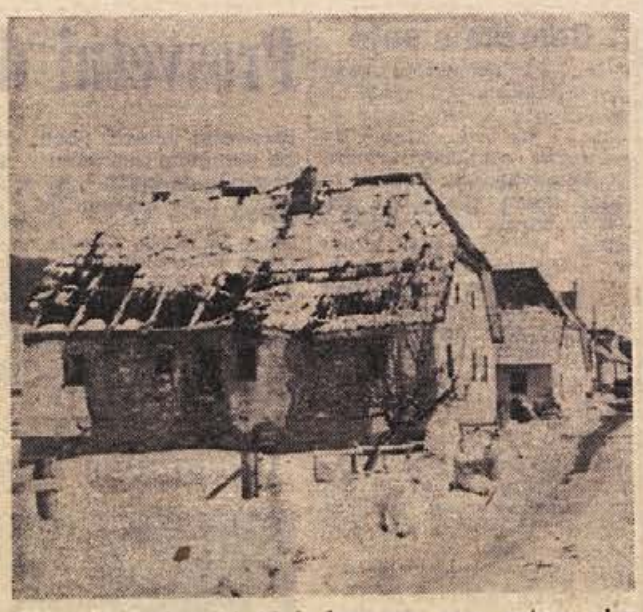

Taie hiša Podpreski, ki je lepa vas, prav gotovo ni v ponos. Kaj bo z njo, se še ne ve. Nekateri pravijo, da jo je nameraval lastnik obnoviti, a ni dobil posojila, drugi pa, da jo je prodal Cestnemu podjetju, ki jo bo podrlo. (Foto: Primc)

Vas drsi v dolino

V največji nevarnosti so tri hiše, najbolj prizadet pa je Žagarjev travnik — Jame v poteh — Na tem območju je precej izvirov

Zemeljski premiki se pojavljajo na območju Podplanine po pripovedovanju starejših ljudi že več desetletij, vendar doslej še niso predstavljali posebne nevarnosti. Bili so namreč manjši in so se pojavljali izven naselja. Vas Podplanina leži na strmem pobočju nad Čabrom.

Posebno močno drsenje zemlje, ki je zajelo nad en kvadratni kilometer površin, pa se je začelo konec letošnje zime. Zemlja se ne premika več le na območju njiv in travnikov, ampak tudi na delu vasi. Najbolj so prizadete 3 hiše (Knavsova, Volfova in Križeva), ki imajo že precej vidne razpoke. Od travnikov je najbolj prizadet Žagarjev. Poti v vasi so se ponekod pogreznile tudi za več metrov.

Posebna komisija občinske skupščine Kočevje si je ogledala zemeljske premike na območju Podplanine, vendar je menila, da ni dovolj strokovna, da bi lahko zanesljivo ugotovila vzroke drsenja vrhnjih zemeljskih plasti. To nalogo bi bilo treba zaupati posebni strokovni komisiji.

Vendar pa člani komisije menijo, da so najverjetnejši povzročitelji drsenja zemlje podzemske vode. Po mnenju komisije se bo drsenje zemlje še hitreje nadaljevalo. Najnevarneje bi bilo, če bi deževje trajalo nepretrgoma dalj časa.

Komisija je predlagala, da je treba organizirati opazovanje zemeljskih premikov in urediti hudournik, ki izpodjeda pobočje, na katerem so ogrožene hiše. Razen tega je predlagala občinskemu štabu za zaščito pred elementarnimi in drugimi hudimi nesrečami, naj imenuje posebno strokovno komisijo (geologi, hidrologi itd.), ki naj ugotovi stopnjo nevarnosti in izdela predloge za morebitne ukrepe.

Spet nov prispevek

Kolektiv hotela ne ve, kaj bo dobil kot nadomestilo za novi prispevek za financiranje turistične propagande

Gostinsko podjetje »Hotel Pugled« v Kočevju bo letos plačalo za članstvo v republiški in zvezni zbornici 1.443,36 novih din, razen tega pa sta obe zbornici predpisali podjetju še poseben prispevek za financiranje turistične propagande. Republiška zbornica zahteva za propagando 5.773,45 N-din, zvezna pa 962,24 N-din.

Žal sta obe zbornici prispevek le predpisali, nista pa podjetja obvestili, kaj bo za ta denar dobilo. Razumljivo je torej, da so člani kolektiva zato zahtevali od obeh zbornic pojasnilo; še posebno zato, ker predstavlja prispevek za financiranje turistične propagande za hotel velik izdatek. Prispevek je namreč enak enomesečnemu iztržku nočnin hotela. Razen tega kolektiv pred uvedbo prispevka o njem ni bil obveščen, kar ni v skladu z načeli samoupravljanja.

Seveda člani kolektiva niso proti turistični propagandi, saj so nameravali letos skupaj z domačim turističnim društvom izdati svoj prospekt. Novi prispevek za propagando, ki je občuten, pa je te njihove načrte porušil.

DROBNE IZ KOČEVJA

■ **VSA PODGORSKA ULICA** je eno samo gradbišče. Gradnja novega bloka lepo napreduje, saj so zabetonirali že ploščo nad tretjim nadstropjem. Tudi okolico novih zgradb že urejujejo, cesto pa pripravljajo za asfaltiranje. Če bo le vreme dovoljevalo, bo cesta dobila asfaltno prevleko do 1. maja. Delo pri kanalizaciji in vodovodu je končano, prav tako pa so že položeni električni kabli in robniki pločnikov.

■ **OBRTNIŠKA DELA** v novi samopostrežni trgovini v Kidričevi ulici nekako počasi napredujejo. Ko so gradili dovozno pot do skladišč, bi bilo prav, da bi se prej o tem s prizadetimi pogovorili, ne pa da so brez dogovorov podrli drevje. Sekati dovoljeno lipo skoraj v sredini mesta je neprecenljiva škoda in bi bilo treba pri takih posegih v bodoče več odgovornosti. Vse se namreč ne more umikati koristim posameznih podjetij.

■ **PRI INLESOVI ŽAGI** bodo začeli graditi tovarno za vezane plošče. Pri tem bo veliko zemeljskih del, tako da bo na voljo veliko materiala, ki bi ga lahko vozili v mesto, da bi zasuli bajer in mlakuže za bloki v Podgorski ulici in v Gaju. Z zasipanjem bi pridobili nove površine za otroška igrišča in razširitev parka, ki je bil zmanjšan zaradi gradnje nove šole.

■ **PRIPRAVE** za nadaljevanje gradnje tretjega trakta nove osnovne šole so že v polnem zamahu. Novi trakt bo segal približno do sedanjega košarkarskega igrišča, ki verjetno tudi kasneje ne bo več uporabno. Ker bo Partizan moral mesto zanj poiskati drugod, bi bilo prav, da bi tudi investitor to upošteval in nekaj prispeval. Igrišče bo potrebovala tudi osnovna šola.

Sita vrana lačne ne mara?

Prve razprave o predlogu zakona o izobraževalnih skupnostih in o financiranju vzgoje in izobraževanja v SR Sloveniji so v kočevski občini pokazale, da bo novi zakon osnova za nadaljnji razvoj šolstva. Šolstvo bo izločeno iz občinskih proračunov, ko bo financiranje urejeno o okviru izobraževalnih skupnosti. Rešitve so se nadejale zlasti gospodarsko šibke občine, med katerimi je tudi kočevska, ki že letos ne more kriti vseh potreb šolstva. Ker predlog novega zakona predvideva ustanavljanje temeljnih izobraževalnih skupnosti za območje posameznih občin, se v Kočevju boje, da tudi po sprejetju zakona ne bodo rešena številna pereča vprašanja.

Zaradi obsežnosti kočevske občine in majhne gostote prebivalstva so izdatki za šolstvo na Kočevskem večji kot v drugih občinah. Zakon sicer predvideva ustanavljanje temeljnih izobraževalnih skupnosti tudi za več občin skupaj, vendar ni pričakovati, da bi gospodarsko trdne občine sprejele medse revnejše.

Razprave so pokazale, da bo treba pred sprejetjem tega zakona rešiti še precej važnih vprašanj, zlasti vprašanja glede dodatnega financiranja, normativov za materialne izdatke in določiti ceno izobraževanja. -v

KOČEVSKE NOVICE

Most v Goriči vasi letos?

Denar zanj je zagotovljen – Vse kaže, da bo kmalu doseženo soglasje med posestnikom Ilcem in cenilcem Skupnosti cestnih podjetij

Zamisel o gradnji novega mostu in ublažitvi ovinka na cesti skozi Goričo vas pri Ribnici se vedno bolj približuje uresničitvi. Cestni sklad Slovenije je že rezerviral denar za gradnjo tega mostu. Vse kaže, da bo most zgrajen že letos.

Razprava o višini odškodnine med posestnikom Jožetom Ilcem iz Goriče vasi in uradnim cenilcem Skupnosti cestnih podjetij Slovenije bo predvidoma kmalu uspešno končana. Razlika med zahtevo posestnika in predlogom cenilca je malenkostna. Zaradi mostu bo namreč treba podreti Ilčevo hišo in hlev.

Most v Goriči vasi bi bil zgrajen hkrati z modernizirano cesto Škofljica—Kočevje že leta 1963, a se takrat lastniki posestev, pri katerih bi šla nova trasa in most, niso strinjali z višino odškodnine. Po takratnem načrtu bi gradnja mostu prizadela štiri posestnike. Zdaj izdelujejo nov načrt za most, ki bo občutneje prizadel le posest Jožeta Ilca.

VIKTOR AVBELJ v pogo

Pavšalna obdavčitev suhorobarjev

Do zdaj sta se zasebni proizvajalec in kupec lahko izognila plačilu davka — Zasebniki so lahko zato plačali proizvajalcu več kot podjetje — Pavšalna obdavčitev bo postavila v enak položaj zasebnike in podjetja

V poslovalnici »Dom« v Sodražici, ki odkupuje suho robo, so nam povedali, da prihajajo na njihovo območje še vedno zasebniki, ki kupujejo suho robo od zasebnih izdelovalcev. Seveda se pri teh kupčijah izogneta tako oba zasebnika (proizvajalec, ki je hkrati prodajalec, in odkupovalec) plačilu prometnega davka. Zasebni odkupovalec seveda preproda suho robo po približno enakih cenah kot odkupna podjetja, zato ima precejšen dobiček. Ta dobiček razdeli z zasebnim izdelovalcem, pri katerem je suho robo odkupil. Zasebni izdelovalci suhe robe dobe tako za svoje izdelke več, zato radi prodajajo zasebnim odkupovalcem.

Izdelovalec suhe robe dobi na primer za en svitek srednjih obodi za sita, ki jih proda podjetju »Dom«, povprečno po 1305 S-din. S stroški podjetja se cena zviša na 1700 S-din, s prometnim davkom pa na 2040 S-din. Razliko med 1305 in 2040 S-din si zasebni kupec in izdelovalec razdelita, občina, republika in zveza pa sta ob dohodek, ki bi ga imela od davka. Zaradi takih in podobnih primerov marsikdaj lahko zaškriplje v proračunih; saj prav isti občani, ki prodajajo tako, da ne plačajo davka, potem po drugi strani zahtevajo od občine več denarja za komunalne zadeve svojih krajev, za šolstvo, za zdravstvo, za socialne podpore itd.

V podjetju Dom pravijo, da se je tako prekupčevanje že kar precej razpaslo, saj je pred kratkim odkupil neki zasebnik iz Zagreba na ta način (da ni plačal nihče davkov) kar vagon obodov za sita. Vprašali so tudi: kaj delajo inšpekcija, Ljudska milica in drugi organi, da ne preprečijo take trgovine?

Za odgovor smo vprašali na občinski skupščini v Ribnici. Zvedeli smo, da bodo zdaj način obdavčenja izdelovalcev suhe robe spremenili. Proizvodnjo zasebnih izdelovalcev bodo ocenili in jih potem pavšalno obdavčili. Izdelovalci suhe robe se že prijavljajo na oddelku za finance pri občinski skupščini. Pavšalno bodo obdavčeni vsi izdelovalci suhe robe. Podjetje Dom torej ne bo več v slabšem položaju v primerjavi z zasebnimi odkupovalci. Davki bodo v obeh primerih enaki, izdelovalci suhe robe pa bodo izdelke prodali pač tistemu, ki jim bo nudil boljše pogoje (večja cena, stalen odkup itd.).

V katerih vaseh bodo volili?

23. aprila bodo volitve občinskih odbornikov. V katerih vaseh bodo vaščani volili nove odbornike?

Odbornike iz volilne enote Rakitnica bodo volili volivci iz vasi Blata, Grčarice, Jelendol, Jelenov žleb, Kot pri Rakitnici in Rakitnica.

Volilno enoto Prigorice sestavljajo vasi Lipovec, Mekoše in Prigorica. Odbornike bodo volili tudi v Goriči vasi.

V Ribnici bodo volili odbornike v volilni enoti Ribnica I, ki obsega center trga, ter v volilni enoti Ribnica III, ki obsega del Ribnice v smeri proti Gorenji vasi.

Volilna enota Bukovica: Bukovica, Dane, Sajevec in Zadolje.

Volilna enota Dolenji Lazi: Breg, Dolenji Lazi in Zapuže.

Volilna enota Velike Poljane: Bukovec, Dol. Podpoljane, Dule, Finkovo, Gor. Podpoljane, Ortnek, Škranjek, Vel. Poljane, Vrh in Žukovo.

Volilna enota Vinica: Vinica in Zapotok.

Volilna enota Sodražica: polovica trga Sodražica.

Volilna enota Gora: Betonovo, Janeži, Kračali, Kržeti in Petrinci.

Volilna enota Retje: Retje.

Volilna enota Travnik: Srednja vas in Travnik.

Iz vseh navedenih vasi bodo občani volili odbornike v občinski zbor.

Istega dne bodo v nekaterih volilnih enotah volili odbornike v zbor delovnih skupnosti — v kmetijsko skupino. Volili bodo v volilni enoti 14, ki obsega vasi: Nemška vas, Otavice, Goriča vas, Hrovača, Ribnica, Gorenja vas, Bukovica, Dane, Sajevac, Zadolje, Breže, Jurjevica, Kot, Breg, Dol. Lazi in Zapuže. V volilni enoti 16 bodo volili občani s področja Slemen, v volilni enoti 18 pa iz vasi Travnik, Srednja vas in Šegova vas ter kolektiv KZ Loški potok. V teh treh enotah bodo volili zasebni kmetje.

KURIRČKOVA POŠTA KMALU V RIBNICI

Pridružili se bodo pozdravom maršalu Titu

Kurirčkovo pošto, ki nosi pozdrave maršalu Titu za 75. rojstni dan, bo vodila pot po Ribniški dolini. Pionirji šole iz Dolenje vasi bodo sprejeli pošto od kočevskih pionirjev 13. maja na Jasnici ob 10. uri 15. maja jo bodo po skritih poteh prenesli iz Ribnice v Sodražico. Istočasno bo prišla v Sodražico tudi lokalna kurirčkova pošta iz Loškega potoka in Gore. Še istega dne bodo odnesli pošto do Sv. Gregorja, 16. maja pa jo bodo na mostu med Ortnekom in Dvorsko vasjo — na meji med ribniško občino in komuno Ljubljana—Vič—Rudnik — prevzeli pionirji osnovne šole v Velikih Laščah.

Ribniški pionirji bodo letos posebej počaščeni, saj bo med drugimi najbojši pionir izmed njih čestital maršalu Titu za rojstni dan. Na osnovni šoli v Sodražici pa bodo izbrali pionirja, ki se bo v imenu pionirjev ribniške občine udeležil sprejema v Ljubljani.

-r

Družbena pomoč borcem

Na zadnji seji ribniške občinske skupščine so odborniki sprejeli odlok o dodelitvi družbene pomoči borcem NOV in pravilnik o pogojih za dodeljevanje te pomoči. S tem sta izgubila veljavo odlok in pravilnik s tega področja iz leta 1966.

V nasprotju z dosedanjim pravilnikom o pogojih za dodeljevanje priznavalnine, ki je imel enotna merila za vse, ima novi pravilnik več ostrejših meril, posebno za tiste borce upravičence, ki imajo dohodke od premoženja redne osebne dohodke iz delovnega razmerja ali dohodke iz dopolnilnih gospodarskih dejavnosti. Istočasno pa daje pravilnik pravico do priznavalnine tistim, ki nimajo dovolj sredstev za preživljanje.

Poudariti je treba, da priznavalnina ni socialna podpora, ampak pravica vseh borcev NOV, ki žive v slabem ekonomskem položaju. Prepričani smo lahko, da bodo sredstva za dodeljevanje družbene pomoči zdaj pravičneje razdeljena. Občinska skupščina je za letos v ta namen določila 14 milijonov starih dinarjev.

-r

Danilo Mohar predsednik krajevne skupnosti

Novoizvoljeni člani krajevne skupnosti Ribnica so imeli pretekli teden prvo sejo, na kateri so za predsednika izvolili znanega javnega delavca Danila Moharja. Novi svet krajevne skupnosti si bo moral prizadevati za čim boljšo uveljavitev krajevne skupnosti kot samoupravnega organa, dobiti pa bo moral tudi sredstva za delo te družbenopolitične skupnosti.

Kaj sodi v pristojnost krajevne skupnosti?

Na zadnjem zboru volivcev v Ribnici je bilo največ besed o vlogi krajevne skupnosti. Skoraj soglasno so ugotovili, da ima krajevna skupnost preozek krog delovanja in da njeno delo poteka v senci komunalnega podjetja in občinske skupščine. Volivci so zahtevali, naj s sredstvi, ki pritekajo za komunalno ureditev Ribnice, gospodari krajevna skupnost. Menili so, da je treba potegniti črto, do kdd sega dejavnost krajevne skupnosti. Občani imajo vso pravico, da odločajo o problemih, s katerimi se vsak dan srečujejo. Novemu svetu, ki so ga izvolili na tem zboru, so zaupali odgovorno nalogo, da uveljavi krajevno samoupravo. Volivci so tudi predlagali, naj bi člane KS, ki ne bodo dovolj aktivni, zamenjali še pred potekom mandatne dobe.

Volivci so zahtevali, da je treba čimprej urediti vračanje previsoko zaračunanih najemnin, ki so jih občani plačali stanovanjskemu podjetju. Stanovanjsko podjetje za pomoto sicer ni krivo, vendar pa je dolžno napako čimhitreje popraviti.

-r

Ljudska pesem rešetarjev in lončarjev

Knjiga, ki bo predstavila ljudsko glasbo lončarjev in rešetarjev Ribniške doline, bo izšla najpozneje jeseni — Avtorica je dr. Zmaga Kumer, sodelavka Glasbenonarodopisnega inštituta in ribniška rojakinja

Knjiga dr. Zmage Kumer, sodelavke Glasbenonarodopisnega inštituta iz Ljubljane, »Ljudska glasba med rešetarji in lončarji v Ribniški dolini« bo izšla predvidoma najpozneje do jeseni letos pri mariborski založbi »Obzorja«. Izdajo knjige, ki bo stala okoli štiri milijone S-din, bo financirala občinska skupščina Ribnica s pomočjo delovnih organizacij, društev in rojakov iz Amerike. Doslej so za knjigo že zbrali dva milijona S-din.

Knjiga bo razdeljena v štiri poglavja. V prvem bo avtorica, ki je ribniška rojakinja, zemljepisno, zgodovinsko, gospodarsko in etnografsko predstavila Ribniško dolino. V drugem poglavju bo predstavila dosedanje zbiralce ribniških narodnih pesmi in okoli 500 pesmi, med njimi celo nekatere doslej neznane, v tretjem pa bo povedala, ob kakšnih priložnostih te pesmi pojejo. Četrto poglavje bo namenjeno strokovnjakom etnologije in glasbenikom. V njem bodo obdelane značilnosti ribniških narodnih pesmi in njihov pomen za slovensko narodno izročilo.

Največji del knjige bodo zavzemale pesmi, ki jih je z magnetofonskega traku zapisal skladatelj Uroš Krek, medtem ko je besedila zapisala avtorica.

Pesmi bodo razvrščene po priložnostih, ob katerih jih pojejo: svatbene, pustne, godovne, dekliške, fantovske, vojaške, otroške, mrliške, nabožne, koledniške in ostale priložnostne. Pesmim je dodanega tudi nekaj pripovedništva, opis nekaterih plesov in slovarček domačih ribniških izrazov. Knjiga je ilustrirana s slikami Ribnice, pokrajine in nekaterih etnografskih značilnosti. Hkrati bo prva te vrste v Sloveniji, saj drugi kraji še nimajo podobnih. Višina naklade in cena izvoda še niso določeni. Knjiga bo naprodaj tudi v prodajalni domačega Turističnega društva.

ČE ŽELITE

odgovor ali naslov iz malih oglasov, priložite vašemu vprašanju dopisnico ali znamko za 30 din.

UPRAVA LISTA

Partizanska kronika Loškega potoka

Na konferenci krajevne organizacije Zveze borcev v Loškem potoku so sklenili ustanoviti posebno komisijo, ki bo otroke seznanila z dogodki v minuli vojni, in drugo, ki bo pripravila gradivo za kroniko Loškega potoka med NOB.

Pohvaliti je treba prizadevnost odbora, ki je lani poskrbel za obnovitev vseh napisov na spomenikih in obeležjih iz NOB na svojem področju.

Borci bodo tudi letos sodelovali pri proslavi krajevnega praznika — 31. julija. Letos bo na ta dan preteklo 25 let, kar so Italijani požgali vas Travnik.

Spet poplava, tokrat — gnojnična!

Že od 12. februarja teče v Ribnici gnojnica iz dveh polnih greznic hiše v Kolodvorski ulici 119 in se širi neznosen smrad, da si stanovalci ne upajo odpreti oken. Vedno topleje je in smradu se bodo kmalu pridružili še roji muh.

Stanovalci so zaprosili Stanovanjsko-komunalno podjetje, naj greznice izprazni. Žal pa podjetje nima potrebnih naprav in ju ne more izprazniti, dokler ne dobi iz Ljubljane cisterne.

Pri vsem tem higlenskognojničnem cirkusu pa je zanimivo še, da je v stavbi, kjer sta prepolni greznici, podružnica Zavoda za socialno zavarovanje, v neposredni bližini pa še menza . . .

Ribniške šole v številkah

V ribniški občini delujejo 3 šole kot samostojni zavodi: v Ribnici, Sodražici in Loškem potoku. Največja je ribniška osnovna šola, ki ima podružnice v Dolenji vasi, Sušju in Velikih poljanah. Ribniška šola ima 25 oddelkov z 812 učenci, podružnične šole pa imajo skupaj 12 oddelkov z 264 učenci. V Ribnici imajo tudi otroški vrtec, v katerem je 40 varovancev.

V osnovni šoli v Sodražici imajo 10 oddelkov z 288 otroki in oddelek za predšolske otroke. Podružnični šoli na Gori in Sv. Gregorju sprejmeta v 3 oddelke 60 učencev. V otroškem vrtcu v Sodražici imajo le 14 otrok. Šola v Sodražici bi lahko sprejela še okrog 80 otrok oz. 200, če bi uvedli pouk v dveh izmenah.

Osnona šola v Loškem potoku je najmanjša v občini. Vse tri šole so v precejšnjih težavah zaradi pomanjkanja sredstev. Marsikje manjka opreme. Tako v Ribnici kot v Sodražici bi bilo treba šoli dograditi, medtem ko v Loškem potoku potrebujejo novo šolo.

-r

Cene v Ribnici

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo naslednje maloprodajne cene: krompir 0,80 N-din kg, jajca 0,45 do 0,55 N-din, pomaranče 4,90 N-din kg, banane 5,40 do 6 N-din kg, limone 4,50 N-din kg, jabolka 4,60 N-din kg, sveže zelje 2 N-din kg, kislo zelje 1,55 N-din kg, solata 5,70 do 7 N-din kg, čebula 290 N-din kg, fižol v zrnju 4,50 N-din kg.

REŠETO

Bo kruh lahko pekel zasebnik?

Prodaja kruha je v Semiču problem, odkar so na zahtevo sanitarne inšpekcije zaprli domačo pekarijo in kruh dovažajo vsak dan iz Črnomlja. Stranke se pritožujejo, da je zaradi prevoza kruh za 12 din dražji pri kilogramu, razen tega ga skoro vsak dan že v dopoldanskih urah zmanjka.

Zaradi tega se Semičani potegujejo za lastno pekarno. Pred kratkim se je javil zasebnik, ki je pripravljen odpreti pekarijo in iz lastnih sredstev nabaviti potrebno opremo z manjšimi stroji, medtem ko za ureditev lokala bi rad dobil posojilo. V kratkem bo ponoven komisijski ogled bivše semiške pekarije, kjer bodo ugotavljali osnovne higienske pogoje, katerim bi morali zadostiti, da bi jo lahko spet odprli. Če zahteve ne bodo pretirane, se bo želja prebivalstva lahko uresničila.

V Tribučah novo vodstvo SZDL

Na zadnjem sestanku odbora SZDL v Tribučah so razpravljali o izvedbi skupščinskih volitev, razen tega pa so izvolili novo vodstvo krajevne organizacije. Za predsednika je bil izvoljen Janko Jankovič, za sekretarko Mimica Šikonja in za podpredsednika Janko Cvitkovič. Pričakujejo, da bo novi odbor bolj delaven, kot je bil prejšnji, katerega so morali zaradi nedelavnosti zamenjati.

Večina bo odločila

V Semiču so že na več sestankih predlagali, naj bi trgovina obratovala od 7. do 11. ure in od 14. do 17. ure, vendar se STP Potrošnik boji še večje kritike. Če bi upoštevali želje zaposlenih, bi bili prikrajšani kmetje, ki kupujejo največ po 17. uri, gredoč s poljskega dela. Dogovorjeno je, da bo končno o novem obratovalnem času v semiški trgovini odločila večina na zboru volivcev, dotlej pa bo trgovina odprta po starem.

Šolarji bodo zbirali zelišča

Na pobudo občinskega odbora RK Črnomelj bodo po vseh šolah na črnomaljskem področju začeli zbirati zdravilna zelišča, katera gredo dobro v denar v industriji zdravilstva. Tako bodo šole oziroma pionirske organizacije lahko prišle do nujno potrebnih sredstev bodisi za šolske mlečne kuhinje ali za nabavo športnih rekvizitov, za izlete itd. Podrobna navodila za zeliščno akcijo bodo v kratkem prejele vse šole.

Linolej, podolit in vse ostale plastične mase najhitreje položi v vašem domu

TAPETNIŠTVO IN DEKORATERSTVO ČRNOMELJ

ki poceni napravi tudi vsa tapetniška dela, zavese in prevleke za vse vrste avtomobilskih sedežev.

NA PETKOVI OBČINSKI SEJI V ČRNOMLJU

Proračun je končno sprejet, toda občina najema posojilo

V Črnomlju so 17. aprila le sprejeli predlog občinskega proračuna, ki je bil na prejšnji seji zavrnjen — Ker 725 milijonov Sdin nikakor ne zadošča za kritje osnovnih obveznosti iz proračuna, bo najela občina 125 milijonov Sdin sanacijskega kredita pri banki

Odborniki obeh zborov občinske skupščine Črnomelj so v prisotnosti republiških poslancev Leopolda Kreseta, inž. Cirila Mravlje in Viktorja Zupančiča ponovno razpravljali o predlogu letošnjega občinskega proračuna. Na prejšnjem zasedanju občinske skupščine so predlog zavrnili in zagrozili s kolektivnim odstopom, če v proračunu ne bo mogoče zagotoviti dovolj sredstev za financiranje dejavnosti, za katere je občina po ustavnih in drugih zakonskih določilih dolžna skrbeti. Pooblastili so predsedstvo občinske skupščine, da obvesti o tem izvršni svet in republiške organe ter jih prosi za nasvet, kako proračun uskladiti.

Pred kratkim je prišlo do sestanka predstavnikov občinske skupščine Črnomelj in republiškega sekretariata za finance, toda republika ne more prispevati nobenih sredstev za Črnomelj, sicer bi se ves delitveni sistem republike podrl.

Ker v Črnomlju niso našli nobene druge možnosti, kot s posojilom prebroditi letošnje izredno težke finančne težave, so sestavili nov predlog proračuna, sicer za enako vsoto 725 milijonov Sdin kot zadnjič, vendar z dodatnim predlogom za najetje 125 milijonov Sdin sanacijskega kredita. S posojilom bi plačali anuitete za šolo v Loki, kredit za dograditev nove osemletke ter vse zapadle obveznosti iz preteklih let. Odbornikom so tudi pojasnili, da bi sanacijski kredit za dobo štirih let začeli vračati Komunalni banki Ljubljana šele prihodnje leto v rednih mesečnih obrokih.

Predlog letošnjega proračuna predvideva 4,150.000 Sdin dotacije skladu za šolstvo, kar je več kot polovica vseh proračunskih dohodkov. Edino ta postavka v občinskem proračunu je letos višja, medtem ko so vse druge v najboljšem primeru na enaki ravni, kot so bile lani, mnoge pa so znatno nižje.

Na seji je predsednik občinskega sodišča Franc Pavlinič še posebej poudaril, da je sodstvu odmerjenih občutno premalo sredstev za normalno poslovanje, kajti letošnji proračun predvideva nekaj milijonov manj, kot so dobili lani, ob tem pa se pristojnosti občinskega sodišča povečujejo. Omenil je, da se poslovanje občinskega sodišča zaradi skrajnega varčevanja odvija včasih že na meji zakonitosti in s pomočjo dobrih šeg in običajev, ki so jih ljudje vajeni, ter da tako stanje postaja nevzdržno.

Prav tako sta se oglasila Katjuša Bašić, predsednica mladinskega komiteja ZMS, in Rade Kordić, sekretar občinskega odbora ZZB češ da mladinska in borčevska organizacija ne bosta mogli opravljati svojih nalog zaradi prenizke občinske dotacije. Približno enako je v imenu občinskega sveta Svobod govoril sodnik Janez Kramarič. Zatem se je o letošnjem financiranju družbeno-političnih organizacij razvila razprava, v kateri so se zavzemali za dosledno deprofesionalizacijo v vseh občinskih družbeno-političnih vodstvih. Menili so, naj bi sredstva, ki so jih doslej porabili za osebne dohodke, namenili dejavnostim organizacij.

Pred glasovanjem je prišlo do spreminjevalnih predlogov proračuna. Tako so sklenili izdatke za požarno varnost povsem črtati, češ da bi zanje lahko poskrbele gospodarske organizacije. Nadalje je bilo sklenjeno, da se postavke za delo državnih organov in družbno-političnih organizacij zmanjšujejo za enak odstotek, da bo med prizadetimi manj hude krvi. S temi spremembami je 32 odbornikov glasovalo za sprejetje proračuna, 5 pa se jih je glasovanja vzdržalo.

Sprejet je bil še sklep, da se morebitni večji dotok sredstev občinskega proračuna dosledno odvaja v poseben rezervni sklad, namenjen odplačilu sanacijskega dolga.

Ker pa področju komunalnih dejavnosti še zmeraj ni zagotovljenih dovolj sredstev za najnujnejša dela, je bila skupščina mnenja, naj bi domače gospodarske organizacije v te namene več prispevale in pokazale razumevanje, kakršnega kaže tovarna ISKRA v Semiču. O sodelovanju in prispevkih gospodarkih organizacij bodo posebej govorili na zboru delovnih skupnosti.

Zaključek seje je bil prav ganljiv, ko se je dosedanji predsednik inž. Rado Dvoršak zahvalil poslancem Viktorju Zupančiču, Leopoldu Kresetu in prof. Kambiču za dosedanje uspešno sodelovanje, prav tako pa vsem odbornikom, ki jim zdaj poteče mandat in so bili tokrat poslednjič na seji. V imenu občinske skupščine v dosedanjem sestavu se je predsedniku za požrtvovalno delo prisrčno zahvalil odbornik Franc Košir.

Iz majhnega raste veliko...

Tako meni viniški pismonoša Alojz Šutej, zato je kot prvi na območju poslovne enote KZ Črnomelj na viniškem koncu prevzel 10 telet v pogodbeno pitanje.

— Odločil sem za sodelovanje z zadrugo, ker me je k temu prisilila nuja za večjim zaslužkom. Sploh pa imam rad živali! Pismonoša sem že skoraj 10 let. Ko sem šel v službo, sem bil še samski, oče je bil še živ in je vodil gospodarstvo na kmetiji. Ko pa mi je oče umrl, sem moral za vse skrbeti sam.

Življenje je teklo dalje. Zdaj imam svojo družino, že dvoje otrok. Medtem sem počasi zgradil novo hišo, a ji še marsikaj manjka. Ugibal sem, kako bi prišel do večjega zaslužka, ker je poštarska plača zelo skromna. Zdaj se mi je ponudila priložnost za pitanje telet, zato sem jo zagrabil. Deset teličkov sem že prevzel, sedem jih bom še dobil.

Z zadrugo sem sklenil pogodbo, da bom pital štiri mesece. Izračunal sem, da bom imel pri vsakem kilogramu pridobljene teže 120 Sdin zaslužka. Krmo mi da je zadruga, delo pa je moja stvar. Seveda mi pomaga žena. Najteže je to, da ni vodovoda, tudi svojega vodnjaka nimam, zato moram vodo za telička nositi iz bližnjega studenca. Upam, da se bom čez 4 mesece lahko smejal vsem tistim, ki mi napovedujejo izgubo.

Še vedno pa bom vsak dan s poštarsko torbo na rami obvozil vasi vzdolž Kolpe, od Špeharjev do Sinjega vrha, Damlja, Vinice, Preloke in Stare Lipe.

FRANC PAVLAKOVIČ

Vinica: prah še vedno vdira v hiše

Teoretično je hitrost vozil skozi Vinico omejena na 30 km, dejansko pa zato ni dosti manj prahu

Odkar so položili asfalt na cesto Metlika—Črnomelj, smo tudi na Vinici zabeležili večji promet skozi naselje. Nismo proti naraščanju prometa — nasprotno! Zadovoljni smo, da imamo redne in ugodne avtobusne zveze, da nam blago dostavljajo s tovornimi avtomobili, da prihajajo k nam motorizirani turisti raznih registracij in da je število motornih vozil tudi pri nas iz leta v leto večje. Žal pa nas, šoferje in turiste, še vedno spravlja v slabo voljo jamasta in prašna makadamska cesta od Kanižarice do mostu na Kolpi pri Vinici. To je le 15 km dolgo cestišče. Ni sestanka, zbora, posveta ali pogovora na cesti, v gostilni ali drugje, da ne steče beseda o cesti, o neugodni vožnji po njej, o prahu, ki se dviga za vozili, ter tudi o tem, kje dobiti sredstva za asfalt.

Prebivalcem ob tej cesti tudi suho vreme povzroča težave. Avtomobili za avtomobilom, avtobusi, tovornjaki in čestokrat dolge vojaške kolone ne dopustijo, da bi se prah polegel niti za minuto. Dasiravno sije sonce, je videti, kot da je pokrajina zavita v meglo. Najhujše pa je v poletni vročini, ko morajo ljudje znojni in upehani nenehno vdihavati cestni prah. Kakor hitro bi odprli vrata ali okno, da bi prezračili stanovanja, se usede prah tudi v notranje prostore stavb. Še bolj nehigienско pa je, da sili v trgovine z živili, gostilne in mesarije. Če bi imeli vsaj vodovod, bi lahko cesto redno polivali, tako pa smo povsem prepuščeni nadlegi.

Pred dvema letoma so občani predlagali, da bi cestišče v naselju Vinica pokrili vsaj s prašno prevleko. Od občine pa smo prejeli odgovor, da tudi za to ni sredstev in da bo tako in tako kmalu stekla asfaltna cesta.

Ker s tem ni bilo nič, smo junija 1966 na zboru krajevne skupnosti predlagali uvedbo postopka za omejitev hitrosti vožnje skozi Vinico na 30 km na uro. K temu predlogu je dal soglasje tudi prometni inšpektor pri republiškem sekretariatu za gospodarstvo, ki je obenem odredil novomeškemu cestnemu podjetju, naj čimprej postavi na obeh koncih naselja ustrezne prometne znake, kakor tudi, da skupno s krajevno skupnostjo pregleda možnosti za odpravo prahu.

Na izdelavo prometnih znakov smo čakali in čakali, pisali o zadevi v Dolenjski list, končno pa pozimi letos nenadoma zagledali znake na zaželenih mestih. Večina šoferjev te znake upošteva, nekateri brezvestni vozniki pa še vedno pritiskajo na plin in tako se še dalje dviga prah. Za vse take pa poskrbijo viniški miličniki, saj so že več voznikov opomnili in kaznovali.

Viničani si želimo le, da bi se vsi vozniki kmalu naučili počasnejše vožnje, vsaj skozi naselje. Omejitev vožnje je namreč brezmejna, ker se nihče od tistih, ki so znake postavljali, ni domislil, da bi postavil še znak za konec omejitve hitrosti.

F. P.

Pretekli četrtek je občinski komite ZMS v Črnomlju organiziral v vojašnici domačega garnizona prisrčno slovesnost, ko so pred kratkim došli vojaki zaprisegali. Mladina je vojakom čestitala, hkrati pa jih je razveselila s programom (Foto: Slobodan Nikolič)

ČRNOMALJSKI DROBIR

■ **NOVE URADNE URE V PISARNAH OBČINSKE SKUPŠČINE.** Pred kratkim so v pisarnah črnomaljske občine uvedli vsako drugo soboto dela prost dan, zamujene ure pa bodo nadomadili med tednom, zato se uradne ure za stranke spremenijo. Po novem bodo občinske pisarne odprte od 6.30 do 14. ure, ob četrtkih od 6.30 do 16. ure ter ob sobotah od 7. do 12. ure. Kadar imajo vsako drugo soboto občinski uslužbenci prost dan, bodo za stranke vseeno poslovali dežurni v sprejemni pisarni in na matičnem uradu. Novost pa je tudi v tem, da ob sobotah ne bo več uradni dan, pač pa bodo namesto tega dne sprejemali stranke ob ponedeljkih.

■ **V NEDELJO, 23. APRILA,** bodo v Prelesju spet odprli turistični dom. Za dobro postrežbo, jedačo in pijačo skrbi še vedno gostilničar Kapš, ki vabi goste v idilično dolino ob Kolpi.

■ **ZADNJE ČASE** skoro vsak dan po trije občani iščejo pomoči proti pasjemu ugrizu v zdravstvenem domu. Lastniki psov bi morali poskrbeti, da se psi ne bi več prosto klatili po mestu in ogrožali ljudi. To velja tudi za druge kraje v Beli krajini. Če opozorili ne bodo upoštevali, jih bodo pristojni organi kaznovali.

■ **V MESTU IN OKOLI** stanovanjskih blokov je že več urejenih nasadov, žal pa jih otroci, pa tudi nekateri odrasli objestneži vedno uničujejo. Starši naj bi poučili otroke, da morajo bolj čuvati javne nasade, saj so veljali družbo veliko denarja.

■ **13. APRILA JE DOM JLA** organiziral v Črnomlju koncert vojaškega orkestra iz Ljubljane s solisti Ireno Kohont, Sonjo Gabršek, Lidijo Kodrič in Rasinom Pandurjem. Poslušalci so bili s prireditvijo zadovoljni, motile so jih le ponavljajoče se motnje pri ozvočenju. To pomanjkljivost bi res morali že odstraniti.

■ **IGRALSKA SKUPINA OSNOVNE ŠOLE** gostuje po Beli krajini. 8. aprila je bila v gosteh v Gradcu, 16. aprila v Dragatušu in na Vinici. Na vseh prireditvah so bile dvorane polne poslušalcev. »Županova Micka« je povsod žela priznanje.

NOVICE črnomaljske komune

Skupne ugotovitve in zahteve mladih Belokranjcev

Vodstva mladinskih aktivov iz črnomaljske in metliške občine so imela v začetku aprila skupen tridnevni seminar, na katerem so razpravljali o svojih, čestokrat enakih težavah, s katerimi se srečujejo pri vsakdanjem delu — Oba občinska komiteja ZMS sta sprejela vrsto sklepov in napotkov na nadaljnje delo ter prosila za objavo vsaj najpomembnejših, da bo širša javnost z njimi seznanjena.

Mladinska organizacija namerava v prihodnje delovati v novih oblikah dela, kakršne izhajajo iz interesne aktivnosti mladih ljudi. Zato morajo občinska vodstva in vodstva aktivov mnogo bolj prisluhniti željam in potrebam članstva. V bodoče nameravamo posebno pozornost posvečati izobraževanju, ob tem pa mladino združevati v idejna jedra pod okriljem marksističnih krožkov, klubov OZN, debatnih klubov itd.

ZAHTEVAMO, DA SE NAŠE MNENJE UPOŠTEVA!

Mislimo, da smo se z dosedanjim delom toliko uveljavili v družbi, da lahko zahtevamo enakopravno vrednotenje mladinske organizacije z drugimi družbeno-političnimi organizacijami, zato ne moremo z razumevanjem gledati na njihov sedanji priviligirani položaj. Ob tem pa zahtevamo tudi enake pogoje za delovanje. Mislimo da bi morale tudi Zveza komunistov, Socialistična zveza in sindikati kot mladinska organizacija izvajati svojo dejavnost izven delovnega časa svojih članov. Želeli bi tesnejše in prisrčnejše sodelovanje z drugimi družbeno-političnimi organizacijami. Če doslej ni bilo tako, kot bi si želeli, je najbrž krivda oboje. stranska, vendar bi s skupnimi prizadevanji lahko napako popravili.

SMO ZA JASNEJŠO POLITIKO ZAPOSLOVANJA!

Mladi se zavzemamo za sprejemanje kvalificiranih in strokovnih

SREČANJE PO 22 LETIH

V NEDELJO DOPOLDNE SO SE v Metliki spet sešli bivši interniranci koncentracijskega taborišča Buchenwald in proslavili 22. obletnico osvoboditve. Po sprejemu na terasi hotela in svečanosti pred spomenikom so si ogledali razstavo s taboriščno tematiko v metliškem muzeju, nato pa so se odpeljali na Vinomer. Srečanje pred hotelom v Metliki (na sliki) je ostalo v znamenju objemov in stiskov rok — nekateri udeleženci se niso videli že, odkar so zapustili zloglasno taborišče. V levem kotu slike: večina internirancev nosi tudi značke s proslave dvajsetletnice osvoboditve, ko so se preživeli mučeniki zbrali v Buchenwaldu v Nemčiji in svečano prisegli, da se taka grozodejstva na nemških tleh ne smejo več zgoditi (Foto: M. Moškon)

PRIZADEVANJA BODO DOSEGLA VRH SREDI SEZONE

Metličani ne čakajo križem rok

Metlika se spet složno pripravlja na mednarodno turistično leto — Pravijo, da bo do poletja mesto kot najlepši šopek rož! — Pripravljajo tudi turistično presenečenje — cvetlični korzo

Pred dnevi je občinska skupščina Metlika sklicala posvet s predstavniki gostinskega podjetja in zasebnih gostišč, z inšpekcijskimi organi, predstavniki TNZ, Dolenjske turistične zveze in domačega Turističnega društva. Razpravljali so o pripravah na turistično sezono in mednarodno turistično leto ter o delih, katerih naj bi se takoj lotili.

Inšpektorji so opozorili gostince na pomanjkljivosti, ki so jih v njihovih lokalih še zasledili. Če jih ne bodo odpravili, bodo lokale enostavno zaprli. Povedali so tudi, da bo v bodoče kontrola usmerjena predvsem v kvaliteto strežbe, opozorili še, da so dolžni sami vzdrževati red v lokalih in zagotoviti varnost premoženja svojih gostov. To bi bilo kaj lahko, če ne bi dajali pijače vinjenim osebam, ki navadno povzročajo nerede.

Domači turistični delavci so že dalj časa razmišljali o možnostih, ki bi Metliko in turizem združile v en pojem. Na tej seji so predlagali, naj bi do turistične sezone poskrbeli za vzorno čistočo vsega mesta in naselij ob cesti. Ob tem bodo začeli akcijo, s katero bodo Metliko naredili kot en sam šopek rož, toda pri tem morajo sodelovati vsi občani, hišni sveti in turistični delavci. Čez 2 do 3 mesece, ko bo vse to urejeno, nameravajo svoja prizadevanja zaključiti s posebno turistično prireditvijo — cvetličnim tednom. V tem času, konec julija ali v začetku avgusta, je predvidena razstava rož, cvetlični karneval, in še marsikaj drugega. Natančnejši program posebna komisija še sestavlja.

Še o obnovi metliških vinogradov

Zadnje čase se je obnova vinogradov izredno razmahnila, kmetovalci pa naj ne pozabijo, da sadijo trto za 50 let! Pri nakupu trt ne bi smeli gledati samo na ceno, pač pa predvsem na kvaliteto sadik

Na področju metliške občine že nekaj let uspešno poteka obnova vinogradov. Z večjo obnovo je začela kmetijska zadruga Metlika v letih 1963 do 1964. Po prvih uspehih zadružne obnove pa so se začeli rigolanja lotevati tudi naprednejši kmetje v Drašičih. Začetki obnove vinogradov zasebnih vinogradnikov so bili sicer skromni, vendar sta nizka cena rigolanja in hitro opravljeno delo kaj kmalu pritegnila tudi tiste, ki so še oklevali, ali celo take, ki vinogradov sploh niso nameravali obnavljati.

Tako so drašički kmetje prerigolali lani nad 30 hektarov vinogradniških zemljišč, letos pa so začeli obnavljati na področju Radovice in Suhorja, kjer bo obnovljenih okoli 30 hektarov vinogradov. Če bi obnovitvena akcija tako hitro napredovala tudi v bodoče, bodo v nekaj letih popolnoma obnovljeni vsi vinogradi na metliškem področju, kar bi bil nedvomno zelo velik uspeh.

V zadnjem času je bilo v Dolenjskem listu objavljenih nekaj prispevkov o nenačrtni izbiri trsnih sort pri obnovi, v tem članku pa želim o tem povedati nekaj več. Res je na metliških sejmih velika ponudba trsnih cepljenk, ki jih prodajajo proizvajalci iz Srbije. Prejšnja leta so naši kmetje od njih precej kupovali za posajanje v starih vinogradih, toda večina kmetov je bridko izkusila, da cepljenke, ki so jih kupili na sejmih, ne rodijo žametne črnine ali kraljevine: kupili so srpski sorti prokupac in slankamenko, ki pri nas sicer dobro rasteta, a slabo rodita in dajeta slaba vina. Čeprav je tudi letos precej srbskih trt na razpolago, jih naši kmetje malo kupujejo.

Da bi zagotovili dober trsni material: žametno črnino, modro frankinjo, portugalko, šentlovrenko in kraljevino, ki so značilne za belokranjsko področje, je kmetijska zadruga Metlika organizirala proizvodnjo in prodajo navedenih sort trsnih cepljenk za vse kmetovalce, ki obnavljajo vinograde. Zadruga ima svoj matičnjak s podlago Kober 5 BB. Podlage in svoje cepiče pošilja zadruga v cepljenje v Srbijo svojemu kooperantu, zato tudi jamči za sorto, ki jo prodaja.

Lani je zadruga obnovila nad 50.000 prvorazrednih trsnih cepljenk, predvsem črnih sort, še več pa jih bo letos po že sklenjenih proizvodnih pogodbah. Tako bo za vse, ki zdaj rigolajo, dovolj cepljenk na razpolago, seveda pa morajo naročila čimprej prijaviti zadrugi. Tudi v bodoče bodo na razpolago: žametna črnina, modra frankinja, portugalka, šentlovrenka, kraljevina in laški rizling. Res, da so trte, ki jih nudi zadruga, nekaj 10 dinarjev dražje kot na sejmih, vendar je s tem zajamčena kvaliteta. Trenutno prodaja metliška zadruga prvorazredne cepljenke po 190 do 200 Sdin, medtem ko so jih prodajali v drugih krajih celo po 230 do 280 Sdin.

Kmetovalcem, ki pri nakupu sadik gledajo samo na ceno in ne na kvaliteto, bo še zelo žal, kajti trto sadimo za 50 let. Trgovina z vinom bo imela v prihodnje vse večje zahteve. Prodalo se bo lahko le dobro sortno vino, zato bi morali s tem računati že zdaj, ko vinograde obnavljamo. Pametni kmetje to upoštevajo in zasajajo nove vinograde po vzoru zadruge, na široke medvrstne razdalje z visoko vzgojo, ker je možna tudi mehanizirana obdelava vinograda. Računati moramo na to, da bodo v prihodnje stroji zamenjali motiko in nahrbtno škropilnico tudi v zasebni proizvodnji, sicer ne bo mogoče doseči konkurenčnih cen grozdja in vina. Široke medvrstne razdalje pa ne omogočajo samo uporabo mehanizacije, temveč tudi zmanjšujejo začetno investicijo obnove, saj je v takem vinogradu potrebnih polovico manj trsnih sadik. Trta je v bistvu divjaška rastlina, ki se razraste in razbohoti, če ima dovolj življenjskega prostora, hrane in sonca, kakor smo bili vajeni doslej, če hočemo, da nam bo dala mnogo večji pridelek, kakor smo ga dobivali pri starem načinu obdelovanja vinogradov.

Inž. JANEZ GAČNIK

Osem let težav in dela

(Nadaljevanje s 4. str.)

bi bili odborniki na svojem delu enotni. Odborniki so odgovorni za delo skupščine in s tem za razvoj občine, predvsem pa so odgovorni svojim volivcem! Posebno skrbne odnose moramo še naprej gojiti do dobrih kadrov, ki jih Bela krajina potrebuje. Negativne pojave bo treba hitro in učinkovito odstranjevati. Vsi moramo hkrati vedeti, da zakoni ekonomike ne poznajo milosti, malodušnosti in slepomišenja, temveč predvsem red in disciplino. Občane prosim, da tudi v bodoče podpirajo občinsko skupščino ter z zaupanjem spremljajo njeno delo, upoštevajo priporočila in se vključujejo v akcije, ki bodo sledile.

Na koncu tega pregleda bi se prek našega priljubljenega Dolenjskega lista, glasila Socialistične zveze, ki je z obveščanjem občanov tudi mnogo prispeval za napredek in razvoj metliške občine, rad prav toplo zahvalil vsem našim občanom za sodelovanje in trud, ki so ga vlagali v preteklih osmih letih mojega predsedovanja. Njihova pripravljenost za delo mi je vedno vlivala novih moči pri premagovanju vsakodnevnih težav. V njihovem in svojem imenu pa se hkrati zahvaljujem tudi republiškim organom za izdatno pomoč v preteklj dobi, prav tako pa sem drugim, ki so kakorkoli pomagali, da je ta predel Slovenije dosegel tak napredek.«

FRANC VRVIŠČAR,
predsednik občinske skupščine v Metliki

Vsako leto postaja belokranjska trikotažna industrija večja, nenehno dograjujejo, širijo in izpopolnjujejo proizvodnjo. BETI se je s svojimi izdelki zelo uspešno uveljavila na zahtevnem inozemskem tržišču.

kadrov v delovne organizacije in zahtevamo od posameznih podjetij jasnejše odgovore o njihovi politiki zaposlovanja. Obsojamo honorarno delo že upokojenih ljudi, ker s tem v mnogih primerih onemogočajo zaposlitev mladim, čeprav imajo ti večjo strokovnost. To obsojamo zaradi tega, ker so honorarno zaposleni v večini primerov dobro situirani ljudje.

POTREBNO JE BOLJŠE OBVEŠČANJE PROIZVAJALCEV

Ena izmed nalog kadrovskih komisij in organizacij v podjetjih naj bi bila na čim hitrejši in čim boljši način seznaniti novinca s stanjem in problemi delovne organizacije. Če hočemo doseči vključevanje mladine v ekonomske in samoupravne odnose v podjetjih, jih moramo na seminarjih ali preko razgovorov usposobiti za samoupravljalce. Zaradi finančnih težav bi lahko take razgovore organizirali za več podjetij skupaj ali pa za mladino iz vse občine. Smatramo pa, da je treba razširiti in izpopolniti način obveščanja proizvajalcev ter jih sproti seznanjati z dogajanji v delovni organizaciji. Glede na to problematiko in nejasno vlogo ZM v gospodarskih organizacijah bi morali organizirati področna posvetovanja o dejavnosti mladine v podjetjih.

UTRDITI SISTEM FINANCIRANJA ZM

Naša organizacija je v veliki meri še vedno odvisna od občinskih proračunov. Ker sta letos obe belokranjski občini v težkem položaju, smo upravičeno zaskrbljeni, kako bo s financiranjem naše dejavnosti. Mladinski aktivi navadno nimajo dosti uspeha, če iščejo sredstva pri delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih itd., ker povsod denarja primanjkuje. Sredstva, ki jih dobimo z mladinsko članarino, pa še zdaleč ne zadoščajo za vzdrževanje mladinske organizacije.

Toda če mladi proizvajamo, ustvarjamo, ali nimamo tudi mi, tako kot druge družbeno.politične organizacije, pravice do sredstev, s katerimi bomo lahko uresničevali naše delovne načrte?

Koliko mladih plačuje članarino ZKS in sindikalno članarino, toda ta sredstva dobivajo občinski komiteji ZKS in sindikalni sveti. Ali niso potemtakem dolžni razmišljati o naših problemih? Upamo, da jim ni vseeno, kako bo delovala mladina, ki predstavlja velik del proizvajalcev v naši socialistični družbi.

OBČINSKI KOMITE ZMS
ČRNOMELJ IN METLIKA

Nezaposlenost še ni večji problem

Ob koncu marca letos je bilo s celotnega področja metliške občine pri Zavodu za zaposlovanje 56 ljudi prijavljenih za zaposlitev. Od tega je samo 10 kvalificiranih, 42 je nekvalificiranih, s srednjo izobrazbo je eden, z dokončano nižjo srednjo šolo pa trije občani.

Ugotavljajo pa, da med vsemi, ki so se prijavili kot nezaposleni, ni nobenega socialno ogroženega občana, kajti večina prijavljencev se še lahko preživlja na kmetijah doma ali z dohodki drugih družinskih članov.

Zavod za zaposlovanje ima več težav z okoli 20 mladimi fanti in dekleti, ki bi radi delali, a zanje trenutno ni mesta v proizvodnji. Zaenkrat živijo na domačih posestvih, a to zanje ni rešitev, posebno tam, kjer je več otrok in bo le eden lahko prevzel kmetijo. Prav tako je težko najti zaposlitev invalidnim osebam, ker tudi zanje trenutno ni na razpolago primernih delovnih mest.

Bencinska črpalka: preureditvena dela končana

Te dni so končali preureditvena dela na metliški bencinski črpalki. SGP PIONIR je vkopal dve večji cisterni, prizidali so skladišče in sanitarne prostore, ki jih doslej ni bilo, ter preuredili pisarniške prostore. Domače Komunalno podjetje pa je poskrbelo za lepšo okolico bencinske črpalke.

Novo parkirišče

Ob levi strani metliškega hotela doslej ni bilo pravega reda, pred kratkim pa so pospravili navlako, očistili prostor in ga posuli s peskom ter zasadili nekaj drevesc. Tako je hotel Bela krajina pridobil nekaj parkirišč za osebne avtomobile svojih gostov.

Končan tečaj prve pomoči

10. aprila je bil v Metliki končan 80-urni tečaj prve pomoči, ki ga je organiziral občinski odbor RK za delovne organizacije NOVOTEKS, BETI, KOMET in Kmetijsko zadrugo. Predavala sta dr. Jožef Benka in dr. Tomislav Goranič. Štirinajst udeležencev je tečaj redno obiskovalo, ob koncu pa so na izpitih pokazali lepo pridobljeno znanje.

Akademija za svetovni dan zdravja

6. aprila je občinski odbor RK v Metliki organiziral v počastitev svetovnega dneva zdravja akademijo v domu TVD Partizan. Ker je bilo izredno slabo vreme, tudi udeležba ni bila dobra, vseeno pa so navzoči zadovoljni odhajali iz dvorane.

Podpredsednica ObO RK Anica Molek je v uvodni besedi označila pomen svetovnega dneva zdravja, nato pa je dr. Evgen Bienenfeld obširneje govoril o razvoju zdravstva nasploh. V kulturnem programu so nastopili šolski otroci in moški pevski zbor.

Predavanje v Podzemlju in Dobravicah

Prebivalci Podzemlja in Dobravic so se pred kratkim v velikem številu udeležili zdravstvenega predavanja dr. Tomislava Goraniča, ki je govoril o higieni prebivalstva ter v zvezi s tem o nalezljivih boleznih. Poslušalci so izrazili željo, naj bi jim taka predavanja večkrat omogočili.

metliški tednik

Sprejem mladih v ZK

Pred kratkim so na sestanku osnovne organizacije ZK v Cerkljah sprejeli v Zvezo komunistov devet mladih vojaških starešin. Sprejel jih je sekretar osnovne organizacije tovariš Bruno Golob. Med mladimi komunisti je oficir in podoficirji. Trije izmed njih so rojeni leta 1948.

M. J.

Kurirčkova pošta na Zdolah

18. aprila je bil na Zdolah slovesen sprejem kurirčkove pošte. Na prireditvi so sodelovali pionirji iz občin Krško in Brežice. Udeležili so se je mnogi borci NOV. K sprejemu kurirčkove pošte so povabili tudi dr. Jožeta Brileja. Za prebivalstvo na Zdolah je bilo slavje nadvse prijetno.

10 — DL

Mladinci Črešnjic zaslužijo priznanje

Čeprav je mladinski aktiv v Črešnjicah pri Cerkljah star komaj tri mesece, ga je že treba pohvaliti za dosedanje delo. Posebno se je izkazal pri organizaciji proslave za dan žena, ki jo je priredil z lastnimi močmi, in dokazal, da denar ni vse. Prireditev je bila skromna, vendar prisrčna. Matere so dobile šopke pomladanskega cvetja, ki so jim jih pripele mladinke, zaigrali so igrice s tematiko iz NOB, recitirali in zapeli partizanske pesmi, vse v čast dneva žena.

V kratkem času obstoja se je mladinski aktiv naučil igro Županova Micka in z njo gostoval 25. marca v Cerkljah, 2. aprila pa v vasi Vihre. Gostovali bodo še v Globokem, Krški vasi in Podlogu. Tesno sodelujejo s krajevno organizacijo Socialistične zveze in imajo trdno voljo, da bodo z lastnimi močmi prišli do svojega prostora, kjer se bodo zbirali in ustvarjali.

Č ani SZDL

Šolarji in Rdeči križ

V podmladku Rdečega križa je vključenih 3.315 šolskih otrok iz brežiške občine. Članarino podmladkarjev uporabljajo izključno za urejanje higienskih kotičkov, omaric prve pomoči ipd. Mladi člani RK so jeseni pridno sodelovali pri zbiranju ozimnice za šolske kuhinje.

Kandidacijski zbori

V brežiški občini te dni ponovno sklicujejo kandidacijske zbore v delovnih organizacijah. Volivci bodo predlagali kandidate za organizacijsko-politični zbor republiške skupščine.

Načrti likovnega kluba

Likovni klub pri občinski Zvezi kulturno-prosvetnih organizacij v Brežicah bo letos priredil razstavo del akademskega kiparja Vladimira Štovička iz Leskovca pri Krškem. Organiziral bo razstave amaterjev in povabil tudi razstavljavce iz drugih občin.

NOVO V BREŽICAH

■ V SOBOTO POPOLDNE je bil v Prosvetnem domu sprejem KURIRČKOVE POŠTE. Prireditev je bila združena s kulturnim programom. V imenu občinskega odbora Zveze združenj borcev NOV je pozdravil kurirčke Aleksander Dominko. Obudil je tudi spomine na dogodke iz narodnoosvobodilnega boja. KURIRČKOVO POŠTO so potem, ko je obšla vse pionirske odrede v občini, oddali na javki v Dolenji vasi 18. aprila pionirjem iz sosednje občine.

■ RADIO BREŽICE vseskozi spremlja potek volitev odborniko zbora delovnih skupnosti v delovnih organizacijah. Vsako uro je oddajal poročila in reportaže z volišč. Kolektivi so se na volitve resno pripravili in dali voliščem tudi lepo zunanjo podobo.

Viktor Avbelj v Brežicah. Zadovoljen zapušča prosvetni dom, kjer je imel razgovor s predstavniki gospodarskih organizacij. (Foto: J. Teppey)

Vabilo na prvomajske prireditve

Občinski sindikalni svet v Brežicah pripravlja v sodelovanju z Zvezo mladine, Počitniško zvezo, taborniki in garnizijo v Cerkljah bogat program za počastitev 1. maja.

Komisija za rekreacijo pri ObSS organizira športna tekmovanja v treh disciplinah: v igranju šahovske simultanke 16. aprila ob 9. uri v Prosvetnem domu, v streljanju z zračno puško in kegljanju.

Na predvečer praznika dela bodo planinci zakurili kres pri Šentvidu. Taborniki se bodo 26. aprila zvečer zbrali ob tabornem ognju poleg Prosvetnega doma v Brežicah. 23. ali 30. aprila bodo zakurili propagandni taborni ogenj na bizeljske gradu.

Pri organizaciji prvomajske proslave bodo sodelovali mladinski aktivi iz vse občine. Kresove bodo zažgali povsod v večjih krajevnih središčih.

Napovedane so tudi množične športne prireditve.

V viteški dvorani brežiškega gradu bodo prireditelji 27. aprila ObSS svečano akademijo. Nastopi harmonikarski orkester SVOBODE iz Šentvida nad Ljubljano.

Na praznično jutro bosta kapelska in brežiška godba zaigrale prvomajski pozdrav Brežičanom in prebivalcem v krajevnih centrih. V Čateških Toplicah bo dopoldne tudi promenadni koncert.

ZAČETEK PROIZVODNJE OPEKE SE JE ZAKASNIL

V opekarni jih je ukanila pomlad

Opekarji nestrpno pričakujejo toplejše dni — Mraz sredi marca je napravil precej škode — Skupina sezoncev je odložila svoj prihod — Letos bodo napravili delavci brežiške OPEKARNE sedem milijonov kosov opečnih izdelkov — Naprodaj bodo imeli nov izdelek, votli zidni blok 4/1 — Za začetek gradbene sezone imajo v zalogi še 450.000 kosov žgane opeke

Toplo vreme je spodbudilo kolektiv brežiške OPEKARNE, da je že 14. marca odprl delovno sezono. Iz Srbije so poklicali skupino 26 delavcev, ki vsako leto prihaja delat v OPEKARNO. Toda 25. marca je nastopil mraz in 50.000 opeke je zmrznilo. Vse delo je bilo zaman. Vodstvo podjetja je takoj sporočilo sezoncem, naj počakajo doma, dokler ne bo spet toplo.

Muhasta pomlad je 6. aprila ponovno prinesla sneg. Opekarji so se morali s tem sprijazniti, četudi si še tako neučakano žele začetka nove delovne sezone.

Plan, ki so ga sestavili za letos, je enak lanskemu in se omejuje na 7,000.000 opečnih enot. Kolektiv si bo prizadeval, da bo izdelke prodal. V poštev pridejo predvsem kupci iz bližnjega okoliša. To zaledje sega do Sevnice. Na oddaljenejše kraje ne morejo računati, ker prevoz opeko izredno podraži.

Od lanskega leta ima OPEKARNA na zalogi še 450.000 kosov žgane opeke. Kup se bo verjetno zmanjšal, ker se že začenja gradbena sezona. Toda zidovi zdaj počasneje rastejo in tudi poraba opeke se omejuje. Razen tega si zasebni graditelji pomagajo s cenejšimi cementnimi izdelki.

Pretežen del odjemalcev predstavljajo zasebniki. Le 15 odst. opečnih izdelkov proda OPEKARNA družbenemu sektorju. Letos nameravajo v podjetju zmanjšati proizvodnjo polnih zidakov za 1 milijon. Delali bodo več votlih blokov. Na trg bodo poslali nov izdelek, votli zidni blok 4/1. Tako si bodo zagotovili prodajo, ker je povpraševanje po tovrstni opeki mnogo večje. Tudi stropni in strešni izdelki gredo dobro v denar, le za polne zidake ni bilo dovolj zanimanja.

Viktor Avbelj v pogovoru z volivci

Predstavniki gospodarskih organizacij so gosta seznanili s prizadevanji za uresničevanje reforme in kritično spregovorili o vsem, kar ovira kolektive na tej poti — Zbor volivcev je bil izredno dobro obiskan — Udeležili so se ga občani iz vseh krajev občine

Kandidat za zvezni zbor zvezne skupščine Viktor Avbelj je 13. aprila obiskal volivce v Brežicah. Dopoldne je imel razgovor s predstavniki gospodarskih organizacij, zvečer pa srečanje z volivci iz vse občine.

V dopoldanskem delu je predsednik občinske skupščine Milan Sepetavc za uvod seznanil tov. Avblja z gospodarsko razvitostjo občine in s predvidevanji za njen nadaljnji obstoj. Prihodnost imata po dosedanjih analizah predvsem kmetijstvo in turizem. Brežiška občina je pretežno agrarna, saj se 41 odstotkov prebivalstva preživija s kmetijstvom. Možnosti se odpirajo tudi za razvoj turizma, za kar so potrebne še precejšnje investicije. Pomemben bo zlasti zdraviliški turizem. Čateške Toplice že privabljajo goste iz raznih dežel, boljšo zasedenost pa si obetajo šele potem, ko jim bodo lahko nudili kaj več kot kopanje in zdravljenje.

Predstavniki delovnih organizacij so v razgovoru našteli vrsto težav, s katerimi se srečujejo v dobi reforme. Sem sodijo zlasti pomanjkanje obratnih sredstev in ovire pri najemanju kreditov za modernizacijo proizvodnje. Tudi zasebni kmetje želijo, da bi imeli možnost najemati bančne kredite za nabavo kmetijske opreme. V razpravi so navzoči govorili še o politiki cen kmetijskih pridelkov in živine, o težavah pri izvozu, o odnosih v transportu, o problemih v gozdarstvu, o položaju trgovine in v zvezi s tem opozarjali na potrebo po večjem vplivu na oblikovanje zakonskih predpisov.

Tovariš Avbelj je nato odgovarjal na zastavljena vprašanja in pohvalil zavzetost razpravljavcev pri obravnavanju perečih gospodarskih problemov, ki so jih prisotni deloma že nakazovali v obliki predlogov.

Gost si je še tisti dan ogledal zdravilišče Čateške Toplice, vrtnarijo kmetijske zadruge na Čatežu in grad Mokrice.

Zvečer je govoril na zboru volivcev v prosvetnem domu. Poudaril je pomen volitev, ki sovpadajo s časom največjih prizadevanj za uresničitev gospodarske in družbene reforme in ki bodo potrdile soglasnost volivcev z novo ustavo. Dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička. Razen Brežičanov se je zbora udeležilo tudi veliko volivcev iz okoliških krajev. Njihov prihod na zbor so organizirale krajevne organizacije SZDL.

Jt.

S PRVE RAZŠIRJENE SEJE NOVEGA KOMITEJA

Več svežine v organizaciji ZK!

Dejavnost komunistov ne sme biti omejena le na delovne organizacije — V krajevnih skupnostih upravičeno pričakujejo, da se bodo zaposleni člani ZK vključili v dogajanja na terenu — Mladini odslej na široko odpreti vrata v Zvezo komunistov

14. aprila je bila v Brežicah prva seja novoizvoljenega občinskega komiteja Zveze komunistov, ki so ji prisostvovali tudi sekretarji osnovnih organizacij. Skupaj so obravnavali sklepe konference, ki zahtevajo od članstva večjo delovno zavzetost in vsebinsko obogatitev dela v organizacijah, kritičen odnos do družbene morale, odpiranje organizacije navzven ter odkrito in natančno obveščanje o vseh bistvenih vprašanjih, ki jih obravnava Zveza komunistov.

Vse to zahteva prožnejše organizacijske oblike in usmerjanje komunistov v delo po interesnih področjih. Zaželeli naj bi aktivi komunistov prosvetnih delavcev, aktivi komunistov iz gospodarstva, zdravstva, članov ZB NOV, aktivi komunistov v krajevnih skupnostih in drugod, kjer je to potrebno.

V Zvezo komunistov je treba omogočiti vstop vsem občanom, ki sprejemajo njen program in ki so ga pripravljeni uresničevati na vsakem koraku. Na široko je treba odpreti vrata zlasti mladim ljudem, za katere so bili dosedanji kriteriji prestrogi.

Delo komunistov se mora čutiti povsod, v delovni organizaciji in v krajevni skupnosti, kjer živijo. Do sedaj so se zaposleni vse preradi izmikali dolžnostim na terenu z izgovorom, da so vključeni v osnovno organizacijo v podjetju. Iz razprave na seji lahko povzamem, da bo komite zahteval, naj vsak član sodeluje povsod.

V prihodnje naj bi bilo tudi sodelovanje z ZB NOV in garnizije JLA plodnejše.

Šolstvu stalnejše vire dohodkov

Občinska skupščina v Brežicah planira letos kar za 21. odst. večji priliv dohodkov kot v minulem letu. Vseh dohodkov bo 12,000.000 Ndin. To povečanje je izredno razveseljivo, toda porabniki proračuna se morajo kljub temu zadovoljiti s skromnejšimi vsotami. Veliko denarja je namreč namenjenih za poravnavo lanskih obveznosti. Dolg znaša 2,260.000 Ndin. S tem denarjem so lani modernizirali ceste in ga uporabili tudi za šolstvo in razna komunalna dela.

Če odštejemo poravnavo dolgov, potem se proračun poveča le za 7,2 odst. Šolstvo bo dobilo do tega 45,25 odst., kar bo zadostovalo le za osnovno dejavnost. Za investicije bodo morali zbirati denar delovne organizacije in občani, kajti drugih virov niti v občini niti v republiki ni na razpolago. Svet za finance je predlagal, naj se stekajo v občinski šolski sklad predvsem stalnejši proračunski dohodki, kot so: prispevek iz delovnega razmerja, prispevek iz kmetijstva in prispevek od obrti.

Pred srečanjem v Brežicah

Dne 15. apr. je bila v Cerkljah zabavna mladinska prireditev »Pokaži, kaj znaš«. Do sedaj so bile podobne prireditve že v Artičah in na Bizeljskem, v kratkem pa bo še v Dobovi. Zmagovalci ekip

ki sodelujejo na prireditvah »Pokaži, kaj znaš«, se bodo srečali na glavni prireditvi 18. maja v Brežicah.

Mladina je v Cerkljah skupaj z vojaškim klubom tamkajšnje garnizije organizirala uspelo prireditev v dvorani gasilskega doma. V programu so sodelovali mladinci in vojaki z zabavnimi in narodnimi glasbenimi točkami ter literarnimi sestavki, ki so jih

recitirali avtorji. Dvorana je bila premajhna, da bi sprejela vse, ki so hoteli obiskati prireditev. V dve uri trajajočem programu smo slišali razen zabavnih melodij še pesmi jugoslovanskih narodov. Največ točk sta zbrala mladinka Zdenka Zalelel s skladbo »Ti ljubiš drugo« in vojak Aga Sarajlija.

Prireditve »Pokaži, kaj znaš« organizirajo mladinski aktivi na pobudo občinskega komiteja Zveze mladine iz Brežic.

BREŽIŠKE VESTI

V KOVINARSKI ne gre brez mehanizacije. Dvigalo na kolesih nalaga na kamion dolge in težke železne drogove. (Foto: J. Teppey)

PROGRAM IZDATKOV ZA ŠOLSKE IN KOMUNALNE OBJEKTE

Izgradnja v obdobju 1967-1972

V krški občini bodo tudi v prihodnje zbirali finančna sredstva za uresničevanje skupnih načrtov — Gospodarske organizacije bodo financirale predvsem izgradnjo takih objektov, ki jih občani najteže pogrešajo in ki bodo pomagali k splošnemu napredku — Upravičenost posameznih investicij vsakokrat skrbno pretehtali

Z združevanjem denarja za skupne potrebe občine se v Krškem lahko pohvalijo, saj so se gospodarske organizacije že odločile za precejšnje prispevke v korist mostu in šolstva. Letos nameravajo zbrati 320,000.000 za nadaljevanje gradnje mostu čez Savo, 64,000.000 za šolo v Brestanici, 14,000.000 za vzgojnovarstveno ustanovo, 6,000.000 za obnovo gradu v Kostanjevici, 8,000.000 za zaščito Valvasorjeve hiše, 2,000.000 za ureditev stadiona, 5,000.000 za mrliško vežico v Krškem ter 4,000.000 za ureditev pokopališča Senovo-Brestanica.

V naslednjih letih bo skupna naloga gospodarskih organizacij izgradnja osnovne šole v Vidmu, dograditev šole v Koprivnici, modernizacija ceste Senovo—Kostanjevica z odcepom proti Podbočju, prispevek za udeležbo občine pri modernizaciji ceste Zidani most—Drnovo, prispevek za varstveni ustanovi na Senovem in v Brestanici ter drugo. Del sredstev za te namene se bo stekal v občinskem proračunu.

Zgoraj so naštete samo potrebe, delovne organizacije pa se bodo skupaj s predstavniki občinske skupščine dogovorile za vrstni red investicij.

Iz prispevka za urejanje mestnih zemljišč se bo v petih letih predvidoma zbralo na območju Krškega, Kostanjevice, Brestanice in Senovega 158,000.000 Sdin, za razširjenje komunalnih objektov pa 75,000.000 Sdin. Ta denar se bo namensko stekal pri Zavodu za komunalno dejavnost in pri krajevnih skupnostih.

Nov izdelek „Kovinarske" v Krškem

Za novo leto so v KOVINARSKI dobili uvoženo hidravlično stiskalnico in stroj za robljenje podnic, ki jih izdelujejo za vse vrste cistern. Prej so podnice, to je pokrove za cisterne, izdelali ročno. Delo je šlo veliko bolj počasi od rok in zanj so potrebovali tudi po štiri kovače, ki so ure in ure udarjali s kladivi po razgretem železu.

Hidravlična stiskalnica izdeluje podnice brez povišane temperature. Podnice z njo najprej bombardirajo, nakar jim da dokončno obliko stroj za robljenje. Podnice izdelujejo za vse vrste cistern, do premera 4 metrov in do debeline 24 milimetrov. Tovrstne izdelke dobavljajo izdelovalcem cistern v sodelovanju z ENERGOINVESTOM, METALNO in drugimi podjetji.

Jože Rakoše - šestdeset let

Mnogi ljudje od Novega mesta pa tja do Krškega, zlasti pa Podgorci, ga poznajo. Kako ga tudi ne bi! Pred vojno je tod kot delavec opravljal najrazličnejša dela, med vojno je kot najbližji sodelavec narodnega heroja Vinka Paderšiča — Batreje organiziral ljudi v boj proti okupatorju in sedaj kot upokojenec kljub bolehnosti opravlja razne dolžnosti in naloge v odborih ZB, SZDL in upokojencev v Kostanjevici.

Tovariš Jože je bil na novomeškem področju med pr-

vimi, ki je stopil v vrste OF. Zaupane so mu bile težke in važne politično-gospodarske naloge. Dalj časa je bil sekretar rajonskega oziroma okrajnega odbora OF Stopiče-Novo mesto, bil je tudi član KUNI pri predsedstvu SNOS. Naš jubilant je nosilec partizanske spomenice in za svoje požrtvovalno delo je bil odlikovan tudi z redom in medaljo zaslug za narod.

Po vojni je opravljal razne posle v gozdarstvu. Gorjanci so mu prirasli k srcu, zato ni vzdržal na Gorenjskem in Štajerskem. Tam, kjer se je boril, je hotel delati tudi po vojni. V Kostanjevici je bil pomočnik upravitelja Gozdne uprave od 1946 od 1952. Medtem je bil kot član okrajnega ljudskega odbora Krško leta 1951 izvoljen tudi za okrajnega poverjenika za gozdarstvo. Potem je sedem let hodil ali se vozil izpod ljubljenega Trdinovega vrha, iz Gabrja, opravljat odgovorno službo v Novo mesto, kjer je bil upravitelj revirne gozdne uprave..ana wnaeiNDDI zvečer vračal domov, so ga tam zopet čakale nove in nove naloge, saj je bil član različnih vaških odborov. Po upokojitvi leta 1959 se je preselil v svoj novi dom v Kostanjevici in tam delal z vso vnemo v raznih krajevnih organizacijah in društvih.

Jože Rakoše je dopolnil 18. aprila 60. leto. Mirnemu, poštenemu in nesebičnemu tovarišu iskreno čestitamo in želimo, da bi pod svojimi ljubljenimi Gorjanci, pod Opatovo goro, dočakal še mnogo zadovoljnih let.

F. C.

SAVA in SGP PIONIR?

17. aprila je v Krškem zasedal zbor proizvajalcev skupaj s predsedstvom občinskega sindikalnega sveta ter delavskim svetom gradbenega podjetja SAVA. Obravnavali so gospodarske razmere v SAVI in priporočili kolektivu, da bi priključil svojo gradbeno operativo podjetju PIONIR, medtem ko naj bi proizvodnjo gradbenega materiala osamosvojili. SGP PIONIR je pripravljen prevzeti gradbeni del SAVE, hkrati pa bi tudi odstopili svojo gramoznico.

KAKO SKRBIJO ZA VARSTVO OTROK V OBČINI KRŠKO

V varstvenih oddelkih je 183 otrok

V krški občini imajo osem vzgojnovarstvenih oddelkov pri osnovnih šolah — Ponekod so otroci preveč utesnjeni in manjka jim tudi igrišč — Za malico je poskrbljeno povsod, toda en obrok ne zadostuje, zlasti ne tam, kjer imajo vrtce odprte od 7. do 14. ure

Za dnevno varstvo otrok je v krški občini na razpolago osem predšolskih vzgojnovarstvenih oddelkov pri osnovnih šolah. Njihova zmogljivost je primerna za 140 varovancev, v varstvu pa je kar 183 otrok. Med njimi je 153 otrok do 7. leta starosti in 29 šolarjev. V tujih družinah je v varstvu 86 otrok večinoma do 3 let.

Vzgojnovarstvena ustanova na desnem bregu Save v Krškem je bila zgrajena 1959 Za predšolsko varstvo uporabljajo samo eno učilnico. Druga je namenjena svobodnim dejavnostim šolskih otrok. Malico prejemajo varovanci iz osnovnošolske kuhinje. Ob stavbi je tudi igrišče, ki ga vzorno vzdržuje Društvo prijateljev mladine.

Na levem bregu Save ima varstvena ustanova prostor v stanovanjskem bloku. Tu so prostori neprimerni. Tudi igrišče ni urejeno. Iz denarja krajevne skupnosti Videm bodo po sklepu zbora volivcev popravili zgradbo na Nunčičevem in preselili otroke tja. Trenutno imajo v varstvu tega oddelka 31 otrok.

Vzgojnovarstvena ustanova na Resi ima prostore v preurejenem družinskem stanovanju. Na razpolago sta dve učilnici in vsi drugi prostori, vendar so otroci utesnjeni. Hišo obdaja zelenje, ob njej je tudi lepo igrišče. V tej ustanovi imajo v varstvu 42 otrok. Prejemajo le malico, čeravno je vrtec odprt od 7. do 14. ure. Prehrana torej ni urejena.

V Brestanici je uredil prostor za varstvo kolektiv Elektrarne v stavbi krajevnega urada. Pomanjkljivost te ustanove je, da nima v bližini igrišča. Po izgradnji nove osnovne šole pa imajo Brestaničani vse pogoje za varstvo šolskih in predšolskih otrok. Kolektiv šole bo potreboval pomoč in razumevanje sklada za šolstvo, sveta za šolstvo in drugih organov, da bo lahko te načrte čimprej izpeljal.

Lepo dela tudi vrtec v Kostanjevici. Otroci uporabljajo za igralnico šolsko učilnico. Na Senovem so varstveni prostori v gasilskem domu. Tudi ti otroci nimajo igrišča poleg vrtca. Trenutno je vpisanih vanj 23 predšolskih otrok. Varstvo je pomanjkljivo, ker ni na razpolago dovolj prostorov. Otroci so utesnjeni. Vrtec na Senovem bi nujno potreboval več prostora in seveda tudi igrišče.

Vzgojnovarstveno delo v občini so torej prevzele šole, ki gospodarijo po svojih možnostih. Njihovo delo z razumevanjem spremlja občinska Zveza prijateljev mladine in se zavzema, da bi dobili varstveni oddelki več možnosti za razvoj.

Delovni kolektivi za šole

Prošnji za prispevke, namenjene izboljšanju higienskih razmer na osnovnih šolah, so se v občini Krško doslej odzvali trije delovni kolektivi. Pri občinskem odboru Rdečega križa smo zvedeli, da so prispevala po 5000 Ndin tale podjetja: ELEKTRARNA v Brestanici, KOVINARSKA Krško in ELEKTRO CELJE, poslovna enota Krško.

Načrti PRESKRBE v krški občini

Na Vidmu bo trgovsko podjetje PRESKRBA iz Krškega odprlo po dograditvi poslovno-stanovanjskega bloka moderno samopostrežnico z bifejem in delikateso. Na desni strani Save je prodajnih površin dovolj in jih ne bodo bistveno povečevali. V prostorih, kjer posluje zdaj uprava, bodo uredili prodajne lokale in tako razbremenili utesnjeno trgovino v pritličju zgradbe.

Na Raki in v Leskovcu nameravajo prenoviti še dva zasebna lokala, na Senovem pa že gradijo skladišče za poslovalnico skupaj s podjetjem

ZAHTEVE ZA LETOS PRESEGAJO MOŽNOSTI PRORAČUNA

Po reviziji so podpore celo zvišali

Izdatki za socialno varstvo v občini Krško so znašali lani 924.590 Ndin — Pri pregledu podpor niso ugotovili nobenih nepravilnosti — Vsi, ki so prejemali pomoč, so bili upravičeni do nje

Izdatki za vse vrste socialnega varstva prebivalcev krške občine so dosegli lani 924.590 N din. Zahteve za letos so precej večje, toda svet je v svojem predlogu upošteval zmernejše povečanje, na kakršno ob razpoložljivi proračunski vsoti lahko računa. Socialnemu varstvu je torej namenjenih 1.090.400 N dinarjev.

V tem znesku so upoštevane redne podpore odraslim, študijske podpore, oskrbnine v mladinskih domovih in domovih počitka, rejnine za odrasle in rejnine za otroke, letovanja in zimovanja otrok, novoletna jelka, preživnine za kmete, priznavalnine borcev NOV, študijske podpore, kategorizacija otrok in drugi izdatki.

Lani je bilo kategoriziranih 116 otrok od 149 prijavljenih. V posebnih šolah je 38 otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju. Vsi drugi, ki bi bili prav tako potrebni šolanja v ustreznejših razmerah, obiskujejo redne šole.

Konec lanskega leta je bilo v raznih zavodih 20 otrok, v reji pri tujih družinah pa 23. Občinska skupščina plačuje oskrbnino v zavodih za 17 otrok, rejnino pa za 19 otrok. Povprečna mesečna oskrba v zavodih znaša 784 N din, povprečen prispevek za rejo pri tujih družinah pa 64 N din.

37 otrok iz revnih družin je prejemalo redno mesečno podporo. Med letom je bila ta pomoč ukinjena 8 otrokom. Študijsko podporo je dodeljevala služba za socialno varstvo 17 dijakom in vajencem. Letovalo je 507 otrok. Njihov oddih je pomagala organizirati občinska Zveza prijateljev mladine.

Denarno pomoč so prejemali konec leta 204 podpiranci. Najnižji znesek je bil 30 N din, a najvišji 250 N din. Ob reviziji družbene denarne pomoči so nekaterim podpirancem vsoto zvišali, ukinili pa nikomur.

V domovih počitka in drugih zavodih je bilo lani 38 občanov. Povprečna oskrbnina znanje je 445 N din. Denarno pomoč so lani dodelili tudi 9 družinam, katerih hranilci so služili vojaški rok.

Med borci in aktivisti so bili deležni pomoči tisti, ki žive v slabih socialnih razmerah. Uživalcev občinske priznavalnine je bilo 76. Višina priznavalnine se je gibala med 60 in 200 N din.

Josip Ressel in Kostanjevica

18. aprila je bila v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici na Krki otvoritev razstave o izumitelju Josipu Resslu ter predavanje profesorja doktorja Vladimira Murka. Za razstavo je bilo precejšnje zanimanje, pokroviteljstvo te prireditve pa so prevzeli: Gozdno gospodarstvo iz Celja, Kmetijsko gozdarsko podjetje iz Brežic, Gozdno gospodarstvo iz Novega mesta ter kartuzija Pleterje.

Iz teksta, ki je priložen vabilu, povzemamo nekaj misli prof. dr. Murka o Josipu Resslu.

S proslavo stopetdesetletnice prihoda Josipa Ressla v Slovenijo se spominjamo človeka, ki sodi med najbolj vsestranske svetovne tehnike, obenem pa tudi človeka, ki je skoraj vse svoje življenjsko delovanje posvetil našim krajem, našim ljudem, našim gozdovom na Dolenjskem . . . V zgodovini tehnike ga poznajo skoraj samo kot iznajditelja ladijskega vijaka, ki ga je preskušal na reki Krki pri Kostanjevici, pozneje pa bojda tudi na Ljubljanici, v Parizu in v Trstu, ker je s pravim parnikom dosegel pri poskusni vožnji hitrost 6 milj, želeč zagotoviti Trstu pomembno vlogo v svetovnem prometu in trgovini. Mnogo

manj so znane nekatere druge Resslove iznajdbe z vseh področij tedanje tehnike, ki so temelj današnji znanosti. Seznam Resslovih iznajdb in predlogov nas torej more prepričati, da je bil genialen in vsestranski tehnik, ki je prihajal s svojimi iznajdbami in predlogi pogosto prezgodaj, ko še ni bilo potrebe in razumevanja zanje . . .

Razstava je vsekakor več kot vredna ogleda. Odprta bo vse do 2. maja ter si jo bodo lahko ogledali številni dijaki iz Dolenjske ter ljudje, ki jih zanima ta veliki mož, ki je tako tesno povezan z deželico pod Gorjanci.

P. B.

DROBNE S SENOVEGA

■ **PRETEKLI TEDEN** so na rudniku imeli v vseh enotah predvolilne zbore, na katerih se predlagali in potrdili kandidate za delavski svet in svete delovnih enot. Volitve bodo 27. aprila.

■ **DR. JOŽE BRILEJ** se je pretekli teden pogovarjal s senovškimi volivci o aktualnih problemih kraja. Dr. Brilej je v tej volivni enoti poslanski kandidat za republiški zbor republiške skupščine.

■ **REZERVNI OFICIRJI** in podoficirji končujejo z letošnjimi taktičnimi nalogami; izvesti morajo le še pohod po azimutu. Sodelovali bodo tudi pri kurirčkovi pošti.

■ **RUDARJI POVEČUJEJO** storilnost dela. S številnimi ukrepi nameravajo skrajšati delovni čas.

■ **ORGANIZACIJA ZB** je za novega tajnika izbrala Stojana Šibilo, nekdanjemu tajniku Antonu Vrstovšku pa so se za uspešno delo zahvalili.

■ **GOSTILNA SEVNICA** bo kmalu odprla nov lokal, ki so ga prizidali k stari gostilni.

■ **SENOVŠKI NOGOMETAŠI** niso zadovoljni s porazom z NK Brežice, saj so glede na priprave pričakovali boljši rezultat.

■ **PROMETNI ZNAK**, ki označuje kraj Brestanico, je na severni strani trga že dalj časa naslonjen ob tla in steber, na katerega je bil včasih pribit. Morda se bo kdo le potrudil in ga pritrdil na pravo mesto?

VESTI IZ KRŠKE OBČINE

Ste tudi vi za kranjsko klobaso?

Vsak narod ima svoje posebnosti in turisti, ki prihajajo k nam, se tudi zanimajo za naše posebnosti. Med take spadajo jedi in pijače, saj vemo, da vsak človek rad kaj dobrega poje in popije.

Dolenjska je znana po svojih hribčkih, po vinskih hramih, po cvičku (ne ponarejenem), pa tudi po kranjskih klobasah. Kranjska klobasa, posebno suha, je še danes pojem za nekaj dobrega. Če si šel pred vojno v Avstrijo ali Italijo, si dobil v marsikateri delikatesni trgovini kranjske klobase, ki so bile označene s plombo izdelovalca. Po takih klobasah še danes sprašujejo. No, pa tudi kakšen Ljubljančan, ki gre čez nedeljo malo na oddih na Dolenjsko, bi si jo rad privoščil. In ali ni že samo po sebi razumljivo, ko prideš v zidanico ali domačo gostilno, da stoji poleg vrča cvička hlebec domačega črnega kruha in doma izdelana suha klobasa! To z »andohtjo« režeš na tenke rezine, prigrizuješ s kruhom in zalivaš s pristnim cvičkom.

In prav iz slovesa, ki ga ima še danes kranjska klobasa, bi si morali »kovati denarce«, posebno sedaj, ko moramo misliti na vse možnosti pridobivanja in ko delamo šele začetniške korake v našem zelo primitivnem turizmu.

Danes se sicer prodajajo »kranjske klobase«, toda to so kranjske klobase samo po obliki, daleč od tistih, kakršne so izdelovali nekoč. V resnici le redko dobiš dobre, in to pri kmetu ali zasebnem gostilničarju, ki si je pogosto pridobil sloves prav z njimi.

Kranjskih klobas ni mogoče izdelovati na industrijski način, pač pa le na obrtniški, zato jih mesarska podjetja ne izdelujejo. Tak način izdelave je sicer dražji, toda za kaj dobrega ljudje radi odrinejo nekaj več. Ni vseeno, iz kakšnega mesa jih ješ in kakšne začimbe daš vanje. Prava klobasa je izdelana iz mesa domačih prašičev, dolenjskih belih ali pasastih, ki so krmljeni s kmetijskimi pridelki in pomijami, torej po domače.

Ni dvoma, da bi bilo za te izdelke dosti odjemalcev doma in v tujini. Dolenjska pa ima za izdelavo klobas vse pogoje: tradicijo, dobre domače prašiče in krmsko bazo zanje, po celi Dolenjski pa je dovolj malih mesarskih podjetij. Začeti bi morali načrtno izdelovati samo standardne klobase ter jih tudi zaščititi. V zvezi s tem bi morali začeti s kooperacijsko rejo takih prašičev in dajati navodila za rejo, način prehrane itd. Tako bi se razširila dolenjska prašičereja; s tem bi se povečala njena donosnost in večje število ljudi bi dobilo nov vir zaslužka. Na to pa moramo pomisliti zlasti danes!

Dr. Milan Dolenc

„Ježeš, vojska bo!"

Ko je pred tedni delavska univerza iz Kočevja organizirala več predavanj »Kaj storiti v primeru vojne?«, so se nekateri ljudje v Dragarski dolini precej prestrašili, češ da je vojna pred vrati. Pravijo, da so nekateri že pripravili zaloge za primer vojne in da so imele trgovine na tem koncu nekaj časa kar dober promet. Menda je neka preplašena stara mamica celo prinesla mlademu fantu kako kilo masla, češ: »Kar ti ga uživaj, ko si še mlad, mene bo vojna tako kmalu vzela.«

Take resno-smešne stvari se zgode, če ljudje zaradi svoje preprostosti ne razumejo ali pa če predavatelj ne predava dovolj jasno.

Valvasor o gradovih v dolini Krke

STRUGA

Kje leži grad Struga. Pomen njegovega imena. Lepa grajska okolica. Lepo drevo z balkonom, na katerem je mogoče jesti in plesati. Kdo je ta grad na novo postavil. Prejšnji lastniki gradu. Sedanji lastniki gradu.

Grad Strugga, v deželnem jeziku Struga, leži v Slovenski marki, ki jo sedaj prištevajo k Srednji Kranjski, oddaljen pa je od Ljubljane devet, od Novega mesta pa eno miljo.

Tako kranjsko kakor nemško ime pomenita sicer isto, vendar izvira slednje iz prvega. Struga pomeni v deželnem jeziku rečni rokav, vendar le tam, kjer se reka razdeli na dva dela in se manjši del reke popolnoma loči od glavne struge. Ker se je na tem mestu reka Krka, preden je bil tu pozidan grad, razdelila podobno na dva dela in je Krka manjši del vode pustila teči na eni strani gradu, je Kranjec ta kraj imenoval »Na strugi«, to je »na rečnem rokavu«. To ime pa je tisti, ki je dal grad postaviti, skrajšal in ga imenoval Struga. Graščina stoji tik ob reki Krki na robu velikega gozda, v prav prijetni okolici.

Tik pred gradom raste precej košato drevo, ob njegovem deblu pa so precej od tal napravili čeden lesen balkon, na katerem poleti često večerjajo in po večerji plešejo, za kar je ta prostor dovolj velik. Do balkona pa je mogoče priti po lesenih stopnicah. V prejšnjem stoletju je gospod Karl pl. Jurič, ki je imel v zakupu graščino Mehovo, grad popolnoma restavriral in mu dal kranjsko ime Struga. Po njegovi smrti je graščino podedoval sin Jakob pl. Jurić, iz čigar rok je ta prešla v roke dedića, gospoda Karla pl. Jurića. Ta je šele pred nekaj meseci odšel s tega sveta in posest zapustil svojim dičem.

(Enonadstropni grad Struga stoji približno 8 km od Novega mesta na desnem bregu Krke in nekaj minut hoda od gradu Otočec. Struško posestvo ima danes v upravljanju kmetijska zadruga KRKA iz Novega mesta, ki ima v pritličju nekaj stanovanj in skladišča, prvo nadstropje pa zaseda Kongregacija šolskih sester.)

Z domačih vrtov

Za na »Odpad«?

Na eni zadnjih sej občinske skupščine Črnomelj so se menili, katere odbornike bodo ob volitvah zamenjali novi. Tedaj je prišel v sejno dvorano direktor Odpada (Dinosa) tov. Dular. Ker zamujanje ni njegova navada, je vprašal eden od odbornikov soseda: »Tone, zakaj pa je Dular zamudil?«

»Počakal je pač, da bo videl, kateri med nami je za ODPAD,« je ta odgovoril.

Voda v mleku

Na zadnjem predvolilnem zborovanju v Leskovcu je eden izmed kmetov napol v šali, napol zares povedal tudi tole:

»Res je, naše ženske mešajo namolzeno mleko z vodo — saj je voda dražja kot mleko! Ne verjamete? Steklenica kisle vode stane 120 dinarjev...«

Eden pa se je v ozadju dvorane oglasil: »Potem pa prodajate že kar kislo mleko...«

Resnična — iz ust kmečke ženice

Nedolgo tega je v pisarni zdravstvenega doma v Trebnjem stala kmečka ženica s šopom papirjev, spetih s pisarniško sponko. Pa se je dogodilo, da ji je sponka s papirjev padla na tla. Ko se je s težavo skušala pripogniti, da bi jo pobrala, ji je uslužbenka dobrohotno rekla, naj se ne trudi s pobiranjem navadne sponke in naj jo pusti na tleh. Ženica se hitro znajde in odgovori: »Če ne bo zato participacija večja?!«

JANEZ KURALT UMRL V 103. LETU

V torek dopoldne je v 103. letu življenja umrl znani dolenjski stoletnik Janez Kuralt, ki je živel v Volavčah pri Mokrem polju (blizu Šentjerneja). Se lani decembra smo objavili gornjo fotografijo, ko mu je 17-letna hčerka Nežika čestitala za 102. rojstni dan. Že prejšnja leta smo poročali o življenju našega korenjaka, ki nam je pred leti potrdil znano resnico: zmerno življenje — dolgo življenje! Janez Kuralt je bil bolehen samo zadnje čase, sicer pa je bil kljub visoki starosti vseskozi krepak možakar. Kot enega redkih stoletnikov v našem ožjem krogu ga ohranimo v lepem spominu!

Na sobotni otvoritvi razstave »Slovenska narodna noša« v Dolski galeriji pa je pel tudi moški pevski zbor »Dušan Jereb« pod vodstvom Tonetarklja. Govorila sta tudi ravnatelj Etnografskega muzeja iz Ljubljane dr. Boruhar in dr. Marija Makarovič, ki je goste vodila po razstavi. Na sliki: med zbora (Foto: M. Moškon)

AVTOMOBILSKI SEJEM V NOVEM MESTU

Ponudba večja kot povpraševanje

Dvorišče je bilo polno avtomobilov in ljudi — Najprej fički, potem tudi večji — Prihodnjič bo za posel že bolje urejeno

Prvi radovedneži so prišli že pred 8. uro zjutraj. Na **avtomobilski sejem v Novem mestu** namreč! Da, prav ste slišali: tudi naše področje je tako dobilo uradno svoj salon, čeprav zaenkrat le rabljenih avtomobilov.

Največ je bilo fičkov, ki so kmalu napolnili vse dvorišče hotela Kandija. Težko je bilo prvo uro ugotoviti, kdo prodaja in kdo kupuje, saj je bilo med zbranimi moškimi (ženske so od začetka opazovale le s pločnika na Zagrebški cesti) največ firbcev — takih, ki so imeli vozila na dvorišču, in takih, ki so jih imeli še doma, pa so se prišli le poznanimat, kako »stoje cene.«

Srednje ohranjen fički je imel pod brisalcem stekla zataknjen listek s ceno 1,200.000 — drugi cen niso dali na spregled, vendar dosti pod 900 niso šli, čez 1.100 pa tudi ni nobeden glasno zahteval zanj. Za povprečnega fička s 33.000 prevoženimi kilometri so zahtevali okroglo 1 milijon starih dinarjev.

Bili so tudi volkswagni, taunusi in opli. Za taunusa je hotel lastnik 3 in pol milijona. Pa ga ni prodal.

Nekaj se jih je odpeljalo tudi na poskusne vožnje. Nazaj niso prišli in težko je reči, ali je bila kupčija narejena ali ne. — Zares sta bila prodana dva avtomobila in eno motorno kolo.

Na splošno je bilo več resnih prodajalcev kot resnih kupcev. Saj ni nihče pričakoval, da bo sejem po enem samem oglasu v časopisu že tako živahen!

Najbolj zadovoljen je bil direktor hotela Kandija, ki pravi, da mu je ta dopoldan promet v gostišču precej porasel. Povedal je, da bodo uredili parkirne prostore, razširili dvorišče, prodajo pa organizirali s parkirnimi listki, tako da bodo na dvorišču med sejmom samo avtomobili, ki jih lastniki res mislijo prodati. Poskrbeli bodo tudi za strokovno pomoč pri sestavljanju pogodb.

Sejmišče se je do pol dvanajstih izpraznilo. V nedeljo lahko pričakujemo še več sejmarjev na dvorišču hotela Kandija. Tudi nejeverni Tomaži so se zdaj prepričali, da gre tu zares!

m.

»SEJM BIL JE ŽIV...« — tokrat bolj radovedneže kot pravih sejmarjev. Zasedli so tudi ulico, ki teče vzporedno z Zagrebško cesto (Foto: M. Moškon)

Ribniški stoletnik in špile za klobase

Predzadnjo sredo je Alojz Tomšič v Ribnici na Dol. dočakal visoki jubilej: stoti rojstni dan! — Deset križev vrlega Ribničana je počastila tudi občinska skupščina po svojem predsedniku; spomnili pa so se ga tudi predstavniki društev in organizacij.

Menda bi lahko na prste prešteli vse slovenske stoletnike: med njimi je zdaj tudi Ribničan, ki je dočakal ta častitljivi jubilej 11. aprila.

Tomšičev oče je vse do letos praznoval rojstni dan v februarju, in šele ko je na matičnem uradu zamenjal staro osebno izkaznico za novo, so ugotovili, da je bil rojen v vasi Pri Knežaku na Primorskem ne februarja, ampak 12. aprila 1867. Oče je to novico sprejel z velikim veseljem. »No, saj se nisem tako star, kot drugi mislijo,« je pripovedoval.

Čeprav ni rojen v Ribnici, pa je v tem kraju preživel tolko let, da se ima za pravega Ribničana. Priznati je treba, da mu nihče ne bi prisodil desetih križev, tako dobro se drži. Družbo mu delata žena Ivanka, s katero je sklenil zakonsko zvezo pred 68 leti in jih bo kmalu štela 90, in hči Marija, ki vzorno skrbi za očeta in mater.

Oče Tomšič ima izvrsten spomin: prav rad pripoveduje o nesojeni nevesti, ki mu jo je »pripravljal« oče (umrl je 92 let star), pa mlademu Lojzetu ni bila všeč, čeprav je bila iz bogate družine. »Med starši je bilo vse domenjeno, priredili so zaroko, na kateri so pili, jaz pa ves večer neveste še pogledal nisem,« pripoveduje Tomšičev oče. Zapustil je zaročenko in dom ter odšel po svetu. Našel je dekle po svojem srcu in svojo Ivanko ima še danes rad.

Tomšičev oče si je izbral težak poklic — postal je tesar. Obtesal je na tisoče tramov in pragov in vihtel težko plenkačo iz dneva v dan iz leta v leto vse do svojega 92. leta. Njegovi svojci menijo, da bi mu morali priznati 75 let delovne dobe za pokojnino, saj je delal vse življenje. Pred prvo svetovno vojno je odšel k vojakom in nato štiri leta prebil na fronti v Galiciji. Z očetom je odšel v vojsko tudi 17-letni sin, ki je padel na soški fronti.

Za toliko let dela prejema Tomšičev oče le 33.000 starih jurjev, vendar pa kljub letom še rad prime za delo. Ko ni šlo več s plenkačo, je začel delati špile za klobase. Kljub časetim križem še vedno ne potrebuje očal ne pri delu ne pri branju. Še nikoli v življenju ni bil resneje bolan, v bolnišnici pa je bil le enkrat zaradi poškodbe!

V zakonu se mu je rodilo pet otrok; trije od teh še živijo. Jubilant se je rodil v družini, ki je imela osem otrok, vendar je le še Lojze ostal med živimi. Visoko starost je dočakala tudi njegova sestra, ki je umrla stara 95 let.

Seveda smo ga vprašali po »receptu« za tako dolgo življenje.

»Vse življenje sem živel zmerno, zmerno sem jedel in zmerno pil! Dolgo časa sem kadil pipo, nekaj let nazaj pa čikam tobak. Vedno grem rad med ljudi.«

Letošnjo zimo se ga je prijela gripa in zdaj ga hči Marija ne pusti ven, dokler ne bo spet lepo vreme. Ker pa oče rad vrže karte, se zdaj kar doma zbero okrog mize, ker ne more v gostilno.

Za Ribnico je Tomšičev jubilej velik dogodek, saj takega po pripovedovanju starih občanov ni bilo že več kot petdeset let. Ko smo ga vprašali, kako se ob jubileju počuti, je dejal, da je bila njegova velika želja dočakati sto let. In zdaj se mu je izpolnila! Želimo mu lahko le še vnaprej veliko zdravja in zadovoljstva v družinskem krogu.

K. ORAŽEM

TOMSIČEV OČE iz Ribnice na Dolenjskem je v marsičem podoben znanim ruskim stoletnikom: »Noben dan brez koristnega dela!« — tako je njihovo življenjsko pravilo, pri takem opravku pa ga je zalotil tudi ribniški fotograf D. Mohar: stoletnik Alojz Tomšič še vedno rad rezlja špile za klobase, potem ko je vse do svojega 92-leta vihtel tesarsko plenkačo...

12. aprila je praznoval Alojz Tomšič iz Ribnice svoj stoti rojstni dan. 11. aprila je priredila zanj in njegove ožje sorodnike sprejem občinska skupščina. Stoletniku je najprej čestital in ga v imenu skupščine obdaril predsednik Franc Ilc, nato pa so mu čestitali še predstavniki nekaterih drugih organizacij in organov (Foto: Mohar)

I. geološka ekskurzija po Dolenjski

V nedeljo, 2. aprila, je priredilo Geološko društvo iz Ljubljane prvo ekskurzijo po Dolenjski, ki se je je udeležilo 80 ljudi. Bila je zelo zanimiva in poučna, zato bi kazalo ponoviti takšne izlete še večkrat, saj bi tako Dolenjci znali še bolj ceniti in spoštovati svojo deželico.

V nedeljo smo imeli v svoji sredi znanstvenike in strokovnjake, ki so nam odkrili geološke, arheološke in botanične posebnosti sveta, po katerem smo potovali. Ekskurzijo je vodil prof. Pavlovec, sodelovali pa so še dr. Gams, dr. Šribar in botanik prof. dr. M. Wraber. V Novem mestu je udeležencem razlagal posebnosti profesor Janko Jarc, v Kostanjevici pa ravnatelj šole Lado Smrekar. Vodil nas je po Kostanjevici in razkazoval njene zgodovinske in kulturne zanimivosti.

Udeleženci so bili s potjo nadvse zadovoljni in so se zahvalili predavateljem. Vsa predavanja bi kazalo objaviti v obliki vodiča po Dolenjski ali pa v Dolenjskem listu.

Potrebno bi bilo še, da bi nam kdo odkril tudi Gorjance, ki so še vedno premalo znani, čeprav so nadvse zanimivi!

BOZO RAČIČ-KUME

Delfini pregnali morske pse

O pustolovskem doživetju pripoveduje zakonski par iz Vero Beacha (Florida, ZDA), ki je izplul na majhni barki na odprto morje in se pet dni ni mogel vrniti domov. Vseh pet dni je skupina delfinov branila zakonca pred napadi morskih psov.

Motor na barki, na kateri so bili Frederick Rambo, njegova žena in njun psiček, je nenadoma utihnil. Barka je bila tako na milost in nemilost izročena visokim valovom in vetru.

Nenadoma je pričelo obkrožati barko večje krdelo morskih psov, in psiček, ki je slutil nevarnost, je pričel divje lajati.

V tem trenutku se je iz morja pojavila skupina delfinov in pregnala morske pse. Dva dni so delfini stražili okoli barke, od časa do časa izginili, toda se takoj vrnili, kadar so se morski psi približali barki. Delfini so spremljali barko tako dolgo, dokler je niso ugodni vetrovi prignali nazaj na floridsko obalo.

Igri je treba do tekmo!

V prvi tekmi SRL je domača ekipa premagala ekipo Ribnice 9. aprila pred mladinci s 17:14 (10:4). Prvo tekmo je bil igran v Kranju s 250 gledalci je bil tekmo vodil Kren iz Ljubljane. Igrali so: Pori 2, Arh, Šemrov 2, Sotelšek, Baše 2, Krampl 4, Hilšar, Čerkin, Matelič, Radič 2, Ahrem, Šilc 5, Anderlič 1, Pomikvar 1, L. Po...

Po dosegli izenačenju domačini ekipi predstavo igro v obrambi in v napadu s gol.

Prvenstvo mladinske lige je ekipo iz moštva iz Trbovelj je bila gostov prekoračena na 23. aprila.

50 metrov daleč brez koles

Kolesarski Vidmar iz Kočevja je z avtom 11. aprila po cesti iz Jesnice na Vrhu vasi, je vozilo kolo zanašati, potem je prevrnilo, drsel po boku 51 metrov in je obstalo na svoji Karoserija fiata 750 je bila uničena, škoda pa je ocenjena na 7000 Ndin.

Sejmišča

Na novomeškem sejmišču živahen promet

Sadežev je bilo v ponedeljek na novomeškem sejmišču, prodali pa so jih okoli 15.000 S-din, večji pa za 22.000 S-din.

Na sejmu v Brežicah

15. aprila so pripeljali kmetovalci na brežiški sejem 1.440 prašičev, prodali pa so jih okoli 1.270 S-din, večji pa so šli v dvanajst po 7.000 S-din kg, večji pa po 6.000 S-din kilogram žive teže.

Še da staranje zavreti? Nauk najstarejšega človeka

Pot v visoko starost

3

Sodobno zdravstvo in boljši življenjski pogoji pa so vendarle pripomogli, da se je podaljšala povprečna življenjska doba nad 60 let. To pa je prav gotovo dvakrat več kot pred enim stoletjem.

—Če bo znanost premagala raka, potem bo po 50 letih povprečna življenjska doba ljudi v najbolj razvitih deželah dosegla sto let, pravi dr. Aslanova.

Še ena potrditev te teorije

Napovedi dr. Aslanove o verjetni dolgosti človeškega življenja v prvih desetletjih prihodnjega tisočletja je pretrgala novinarka z začetka tega stoletja. Vstopila je v sobo dr. Aslanove s korakom odločne ženske, brezhibno opravljena, z nasmehom in žarečim licem. Navadila se je, da obišče vsak dan ob določenem času dr. Aslanovo.

Takoj je izrazila željo, da se z mano spozna. Povedala je, da je bila tudi ona novinarka že pred prvo svetovno vojno in po nji. Bila je urednica nekega demokratičnega lista in se je borila za žensko volilno pravico. Bila je večkrat v Beogradu in se spominja nekaterih podrobnosti izpred 40—50 let iz tistih »starih časov«. Zatrjevala je, da pozna novinarski poklic, zato ni hotela ovirati pogovora. Naglo se je vrnila v svojo sobo in nadaljevala z branjem nekega romana.

Dr. Aslanova je povedala, koliko je stara ta novinarka: pred kratkim je stopila v devetdeseto leto. Ko je pred nedavnim prišla semkaj, ni mogla hoditi, sedaj pa včasih niti ne mara za dvigalo. Ima dober spomin, zanima se za dogodke in je vedrega duha. Njo imajo na tem inštitutu za živ dokaz in potrdilo pravilnosti prakse tega zavoda, in to še v večji meri, ker pripada poklicu, ki ga znanost ima za enega najbolj izpostavljenega staranju zaradi narave novinarskega poklica in življenjske naglice.

Ljudje visoke starosti žive na kmetih

Ta primer je toliko bolj zanimiv, ker je inštitut v svoji dolgoletni izkušnji med izobraženci redko naletel na starčke. Inštitut je s pomočjo svojih sekcij po vsej deželi prišel do spoznanja, da je največ starčkov med tistimi ljudmi, ki so vse življenje preživeli daleč proč od zatohlih in tesno zaprtih prostorov. Največ starčkov, starih čez 80 let, živi v Romuniji na kmetih, med ribiči, pa tudi delavci, ki so delali na svežem zraku in pod soncem.

Vprašali smo nekega kmeta, starega čez 120 let. Do svojega 95. leta je delal na polju; spal je poleti in pozimi na svislih, nikdar pa ne v zaprti sobi.

Prebivanje na svežem zraku močno pomaga v boju proti zgodnjemu staranju. Tistim, ki so prisiljeni, da delajo sede ali v zaprtih prostorih in so že v letih, priporočamo, da se od časa do časa malo sprehodijo. Če ni izvedljivo med delom samim, moramo to nadomestiti ob nedeljah v večji meri. Takšni kratki sprehodi omogočajo človeku daljše življenje.

Žilavost je odvisna od gibanja

Večletne ankete in raziskovanja poteka življenja mnogih stoletnikov so pokazala, da je zdravstveno stanje in smotrno delovanje njihovega organizma bilo v sorazmerni odvisnoti od njihove telesne aktivnosti v celotnem življenju.

Dr. Aslanova zatrjuje, da je delavnost mišic bistvenega pomena za delovanje telesa in njegovih organov, živčnega sistema, krvnega obtoka in nekaterih žlez. Več se moramo gibati in manj sedeti pred televizorji in avtomobilskim krmilom. Sodobni človek nič več ne napenja mišic, to pa po mnenju in izkušnjah tega inštituta povzroča atrofijo mišic, kar je prvi znak starostne onemoglosti.

Oprimite se kakšnega športa!

Že davno vemo, da sta šport in gibanje koristna človeškemu organizmu. To velja posebno za mlade ljudi. Prof. Aslanova sodi, da je potrebno saliti k športu tudi ljudi, ki so stari že nad 70 let. Priporoča jim celo tenis, plavanje, jahanje in lov in podobne športe. Med drugim so opazili, da člani baletnih in gledaliških skupin dlje žive.

Tisti, ki niso naklonjeni športu ali pa nimajo možnosti, da bi ga gojili, se prav lahko oprimejo pešačenja ali pa hoje v gore, če so za to še sposobni. Tako se bodo zavarovali pred sklerozo srčnih arterij, kajti opazili so, da so tej bolezni podvrženi tisti, ki so se prizadevali skozi vse življenje, da bi čim manj hodili.

Sodobni človek plačuje velik davek nekaterim dobrotam civilizacije. Veliko raje se vozi z avtomobili, kakor da bi pol ure hodil, raje sedi pred televizorjem, kakor pa da bi resnično na prostem gledal kakšno tekmo, raje presedi noč v zakajenem baru ali kakšnem klubu, kakor pa da bi šel na izlet v gozd ali se sprehodil ob reki. Človeški organizem vse to »zapiše« kakor avtomatska blagajna.

Smisel vsega tega je, da civilizacija omogoča ljudem, da več in hitreje žive, prav tako pa lahko pospeši pot k starosti, če človek zlorablja dobrote civilizacije.

Komite razpravljal o resoluciji

18. aprila je sevniški občinski komite ZK na 20. razširjeni seji obravnaval resolucijo 7. plenuma CK ZKS. Izoblikoval je tudi program delovanja in akcij, ki sledijo iz tega važnega dokumenta.

Bodo šli gozdni delavci v Avstrijo?

Po podatkih sevniške podružnice Zavoda za zaposlovanje iz Celja je v sevniški občini registriranih 175 ljudi, ki nimajo zaposlitve. To pomeni, da se je število nezaposlenih zmanjšalo, saj je znašalo konec lanskega leta še 224. K temu je pripomogel tudi sevniški Jugotanin, ki je zaposlil več sezonskih delavcev; kaže pa, da bo zavod v kratkem organiziral odhod večjega števila gozdnih delavcev v Avstrijo. V nedeljo dne 16. aprila je zavod že poslal v Avstrijo skupino deklet, med katerimi sta bili dve tudi iz sevniške občine.

KRATKE Z VSEH VETROV

■ **VOLITVE V KOMBINATU.** V sevniškem kmetijskem kombinatu bodo v soboto, 6. maja, volitve članov delavskega sveta. — Izbrati bo treba polovico (devet) novih članov.

■ **GOSTOVANJE TRBOVELJČANOV.** Mešani pevski zbor Slavček iz Trbovelj je priredil v soboto, 15. aprila, v domu Partizana v Sevnici večerni koncert, za katerega je bilo med Sevničani veliko zanimanje.

■ **JELOVEC — luknji na mostu.** Jelovški betonski most, katerega tla so pokrita z lesenimi kockami, je pokazal na sredini dve veliki luknji, ki se naglo večata. Ljudje, ki most uporabljajo, so pred kratkim zahtevali, naj pristojni čimprej popravijo most.

■ **DVE OBČINI — DVE KATEGORIJI.** Cesta, ki vodi iz Hrastovice na Veliki Cirnik, ima dva gospodarja. Povečini spada v sevniško občino, kjer je uvrščena v cesto 4. reda, in je redno oskrbovana, dober kilometer pa sega na področje trebanjske občine, ki jo je uvrstila med vaška pota, in se zanjo nihče dosti ne briga. Ker je ta odsek skrajno zanemarjen, je oviran normalen promet, zato vaščani Vel. Cirnika in drugih vasi pozivajo, naj domača občina že enkrat nekaj ukrene glede tega.

■ **SEVNICA** — zbor upokojencev. V nedeljo, 14. maja, se bodo zbrali člani sevniškega društva upokojencev v dvorani gasilskega doma, kjer se bodo pogovarjali o društvenih problemih. Ob tej priložnosti bo tudi manjša pogostitev. Ta shod bo nadomestil občni zbor, ki ga prirejajo vsako drugo leto in letos ni predviden.

■ **OSEBNE IZKAZNICE.** Do konca prejšnjega tedna je imelo v sevniški občini nove osebne izkaznice 10.790 občanov. Ker je skupno treba zamenjati dobrih 12 tisoč osebnih izkaznic, pomeni to, da imajo še dva tisoč zamudnikov.

■ **ODLOKA NE SPOSTUJEJO.** Letošnjo zimo je sevniška občinska skupščina sprejela odlok o obveznem odlaganju smeti na področju mesta Sevnice. Vendar se stanje žal ni dosti zboljšalo, zato ljudje, ki jim ni vseeno, kakšno je mesto, zahtevajo, naj se odlok dosledno izvaja in kršitelji kaznujejo.

■ **BOSTANJ — ELEK. NAPELJAVA.** Skoraj ne mine javni sestanek v Dol. Boštanju, ne da bi obravnavali tudi javno razsvetljavo. Kot pravi zapisnik zadnjega zbora volivcev, pa so vaščani bolj aktivni v besedah kot v dejanjih. Elektro Krško je namreč predložilo Boštanjčanom, da jim za 400 tisoč starih dinarjev uredi javno razsvetljavo, vendar prebivalci niso bili pripravljeni prispevati, zato je vse ostalo pri starem.

■ **PEČJE — TEŽAVE Z VODO.** Na Pečju imajo vsega dva vodnjaka, ki ju uporabljajo za ljudi in živali. Vendar je bila kljub temu do nedavnega okolica tako zanemarjena, da ni bila v čast vaščanom. Morali bi pač bolj skrbeti za skupne dobrine.

■ **TELEČE — OSNUTEK JE NAREJEN.** Idejni osnutek za novo šolo na Telčah je narejen, v kratkem pa bodo začeli pripravljati glavni načrt. Računajo, da bo jeseni že razpisana licitacija za izvajalce del, spomladi 1968 pa bodo že začeli graditi.

Viktor Avbelj med krmeljskimi kovinarji

Kandidat za zveznega poslanca Viktor Avbelj je v petek popoldne, 14. aprila, obiskal Krmelj in v proizvodni dvorani Metalne govoril na predvolilnem sestanku krmeljskih kovinarjev

Direktor krmeljske Metalne in kandidat za odbornika bodoče sevniške občinske skupščine Vlado Senčar je v uvodnih besedah opisal dosedanji razvoj podjetja in navedel glavne ovire, ki so pripeljali do lanske izgube, o čemer smo že pisali v našem tedniku. Znova je naglasil eno največjih ovir, da podjetje ne more dobiti več dela, ker ne more kreditirati izdelave opreme za inozemske in domače kupce. Naglasil je, da je treba v najkrajšem času sistemsko urediti takšno kreditiranje, ker bo sicer narejena velika škoda. Pri tem je navedel zgovoren primer, kako jim je pred kratkim prevzela delo pri gradnji pristaniških naprav pri Beogradu in Pločah v svetu skoraj neznana madžarska tvrdka, ki je to opremo lahko kreditirala, ni pa imela posebnih izkazov o sposobnosti (referenc).

S takimi primeri se srečuje Metalna predvsem pri gradnjah v nerazvitih deželah, ki zaradi ekonomske nerazvitosti pričakujejo, da bodo dobile opremo na kredit. Kako je to pomembno, potrjuje tudi dejstvo, da se celo dobro stoječe tvrdke, npr. nemški Krupp, zadolžujejo, da lahko gradnje kreditirajo in s tem ne izgubijo dela. Kot je znano, prav zdaj te stvari sistemsko rešujejo zvezni organi in od tega si tudi Metalna obeta nemajhno korist.

Viktor Avbelj je zbranim kovinarjem in drugim prebivalcem Krmelja omenil koristnost ukinitve krmeljskega rudnika in začetek kovinarstva, za kar ima velike zasluge sedanji predsednik občinske skupščine Jože Knez, čigar vztrajnost si je Viktor Avbelj kot takratni predsednik izvršnega sveta Slovenije dobro zapomnil. Sedanje težave mnogih premogovnikov po vsej Jugoslaviji kažejo, da je bila preusmeritev dobra zamisel in da je treba v tem iskati izhod tudi za druge rudnike, ki delajo na meji rentabilnosti.

»NE IŠČIMO KRIVCEV IZVEN NAS!«

Ko je govoril o razlikah v razvitosti med posameznimi področji Slovenije, je opozoril na povečanje razlik v jugoslovanskem merilu. Dejal je, da nismo dosledni, če želimo zmanjšati razlike samo znotraj Slovenije, manj vneme pa kažemo za zmanjševanje razlik v celotni federaciji, čeprav je to v interesu Slovenije, ki s tem dobiva večje tržišče za svojo industrijo. Pripomnil je, da se je treba zavedati, da zdaj Slovenija kot politično-teritorialna enota federaciji ničesar ne daje, marveč dajejo le njene delovne organizacije oziroma zaposleni v obliki davkov in drugih dajatev, katerih enotni odstotki veljajo za vso Jugoslavijo. Ker pa ima Slovenija relativno večji dohodek, ję tako tudi njen prispevek večji.

»Ne iščimo krivce izven nas samih,« je pripomnil, ko je govoril o vsesplošnem popomanjkanju obratnih sredstev. »Izterjati je treba medsebojne dolgove in pospešiti obračanje denarja, ker je to neizprosna zahteva gospodarske preobrazbe. Samo to je pot, da ne bomo šli v novo razvrednotenje denarja, v novo dodatno tiskanje denarja v topčiderski tiskarni!«

Pri ocenjevanju dosedanje predvolilne aktivnosti je tov. Avbelj ocenil kot spodbudno predvsem to, da se nismo vrteli okoli kandidatov, marveč smo govorili o pomembnih vprašanjih in ukrepih za njihovo reševanje. Dejal je, da je za nas vse skupaj, predvsem pa za zunanje opazovalce, važna tudi udeležba na nedeljskih volitvah, ki je zunanji znak pripadnosti socializmu. Pri tem ni odveč povedati tudi uspehe, ki jih sicer vsi poznamo, kaže pa, da ne znamo ceniti, kaj pomeni v 14 letih podvojiti družbeni proizvod, kar je dosegla Jugoslavija, ki se kot malokatera dežela lahko ponaša s tako naglim razvojem.

M. LEGAN

Viktor Avbelj v razgovoru pred krmeljsko Metalno. Z leve proti desni stojijo: Maks Bilc, direktor Kopitarne in republiški poslanec, Jože Bogovič, sekretar občinskega komiteja ZK in republiški poslanec, Vlado Senčar, direktor krmeljske Metalne, Viktor Avbelj in inž. Kodrič, tehnični vodja Metalne. (Foto: Marjan Legan)

Po ostrih razpravah - proračun sprejet

Za letos je predvidenih 733 milijonov Sdin proračunskih dohodkov, kar je 5 odst. več ko lani — Ker so porabniki proračunskega denarja zahtevali precej več, kot je bilo denarja na voljo, je bilo usklajevanje zelo težavno — Osnovno šolstvo je dobilo 281 milijonov Sdin (36,5 odst. vsega), kar zagotavlja porabo 105.000 Sdin na učenca ali 12 odst. več kot lani

O predlogu občinskega proračuna za letošnje leto je svet za finance večkrat razpravljal, prav tako pa tudi potrošniki proračunskega denarja. Končno je posebna komisija naredila predlog, ki ga je svet za finance predložil občinski skupščini v nedeljo, 9. aprila.

Predvideno je, da bodo dohodki občinskega proračuna znašali letos 733 milijonov S din, kar je dobrih pet odstotkov več kot lani. Glavni vir dohodka bo prispevek iz osebnega dohodka zaposlenih (267 milijonov), zatem dopolnilna sredstva republike (178 milijonov) in dohodki od prometnega davka (146 milijonov).

Pri izdatkih so se pojavile nove obveznosti, od lani pa je izpadla dotacija Cestnemu podjetju iz Novega mesta, ker bo financiranje cest tretjega reda prevzela republika. Za osnovno dejavnost šolstva je po zadnjem predlogu predvidenih 281 milijonov, kar je 11,53 odst. več kot lani. Za šolstvo druge stopnje je predvidenih 16,5 milijona — precej manj, kot je zahtevalo. Občinska skupščina je sprejela priporočilo, naj bi vse delovne organizacije sklenile s skladom pogodbe o enoodstotnem prispevku od bruto osebnih dohodkov.

V razpravi so odborniki zahtevali, da je treba povečati dotacije krajevnim skupnostim, saj je 4,7 milijona Sdin prav gotovo premalo za njihovo dejavnost. Vendar se zaenkrat tej želji ni dalo ustreči, upoštevali pa jo bodo pri sprejemanju popravkov občinskega proračuna.

Po pojasnilu predsednika občinske skupščine bi potrebovali vsaj še 30 milijonov Sdin, če bi hoteli zadostiti najnujnejše potrebe. Tako dela na primer občinska knjižnica v nemogočih razmerah, denar bi potrebovali tudi za asfaltiranje ceste v Krmelju, več bi bilo treba dati tudi občinskemu sodišču in javnemu tožilstvu v Brežicah. Prav tako je upravičen zahtevek Društva prijateljev mladine iz Sevnice, ki zahteva povračilo pol milijona dinarjev. Tej obveznosti se občinska skupščina ne bo mogla izogniti, čeprav v proračunu ni predvidena.

Na nedeljski seji so hoteli odborniki tudi podrobno zvedeti, kakšne so naloge Zavoda za prosvetno - pedagoško službo iz Krškega, za katerega je predvidenih 4,7 milijona Sdin, zahteval pa je več denarja. Bilo je tudi prav malo predlogov, katere izdatke naj bi zmanjšali.

Na zadnji seji so odborniki, ki odhajajo, prejeli v dar knjigo »Sv. Urh.«

POGOVOR Z ODBORNIKOM

„S prostovoljnim delom se da marsikaj doseči!“

Lojzeta Urha iz Čanj pri Blanci občani zelo dobro poznajo, saj je edini lončar v Zasavju. Letos so ga izbrali za odborniškega kandidata v volilni enoti Blanca, zato smo ga povprašali, kako si predstavlja svoje delo v sevniški občinski skupščini.

»Predvsem bo treba skrbeti za nadaljnji napredek vasi v občini,« je dejal. »Urediti moramo krajevne poti, tako na primer cesto od Blance do Čanj. S prostovoljnim delom in ob pomoči krajevne skupnosti in občinske skupščine bomo to delo lahko opravili. Popraviti bo treba tudi gasilski in prosvetni dom ter osnovno šolo. Zlasti pa bo treba poskrbeti za kulturno-prosvetno življenje. Prepričan sem, da nam bodo s sredstvi priskočile na pomoč tudi delovne organizacije, zlasti enota GG v Sevnici in KK Sevnica, ki naši poti uporabljata!«

Zakaj le en kandidat?

Ker so bili že izrečeni nekateri pomisleki, zakaj imajo volivci Bučke, Krmelja, Radne in Sevnice (Trg svobode) samo po enega kandidata, je prav, da pojasnimo, kako je do tega prišlo.

Na zborih, ko smo razpravljali o možnih kandidatih za odbornike občinske skupščine, je bila aktivnost Socialistične zveze usmerjena predvsem v razprave o dosedanjem delu in nalogah skupščine in krajevnih skupnosti. Na teh zborih so volivci tudi sprejeli programe dela in razvoja krajevnih skupnosti, kar je bilo skupaj kriterij za izbiro bodočega odbornika.

Že na teh zborih so ponekod ugotovili, da ne kaže predlagati več kandidatov, ker so menili, da je dani predlog najboljši. To so potrdili tudi na kandidacijskih zborih, kjer ni bilo na večkraten poziv delavnega predsednika nobenih dodatnih predlogov. Ker sta bila izbor in število kandidatov prepuščena izključno volivcem, menim, da so volivci dobro pretehtali predloge, kar bodo dokazali tudi z udeležbo na nedeljskih volitvah.

Samo v volilni enoti Log in v kmetijski skupini Studenec — Bučka je prišlo do enega kandidata zato, ker drugi kandidat ni podpisal kandidature.

ELKA GRILC

Krvodajalski akciji se je takoj odzval

5. aprila je bila v Loki pri Zidanem mostu krvodajalska akcija, katere je bila celjska ekipa prav vesela, saj je iz razmeroma majhnega področja darovalo kri kar 32 ljudi. Če bi bilo prišlo še več ljudi iz Brega, Šentjurja in Razborja, bi akcija še bolj zadovoljila.

Posebno se je izkazala Klenovškova družina, kjer so dali kri: mati Valerija, stric Martin in sin Stanko. Ko smo se s Stankom zapletli v razgovor, smo zvedeli, da je že tretje leto predsednik mladinskega aktiva v Loki. Ko je zvedel, da bo v Loki krvodajalska akcija, se je takoj prijavil, čeprav je že proti koncu lanskega leta pri predvojaški vzgoji daroval kri. Pri vredvojaški se je odlikoval tudi kot dober strelec, znan pa je vrh tega kot prizadeven mladinec.

Ko smo ga vprašali za letošnje načrte pri delu z mladino, je povedal, da bodo mladinci pomagali pri organizaciji volitev 23. aprila, organizirali bodo športno dejavnost v Loki in tekmovanja za dan mladosti, poleti pa s prostovoljnim delom pomagali pri gradnji krajevne poti iz Loke v Radež.

Ribe vozijo na boštanjski jez

Prejšnji teden so ribiči sevniške družine v Mirni pri boštanjskem mostu dvakrat z mrežami lovili drsteče podusti in jih v sodih s svežo vodo prepeljali v Mirno nad boštanjski jez. V četrtek so jih tako preložili deset sodov, lovili pa so jih tudi v petek. Računajo, da bodo tako razmnožili to vrsto rib po vsem tistem toku Mirne, ki spada v njihovo družino.

LOŠKE VESTI

■ **PRETEKLO NEDELJO** je prišel v goste zabavni ansambel Rom iz Žalca z instrumentalnim in vokalnim kvartetom. Poslušalci so izvajalce domačih viž toplo pozdravili.

■ **V RAČICI** je umrl upokojeni mizar Vinko Krohne, ki je občanom vedno rad pomagal pri delu. Gasilci so mu postavili častno stražo ob mrtvaškem odru v gasilskem domu, od njega pa se je na zadnji poti poslovila množica ljudi.

■ **OSKRBOVANCE V DOMU POČITKA V LOKI** so pretekli teden obiskali upokojenci iz Trbovelj, ki imajo svoj pevski zbor. Res je lepo, da se oskrbovancev spomnijo pevski zbori ali ansambli in poskrbe za njihovo razvedrilo.

SEVNIŠKI VESTNIK

Področje Mirne je najbolj izpostavljeno

Ko je pred kratkim štab za varstvo pred elementarnimi nezgodami sprejemal načrt delovanja, je določil, kako naj bi posamezne službe hitro in učinkovito delovale v primeru nesreče. Ugotovljeno je, da so na območju trebanjske občine najbolj nevarni potresi, poplave, požari in neurja, pri tem pa je posebno izpostavljeno področje Mirne. Zato je bilo odločeno, kar je že tudi potrdila občinska skupščina, da morata Tovarna šivalnih strojev in Dana z Mirne organizirati popolno službo varstva pred elementarnimi nezgodami in drugimi nesrečami, vse druge delovne organizacije pa tako, kot to določajo zakonski predpisi.

Stari trg: v nedeljo o odškodnini

Novomeško Cestno podjetje je sklicalo za nedeljo, 23. aprila, sestanek s prizadetimi lastniki zemljišč in zgradb, s katerimi še ni bil dosežen sporazum o odškodnini zaradi gradnje ceste skozi Stari trg. Nekateri spori so namreč še popolnoma odprti, vendar pričakujejo, da jih bodo v nedeljo zgladili in odpravili. Stavbe in zemljišča, oziroma prizadeto škodo bodo ocenjevali uradni cenilci.

Pri krompirju je še veliko nejasnosti

Na sodišču v Ljubljani je trebanjska kmetijska zadruga dobila tožbo za 200 ton pogodbenega krompirja, vendar se celjski Agropromet lahko še pritoži na republiško gospodarsko sodišče. — Zadruga bo skušala s tožbo uvejaviti tudi druge pogodbe s trgovskimi organizacijami. — Kljub grenkim izkušnjam je letos zadruga posadila več krompirja kot druga leta. Kmetje niso še nobeno leto zamenjali toliko jedilnega krompirja za semenskega kot letos. Največje je bilo zanimanje za sorto igor, zatem pa za dobrin, veliko manj pa za cvetnik, ki je bil prejšnja leta vodilna sorta. Pričakovati je, da bo zaradi dobrega semena kljub manjšim površinam precejšen pridelek, pa tudi dosedanje vremenske razmere so zelo ugodne. Nikjer pa ni mogoče zvedeti, kako je s pogodbami za intervencijski krompir iz Poljske, ki je zelo vplival na prodajo in cene domačega krompirja. Zadruga je sklenila pogodbo z državnimi rezervami, ki dajejo sicer razmeroma nizko, vendar zajamčeno ceno.

Ljubljansko višje gospodarsko sodišče je tožbo odločilo v korist trebanjske zadruge, čeprav je celjski Agropromet najel najboljše advokate in mislil, da jo bo unesel tako, da bo plačal samo pogodbeno kazen (penale), pogodbe pa ne spoštoval. Vendar ta odločitev še ni dokončna in se tožena stranka lahko pritoži še na republiško in zvezno gospodarsko sodišče. Kakšnih rešilnih bilk se celjsko podjetje oprijemlje, da bi rešilo, kar se rešiti da, naj pove naslednji naivni poskus njegovega zastopnika.

Pred kratkim se je v zadrugi zglasil zastopnik Agrometa in hotel imeti trenutno na vpogled vseh 200 ton krompirja, češ da ga bo prevzel, čeprav je znano, da zadruga ni grosistično trgovsko podjetje in ni obvezna imeti tudi skladišča, temveč krompir lahko hrani pri kmetih, in zato potrebuje vsaj nekaj ur, da organizira prevoze in odkup. Krompirja seveda ni mogel v trenutku dobiti in domnevajo, da so po nasvetu pravnikov Celjani to navedli tudi v pritožbi na višje sodišče.

KZ Trebnje je tožila tudi druge pogodbene odjemalce krompirja, ki jim je konec marca potekel rok za prevzem krompirja. Računajo, da kmetje hranijo v kleteh zanje še 1300 ton krompirja, in je trenutno zelo nejasno stanje. Toplota priganja, krompir kali in sili v porabo, vendar mora biti na voljo pogodbenim trgovskim organizacijam, dokler o njegovi usodi ni dokončno odločeno.

Zaenkrat je tudi negotovo, kako bo zadruga plačevala krompir tistim kmetovalcem, ki bodo ali ki so prodali po zajamčenih cenah, in tistim, ki so morali prodati po nižjih; oboji pa so pogodbeniki-kooperanti. Pojavilo se je tudi sprejemljivo mnenje, da bi v primeru, če zadruga ne bi uveljavila tožb, kmetom krompir pustila in jim izplačala pogodbene kazni, ki do njih vežejo zadrugo, vendar bi ta denar vložili v kmetijski sklad za pospeševanje zasebnega kmetijstva. Vse to so seveda šele predvidevanja in bodo o tem odločili organi samoupravljanja skupaj s prizadetimi kooperanti.

Zaradi nenehnega prizadevanja in veliko dobre volje, ki jo je vodstvo zadruge pokazalo pri utrjevanju kmetijskega trga in uvajanju zajamčenih cen, kar priznavajo tudi kmetovalci sami, je treba poudariti, da je zadruga naredila, kar je bilo v njeni moči. Zato ne bi kazalo, da bi kmetje s tožbami proti zadrugi zahtevali spoštovanje pogodb tudi v primeru, če zadruga proti trgovskim organizacijam tožb ne bi dobila.

M. LEGAN

ZADNJIČ GLASUJEJO V TEM SESTAVU. V nedeljo bomo izvolili polovico novih odbornikov občinskega zbora. Odločili se bomo za ljudi, za katere vemo, da se bodo vneto zavzemali za koristi volivcev in širše družbene skupnosti. Na sliki so odborniki, ki glasujejo zadnjič v tem sestavu na seji skupščine 9. aprila. (Foto: V. Juvanc)

Komunalna skupnost ne plača

Ko je zadnjega februarja trebanjska občinska skupščina sprejemala občinski proračun, je bilo namenjeno za sofinanciranje medobčinskega zdravstvenega centra in zdravstveno preventivo petkrat več denarja kot leto dni prej. V obrazložitvi je bilo navedeno, da je tolikšna postavka tudi na račun tega, ker bodo letna odplačila za zdravstvena domova v Trebnjem in na Mirni prevzeli skladi zdravstvenega zavarovanja, podobno, kot je bilo narejeno v nekaterih drugih občinah.

Tako ni to letno odplačilo, ki znese skupno z lanskim neplačanim dolgom 80 milijonov S din, sploh prišlo v občinski proračun, kar je tudi povzročilo, da pri sprejemanju proračuna ni bilo tolikšnih težav, kot so jih imeli v nekaterih drugih občinah. « Ker pa je komunalna skupnost za socialno zavarovanje Novo mesto odklonila plačevanje teh anuitet, je trenutno popolnoma nejasno, kdo bo plačal dolgove, ki so bili potrebni, da so v trebanjski občini uredili zdravstvo.

TŠS na Mirni znižuje cene stroje

Reformni ukrepi so začeli vse bolj učinkovati tudi v praksi – Vse več podjetij je zaradi večje konkurence prisiljeno zmanjševati cene in proizvodne stroške ter večati proizvodnost in ekonomičnost dela

Pred kratkim je bila Tovarna šivalnih strojev z Mirne prisiljena zmanjšati cene šivalnim strojem ali bolje rečeno: tovarna mora po novem plačati tudi prevoz strojev do grosistične trgovine in dobi zanje prav toliko kot prej v tovarni sami. Do te odločitve je podjetje prisilila vse večja konkurenca zamejskih tovarn, ki jim bolj sproščen devizni režim in manjše zaščitne carine vse bolj odpirajo pot tudi na naše tržišče. Vse močnejši tekmeci postajajo zadnje čase tudi proizvajalci iz Sovjetske zveze, ki zaradi velikih serij šivalnih strojev lahko prodajajo stroje razmeroma poceni.

Kupci pričakujejo, da bo tudi trgovina na debelo in na drobno zmanjšala cene mirenskim strojem približno za 10, če ne še več odstotkov.

Podobne težnje je opaziti vse bolj tudi v drugih podjetjih, kjer spoznavajo, da je zmanjševanje cen najboljši ukrep, da se bodo znebili prevelikih zalog neprodanega blaga in prišli do potrebnih obratnih sredstev.

Z OBČNEGA ZBORA GASILCEV V TREBNJEM 2. APRILA

Še en klic: Mladih nam manjka!

Življenje je pokazalo, da so glavna sila v boju proti nesrečam kljub poklicnim gasilskim skupinam v mestih še vedno ljudje, organizirani v požrtvovalnih prostovoljnih gasilskih društvih, ki jih je zato treba v vsem podpirati

Zelo živahna razprava delegatov 26 gasilskih društev s čez tisoč člani je hitro spravila na dan glavne težave, s katerimi se ubadajo društva v trebanjski občini. Že po delegatih sodeč, držijo vrste gasilcev pokonci starejši ljudje, s srcem predani plemenitemu namenu, ne da bi od svojega dela pričakovali kakršnokoli plačilo. Žal pa že pešajo v močeh, zato bi jih moral nadomestiti mladi rod. Kot je povedal poveljnik zveze Franjo Bulc, pa vsa društva skupaj premorejo le petnajst mladincev. Manjka jih predvsem v industrijskih središčih. Prav nič bolje ni s pripadnicami organizacije. Ne zadovoljuje tudi strokovna usposobljenost in več govornikov je poudarjalo, kaj je treba ukreniti.

Druga največja težava je stalno pomanjkanje denarja, ki ga gasilci nujno potrebujejo za nakup sodobnejše opreme in za vzdrževanje stare. Kot je povedal v poročilu predsednik zveze tov. Pavel Japelj, na novo sprejeta zakonodaja s področja gasilstva, ne zadovoljuje gasilcev, ki bi želeli, da bi zavarovalnice več prispevale v gasilske sklade in tako bolj podpirale dejavnost, od katere imajo veliko korist. Iz občinskega proračuna bodo dobili letos 1,4 milijona Sdin. od zavarovalnice 1 milijon, nekaj pa iz drugih virov.

Koliko pomeni ta denar, najbolje pove primerjava, da stane 1 meter cevi skoraj 4 tisočake, kar pomeni, da bi s tem denarjem lahko opremili z novimi cevmi le dve društvi. Koliko želja pa so naštevali zastopniki gasilskih društev! Zato so grajali zaračunavanje prometnega davka in carine za nakup gasilske opreme, pomanjkanje nadomestnih delov za popravilo motornih brizgaln, pa tudi premajhno dejavnost doma v Novem mestu, ki bi moral na Dolenjskem več narediti za izobraževanje gasilcev.

Na zboru so izrazili pripravljenost, da bodo z dosedanjim zbiranjem denarja vzdrževali gasilstvo vsaj na tisti ravni kot doslej. Zahtevali so, naj jim družba prizna olajšane, da bi materialne težave manj hromile dejavnost društev. Pohvalili so naklonjenost občinske skupščine, ki iz proračuna ni mogla dati kaj več denarja za te namene, predvidela pa je nekatere olajšave pri nabiralnih akcijah in prireditvah. Ker se člani organizacije dobro zavedajo, da je njihova glavna dejavnost preprečevanje požarov, pri čemer so imeli že lepe uspehe, je več govornikov še enkrat opozorilo na potrebne ukrepe. Vsa podjetja morajo imeti skice, po katerih bi gasilci v primeru požara lahko hitro prišli do vode in protipožarnih naprav, očistiti je treba vaške luže, dokupiti požarne kavelje, označiti hidrante, priskrbeti gasilske aparate in podobno. Sklenili so tudi, da bodo poslali po šolah okrožnice, naj šole posvetijo nekaj časa tudi poučevanju otrok o nevarnosti požarov.

Na koncu so izvolili nov upravni odbor, ki ga bo še naprej vodil dosedanji predsednik tov. Japelj, podpredsednik bo Emanuel Rebernik, poveljnik Franjo Bulc, njegov namestnik Ivan Repovž, tajnik Ivan Novak, referent za mladino Bert Škufca, referentka za žene Milka Repovž, za propagando bo skrbel Rudi Bizjak, za saniteto Janez Škrjanc, za gospodarstvo Anton Sever, za kulturo in prosveto Jože Zupančič, za stroje Stane Kavčič in Janko Gregorčič. V nadzorni odbor so bili izbrani Nace Korbar, Jože Klemenčič, Lado Anžur, Ferdinand Zupančič in Stanko Brajer.

M. L.

TREBANJSKE IVERI

■ **IGRIŠČE UREJAJO.** Pripadniki odbojkarske sekcije TVD Partizan se vneto pripravljajo na novo tekmovalno sezono, ki se bo začela v nedeljo, 23. aprila. Letos so dobili pri igrišču novo garderobo z tekočo vodo; igrišče, ki je zelo potrebno izboljšave, pa bodo sami uredili. Pred nekaj dnevi so že pripeljali v ta namen rdeče ugasle iz Krmelja. Pri utrjevanju igrišča jim bodo pomagali tudi mladinci osmega razreda osnovne šole. Trebanjski odbojkarji so se tri mesece dvakrat tedensko pripravljali za letošnje nastope v republiški ligi, v svoje vrste pa so pritegnili tudi več mladih igralcev, ki obetajo, da odbojka ne bo izumrla, ko bodo starejši popustili. Prvo tekmo bodo igrali v nedeljo, 23. aprila, v Kamniku.

■ **DRUGAČNA FASADA.** Stanovanjsko podjetje je sklenilo delno preurediti nekdanjo Pavlinovo vilo, ki je zdaj dom družbenih organizacij. — Streho stavbe bodo spremenili tako, da stranski zidovi ne bodo več obloženi s strešno opeko.

■ **NASTAVKI** na prednjih nogah. — Obiskovalci trebanjskega prosvetnega doma so se večkrat pritoževali nad stoli, ki zaradi poševnih tal v dvorani visijo naprej in ovirajo normalno sedenje. Nekateri so predlagali, da bi odstranili poševni pod, vendar v tem primeru obiskovalci v zadnjih klopeh ne bi ničesar videli. Zato se je uprava odločila, da bo v kratkem dala na vseh stolih podaljšati prednje noge in nevšečnost bo odpravljena.

■ **NOV KIOSK.** Tovariš Šmuk, ki je dolgo prodajal časopise v neprimernem kiosku, je ta teden le dobil novega, kar so mu dolgo obljubljali. Kiosk je postavljen ob Župančičevi hiši, kjer bi bilo treba že enkrat popraviti tudi zemljišče, ki daje slabo sliko središču kraja.

Komunisti o resoluciji

Prejšnji teden je minil med komunisti trebanjske občine v znamenju razprav o resoluciji s sedmega plenuma CK ZKS. Vseh šest osnovnih organizacij, kolikor jih je nastalo po združitvi iz 15, je imelo sestanke, na katerih so obravnavali, kaj je treba predvsem delati, da se bodo v duhu resolucije v praksi zavzemali za odpravljanje slabosti in napak v lastnih vrstah ter za novo, zahtevnejšo vlogo ZK.

15

Na Vel. Loki so proslavili krajevni praznik

18. aprila praznuje krajevna skupnost Vel. Loka krajevni praznik v spomin na znano bitko na Medvedjeku. Letos so ta praznik proslavili že v nedeljo, 16. aprila. Ob tej priložnosti so po svečanem govoru polagali vence k spomeniku padlih borcev pri zadružnem domu, razvili prapor organizacije ZB, svet krajevne skupnosti pa je imel svečano sejo.

KEMOOPREMA: v treh mesecih 100 milijonov

V prvih treh mesecih letošnjega leta je imela trebanjska Kemooprema dobrih sto milijonov Sdin celotnega dohodka, kar je občutno več kot lani, ko je bila celotna vrednost proizvodnje 290 milijonov Sdin. Pomembno je tudi to, da so letošnji uspeh dosegli, ne da bi povečali število zaposlenih, kar pomeni, da se je občutno povečala tudi proizvodnost dela. Kaže, da se podjetje le postavlja na svoje noge, saj ima trenutno zagotovljenega precej dela in zaslužka.

Nadaljevanje zbiranja prispevkov za Medvedjek

Na mestu, kjer avtomobilska cesta Ljubljana—Zagreb doseže drugo najvišjo točko, na Medvedjeku pri Šentlovrencu, je predvideno, da bo zgrajena na obronku vinogradov turistična postojanka, ki bi nudila prijazne izlete in lepe razglede po vsej dolini. Pomembno je tudi to, da bi bila ta postojanka v neposredni bližini avtomobilske ceste, kjer bi bilo treba urediti le še večje počivališče in kratko peš pot med vinogradi do bodoče koče. Zato ni čudno, da gradnja postojanke na tistem mestu še dolgo mika okolišne prebivalce.

Predsednik pripravljalnega odbora Tone Žibert je povedal, da bodo nadaljevali z zbiranjem denarja in lesa ter drugih prispevkov in da bodo v nekaj letih zamisel lahko uresničili.

Dobrnič: Poravnali so čez 40 sporov

Dobrniški poravnalni svet je lahko drugim za zgled, kako se je treba izogniti sodniškim stroškom in plačevanju odvetnikov s tem, da se ljudje na poravnalnem svetu sporazumejo za izgladitev sporov, ki jim jih prinaša vsakdanje življenje. Doslej je njihov poravnalni svet poravnal že čez 40 zadev, pri tem pa je značilno, da te odločitve bolje držijo kot sodnijske. Pričakovati je, da se bo z republiškim zakonom o poravnalnih svetih, ki ga prav zdaj pripravljajo v republiški skupščini, povečala vloga teh samoupravnih organov, ko bo uzakonjena.

TREBANJSKE NOVICE

OD ČETRTKA DO ČETRTKA

■ **ZADOVOLJNI S SEMINARJEM** — 83 predsednikov in tajnikov iz 62 sindikalnih podružnic novomeške občine je sodelovalo na seminarju v Dolenjskih Toplicah, ki se je končal pretekli teden. Ob koncu so izvedli anketi, v katerih so udeležnci povedali mnenje o sindikalnih podružnicah in o seminarju. V anketi so poudarili, da bi morali na podobne seminarje poklicati tudi vodstva delovnih organizacij in vodstva samoupravnih organov.

■ **DO DANES PRIJAVE ZA DSI** — Do sobote, 15. aprila, sta prijavili tekmovalne ekipe za letošnje delavske športne igre v novomeški občini šele dve sindikalni podružnici. Organizatorji so spodbudili sindikalne podružnice drugih delovnih organizacij, naj čimprej prijavijo svoje ekipe. Prijave bodo sprejemali še danes.

■ **NOVOMEŠKI OSNOVNOŠOLCI V OPERI** — Učenci in učenke 5. do 8. razreda osnovne šole »Katja Rupena« iz Novega mesta so obiskali v petek, 14. aprila, predstavo Smetanove »Prodane neveste« v ljubljanski operi. Po predstavi so si učenci ogledali razne ljubljanske zanimivosti, med drugim razstavo Tominčevih slik.

■ **VEČ KOT 1.000 UR NA CESTI** — V minulem tednu so začeli tlakovati cesto, ki jo urejajo od hmeljniškega priključka avtomobilske ceste z Nove gore na Štrauberk. Tlakovali so že 195 m ceste, široke 3 m. Zadnjič so se zlasti izkazali Janez in Anton Želko, Alojz Novak in Vinko Robek. Do zdaj so prebivalci na tej cesti opravili 1.012 prostovoljnih delovnih ur. Pričakujejo, da jim bo pomagal tudi mokronoški gozdni obrat, ki bo po tej cesti spravljal les.

■ **NA RUPERČ VRHU SPET GOSTILNA** — V nedeljo, 23. aprila, bodo na Ruperč vrhu spet dobili gostilno. Odprl jo bo Peter Zajc. Prejšnjo gostilno v teh prostorih so zaprli 15. marca letos, ker se je najemnik in gostilničar preselil. Zajc je gostilniški prostor preuredil, nabavil nov inventar in se tudi sicer pripravil na turistično sezono. Veliko gostov bo privabila lovska soba, ki jo je sedanji gostilničar okrasil z lovskimi trofejami.

■ **ODLIČNO PROTI PRVOLIGAŠU** — V četrtek, 13. aprila, je v Novem mestu gostovalo prvoligaško moštvo ljubljanske »Olimpije« in premagalo domači »Elan« s 5:2 (4:1). Iz rezultata je razvido, da so bili nogometaši »Olimpije« boljši le v prvem polčasu. Za »Olimpijo« so dali gole: Segula, Arslanagić, Corn, Ameršek in Golec, za »Elan« pa je bil dvakrat uspešen Žika Maksimović. Tekmo je sodil Novomeščan Mrzlak.

■ **DELIKATESA DO SEZONE** — Delikatesni lokal ob križišču Vrhovčeve ulice in Ceste komandanta Staneta v Novem mestu bo, kot so povedali te dni pri komunalnem podjetju, urejen do glavne turistične sezone. Lokal so zaradi neštetih vzrokov urejali dolge mesece, ko so nekaj časa delali, pa spet dolgo nič in so se končnih del šele pred kratkim resneje lotili.

REORGANIZACIJA ZK V NOVOMEŠKI OBČINI

Raje počasi, pa temeljito!

Nepoučen opazovalec bi lahko sodil, da komunistom v novomeški občini ni veliko do reorganizacije, saj do zdaj glede tega še niso naredili nič otipljivega. Toda to ni res: že več mesecev se v občinskem vodstvu ZK in v organizacijsko-kadrovski komisiji zelo veliko razpravlja o tem, kako izvesti reorganizacijo. Ker so jo podredili vsebinskim nalogam ZK, ne hitijo, pač pa preudarno zbirajo podatke, tehtajo in se pripravljajo.

V novomeški občini je nekaj manj kot 1800 članov ZK. Ti so včlanjeni v 73 osnovnih organizacijah: 43 osnovnih organizacij ZK deluje v delovnih organizacijah, 23 je vaških. Razen tega delujejo še 3 aktivi ZK. Osnovni organizaciji, ki imata do 5 članov, sta 2, takšnih, ki imajo od 5 do 10 članov, je 14, od 10 do 20 članov ima 24 osnovnih organizacij, od 20 do 60 članov ima 30 osnovnih organizacij, nad 60 članov pa imata samo 2 osnovni organizaciji.

Izkušnje kažejo, da so obstoječe osnovne organizacije ZK premajhne, premaločlanske in da zato nimajo zadostnega vpliva. Zunanji odraz reorganizacije ZK, torej sprememba v mreži osnovnih organizacij ZK v občini, mora biti podrejen vsebinskim ciljem reorganizacije. Ti vsebinski cilji pa so zajeti v eni sami misli: povečati idejno vlogo in učinkovitost ZK v družbenem življenju.

Če želimo, da bi osnovne organizacije bile učinkovitejše, in če želimo, da bi povečale svojo idejno vlogo, morajo biti večje. Mora jih torej biti manj, zato pa morajo združevati večje število članov. Nato bo študijsko izobraževanje komunistov v njih laže organizirati, saj se bo v marsičem spremenil tudi izobrazbeni sestav osnovnih organizacij oziroma njihovega članstva.

Komunistom je zdaj na voljo dvoje: ali organizirati osnovne organizacije ZK po teritorialnem principu (po posameznih krajevnih območjih v občini) ali pa po teritorialno-proizvodnem principu (nekatere osnovne organizacije bi delovale v okviru krajevnih območij, nekatere pa v okviru podjetij). Brez dvoma se je proizvodni princip organiziranosti ZK že preživel, saj je ZK že opravila v proizvodnji tiste naloge, ki so narekovale takšno organiziranost še v časih, ko sta bili kapitalna izgradnja gospodarstva in proizvodnja glavni gospodarski in družbeno-politični ter idejni nalogi. Zato razmišljajo v novomeški občini o tem, da bi organizirali osnovne organizacije po krajevnih skupnostih, v podjetjih pa bi ostale samo tam, kjer so dovolj številne.

M. J.

Sindikat, samoupravljanje, odgovornost!

V sindikalni dvorani na Društvenem trgu v Novem mestu se bo jutri ob 12. uri začel občni zbor občinskega odbora sindikata industrije in rudarstva. Razpravljali bodo o sindikalni organizaciji v sistemu samoupravljanja, pri čemer nameravajo predvsem osvetliti vprašanja odgovornosti, delitve dohodkov in političnega vpliva sindikata. Po razpravi bodo izvolili nov občinski odbor v sindikatu industrije in rudarstva ter delegate za republiški občni zbor.

RAČUN SOCIALNEGA VARSTVA:

60 milijonov deljeno z 267

Skrb za socialno varstvo v občini je novomeška občinska skupščina prenesla na Center za socialno delo in mu v ta namen stisnila v mošnjiček 60 milijonov Sdin.

Družbeno pomoč v obliki socialnih podpor, rejnin in oskrbnin bo letos prejemalo 267 ljudi v novomeški občini. Redne socialne podpore bodo izplačevali 140 občanom, rejnine 18 odraslim, pomoč žrtvam fašističnega nasilja bo dobilo 13 oseb, 25 rejnin pa bo izplačano za otroke brez staršev. Podobno bodo plačali tudi oskrbnine: v domovih počitka in socialnih domovih za 55 ljudi, v vzgojnih in drugih zavodih za mladoletnike pa za 16 otrok.

Za vse to je letos na voljo 60 milijonov Sdin ali za 14 odstotkov več kot lani. Povečanje sredstev za socialno skrbstvo pa je le navidezno, zlasti če upoštevamo, da so se življenjski stroški podpirancev in oskrbovancev povečali v zadnjem času za 20 do 25 odstotkov. Mesečni stroški v oskrbnih domovih so se povečali na okoli 48.000 Sdin, medtem ko stane oskrbni dan mladoletnika v vzgojnem zavodu več kot 2330 Sdin, pri čemer je mesečna oskrbnina okoli 70.000 Sdin.

Proučevati, izboljševati, uveljavljati se...

Odgovarja tov. Franci Kuhar, kandidat za odbornika v Šentjerneju in sedanji tajnik občinske skupščine v Novem mestu

Tovariš Kuhar, rabi bi slišali vaše mnenje o nadaljnjem razvoju gospodarskih in družbenih dejavnosti v novomeški občini, zlasti še na območju, kjer kandidirate?

Menim, da bo treba dograjevati industrijska podjetja, več vlagati v sodobno opremo in izboljšati tehnološke postopke, ob tem pa preučevati tržišča in proizvajati blago, ki ga bo možno dobro prodati. V tej smeri so že IMV, SPG Pionir in nekatera druga podjetja. Nadaljevati bo treba, kar je bilo zastavljeno ob začetku reforme: uveljavljanje v mednarodni delitvi dela. To naj bi veljalo zlasti za delovne organizacije, katerih proizvodnja je odvisna od uvoženih reprodukcijskih materialov.

Trgovina bo morala predvsem izboljšati preskrbo prebivalstva s kvalitetno zelenjavo, sadjem in mesom in prisluhniti tudi zahtevnejšim kupcem, če ne, se bo odliv kupne moči — pri tem pa je treba govoriti o milijonih dinarjev — še povečeval. Ne nameravam zanikati, da je bilo na tem področju že veliko narejenega.

Za kmetijstvo je nedvomno spodbudna pot novomeške kmetijske zadruge, ki se je, kot kaže, znebila strahu pred izgubami. Zasebno kmetijstvo še ne daje potrebne blagovne proizvodnje. Morda je majhen razlog v tem, da zasebniki še ne vedo, kaj se najbolj splača pridelovati. Morda ni tržnih presežkov iz zasebnega kmetijstva tudi zato, ker kmetje še nimajo dovolj drobne mehanizacije.

Pri vsem tem ne bi smel pozabiti navesti, da je gospodarjenje v novomeškem GG spodbudno, kar se kaže v velikem vlaganju te organizacije v obnovo gozdov. Take poti ne bi veljalo opustiti.

Na področju gostinstva je med najbolj zanimivimi vprašanji vprašanje integracije oziroma poslovnega sodelovanja novomeških gospodarskih podjetij. Zasebni gostinci pa naj bi predvsem izboljšali postrežbo in higieno prostorov, to velja tudi za novomeške gostilničarje.

Pomemben vir za plačevanje komunalnih dejavnosti je krajevni samoprispevek. Pripomnil pa bi, da se mi zdi merila zakona o samoprispevkih preveč ostra in pravniško suha, predvsem, kar zadeva določilo, koliko občanov sme sklepati o uvedbi samoprispevkov. Glavno vlogo na področju komunalnih dejavnosti naj bi še nadalje imele krajevne skupnosti.

Na šentjernejskem območju, kjer kandidiram, so pereča tale vprašanja: preskrba z vodo, kanalizacija, modernizacija ceste Šentjernej—Dobrava, urbanistični program z zazidalnimi načrti za Šentjernej in dozidava šentjernejše šole. Težko je vedeti in tudi predvideti, kdaj bo kaj rešeno. Studijo za vodopreskrbno območje bi dobili sredi prihodnjega leta, zazidalni načrti pa bodo, kot kaže, sprejeti že letos. Kaže tudi, da bi ob pomoči delovnih organizacij že letos lahko pričeli posodobljati cesto, ki drži proti avtomobilski cesti — proti Dobravi. Denar za dozidavo šole bi dobili od prodaje večjih družbenih stavb v Šentjerneju. Predvideno je tudi, da bi ob pomoči trgovinskih organizacij v Šentjerneju povečali prodajalno in uredili postajo milice.

Franci Kuhar: »Odbornik naj bi bil čimbolj samostojen, brez ‚tovariša' z občine...«

Kaj pa menite o nalogah odbornikov v novem delu občinske skupščine?

Preveč bi pričakovali, če bi mislili, da bo novi odbornik kaj posebnega »izumil«. Odbornik je navsezadnje le človek, čeprav človek z boljšimi kvalitetami kot drugi ljudje. Mislim pa, da bo moral samostojneje nastopati, »brez tovariša z občine«. Ta »tovariš« bi mu naj bil le za pomoč. Deloma je to že v praksi, povsem pa še ne.

I. ZORAN

„Ne pozabimo: od zrna do zrna..."

Pogovor s tov. Nado Gostič, odbornico občinske skupščine v Novem mestu in predsednico sveta za kulturo ob koncu njene 4-letne mandatne dobe

S kakšnimi občutki ste prišli na prvo sejo skupščine in s kakšnimi občutki skupščino zapuščate?

Ko sem prišla, sem takoj občutila resnost dogajanja in bojazen, kako biti kos nalogam v skupščini ob dejstvu, da tudi delovno mesto vsak dan zahteva celega človeka. Ob odhodu bi kazalo napraviti obračun: ali sem delo opravila vsaj zadovoljivo? Zavedam se tudi, da sem naredila, kar sem mogla.

Je skupščina po vašem mnenju dajala prednost obravnavi manj važnih problemov? Se vam zdi, da ima še vedno odprte probleme?

Na je skupščina dajala prednost manj važnim problemom, ne bi smela reči. Kar je bilo prioritetno, je imelo prednost v obravnavi. Čutimo pa, da nas v tem delu Dolenjske tarejo še mnoge težave in skrbi. Če pa smo prepričani, da nam je — kot občanom — pot jasno začrtana, se ni bati, da ne bi rešili gospodarskih, prosvetnih, kulturnih in socialnih vprašanj, ki so kljub večkratnim obravnavam še vedno odprta.

Kdaj ste kot odbornica občutili največje zadovoljstvo in kdaj največje razočaranje?

Najbolj zadovoljna sem bila takrat, kadar so bila mnenja in stališča v skupščini različna in so z glasovanjem zmagala tista, za katera sem bila tudi jaz. V teh besedah seveda ni odgovora na drugi del vprašanja, ker mislim, da ni mogoče predvideti vsega v širini in globini družbene razgibanosti.

Mislite, da mora odbornik v vsakem primeru zastopati mnenje svojih volivcev? Kdaj da, kdaj ne?

Volivci bodo verjetno razočarani, ker je moj odgovor: NE. Povsem naravno je, da vseh mnenj, zahtev in želja občanov ni mogoče uskladiti s širšimi smotri, še bolj s trenutnimi možnostmi za reševanje. Lahko govorimo o naši učakanosti in o času, potrebnem za zbiranje denarja. Ne pozabimo: od zrna do zrna pogača, od kamna do kamna palača...

Kako bi označili odbornike po njihovi aktivnosti v skupščini?

Težko vprašanje, težak odgovor. Najbrž ni res, da je aktiven le tisti odbornik, ki se v skupščini veliko oglaša. Odbornikovo vrednost je mogoče ugotoviti tudi po oblikah sodelovanja z volivci in po tem, kako uresničuje v življenju sklepe svoje skupščine.

Kaj bi lahko povedali o delu sveta za kulturo, kateremu ste predsedovali?

Področje kulture je pri nas podobno kot drugje v Sloveniji, zato smo bolj posegali v dejanska programska in kadrovska dogajanja v kulturnih ustanovah in društvih. Načelni nismo mogli biti. Največji uspeh je svet dosegel, ko se mu je posrečilo obnoviti Trdinovo nagrado. Trenutno se ukvarja z ustanovitvijo Trdinovega sklada. Potrebno pa si bo še prizadevati za ustanovitev sklada za kulturo, sklada, katerega moč ne bi bila odvisna le od občinskega proračuna.

OBČINSKA KONFERENCA RK NOVO MESTO

RK predvsem preprečuje in vzgaja

2. aprila je bila v Novem mestu ob res veliki udeležbi izvoljenih delegatov občinska konferenca RK, na kateri so pretresali delo te humane organizacije v zadnjih dveh letih. Kot goste so se je udeležil predstavnik GO RK Slovenije Janez Ogorevc, republiški poslanec Slavko Vute in načelnik oddelka za gospodarstvo pri ObS Novo mesto Marjan Simič.

Iz poročila predsednika Borisa Savnika in iz razprave lahko izluščimo ugotovitev, da je RK v zadnjih letih prerasel v pomembno družbeno organizacijo, ki ni take vrste, da bi delila miloščino najpotrebnejšim, pač pa pomemben dejavnik, ki preprečuje zlo na socialnem in zdravstvenem področju in vzgaja občane v duhu humanih načel socializma. Prav to dvoje pa je preobrazilo RK ob njegovem demokratičnem delovanju v koristno šolo samoupravljanja za občane.

RK je priredil v zadnjih dveh letih v novomeški občini 107 zdravstvenih predavanj, ki jih je obiskalo 10.374 ljudi, zbral je 4100 krvodajalcev, ki so darovali 862 litrov krvi, šolskim mlečnim kuhinjam je razdelil za 49.344.450 starih din raznih živil iz mednarodne pomoči (ObS Novo mesto je pri tem plačala samo 5,576.000 Sdin režijskih stroškov), socialno prizadetim posameznikom je razdelil za 5,312.441 Sdin pomoči v živilih, obleki, obutvi in denarju, v raznih akcijah pa je med občani zbral 18 milijonov starih din prispevkov. Tako je bilo v nabiralni akciji za poplavljene zbranih nekaj več kot 8 milijonov starih din. 3,307.000 Sdin je bilo nakazano za prizadete od poplav v Prekmurju, 4,656.000 Sdin pa prizadetim od poplav in elementarnih nezgod v naši občini. V nabiralni akciji za pomoč Indiji je bilo zbranih 9,881.000 Sdin.

Rdeči križ združuje v svojih vrstah v novomeški občini 6292 odraslih članov ter 7790 podmladkarjev in mladincev RK. RK je zategadelj predvsem organizacija mladih. V svoji razvejani dejavnosti ne obravnava človeka zgolj kot bitje, potrebno pomoči, pač pa ga vključuje v skupno reševanje njegovih lastnih in splošnih družbenih težav. Nič čudnega torej, če so delegati na konferenci izrazili začudenje, pa tudi malce jeze, ker se njihovemu vabilu kot gostje niso odzvali predstavniki SZDL, ZK, sindikata in Medobčinskega zavoda za zdravstveno varstvo. RK namreč ugotavlja, da vedno bolj potrebuje širšo družbeno in politično pomoč in da je bil te pomoči doslej premalo deležen.

NOVOMEŠKA KOMUNA

ZAKAJ SMO BILI EN DAN BREZ ELEKTRIKE

Kje teče ta nesrečni kabel?

V ponedeljek zjutraj je center Novega mesta ostal brez elektrike. PIONIRJEV bagerist je pri poglabljanju terena za novo poslovno stavbo OBRTNIKA med Furlanovo in Andrijaničevo hišo na Cesti komandanta Staneta z bagrom zadel visokonapetostni kabel in ga poškodoval. Ko je delovodja Korasa s krampom poskušal ugotoviti, kakšna je poškodba, se je iz kabla zabliskalo in pokadilo, da je ves bled od strahu odskočil. Lahko je vesel, da je ostal živ . . .

Kako se je moglo to zgoditi? Pod ulico tik gradbišča, kjer so pretekli teden pričeli delavci pospravljati ruševine, ta teden pa že pripravljati teren za temelje, leži visokonapetostni (20.000-voltni) zemeljski kabel, ki napaja transformatorsko postajo Center. Zapisali smo, kaj pravijo o nesreči prizadeti:

Delovodja Korasa: »Mene ni nihče opozoril, da teče kabel prav tu. Ker je na bližnji steni nekakšna omarica, sem bagerista opomnil, naj bo previden, ker lahko naleti na kakšen kabel . . .«

Predstavnik ELEKTRO: »Bili smo na gradbišču pred začetkom del. Pokazali smo jim, kje teče kabel. Niso nas pa nič poklicali, ko so začeli kopati. Tudi nadzornega organa od Stanovanjskega podjetja ni bilo zraven . . .«

Vodja gradbišča tov. Jalovec: »Od ELEKTRO bi morali dobiti natančen podatek, kje teče kabel. Izvajalec mora pred začetkom del dobiti urejeno zemljišče, še posebno glede lastninske pravice in podzemeljskih komunikacij!«

Slavko Guštin, gradbeni tehnik pri PIONIRJU: »Ker ni bilo gradbenega dovoljenja, nadzorni organ ni predal ustreznih dokumentov. Tako delovišča nismo prevzeli z zapisnikom, ampak smo dobili samo naročilnico za odvoz ruševin. Ko so prišli na gradbišče predstavniki podjetij za komunalne naprave, delovodje ni bilo zraven. — Z gradnjo se nam je mudilo zaradi roka.«

Predstavnik Stanovanjskega podjetja tovariš Maras: »Gre za prestavitev kabla v končni fazi. Prejšnji teden smo sklicali vse prizadete, da bi ugotovili, kje tečejo podzemeljske komunikacije. Tudi mi smo bili zraven. O napeljavah pod zemljo bi moral biti obveščen delovodja, kabel pa bi morali odkopavati ročno, pod nadzorstvom električarja.

Pripominjam, da je bilo delovišče uradno predano (z gradbenim dovoljenjem in projektom) v ponedeljek ob 9. uri, torej že po nesreči.

S komunalnimi napravami imamo v Novem mestu ves čas težave, ker nimamo katastra komunalnih naprav. Vsi prizadeti: pošta, ELEKTRO, VODOVOD, Komunalno podjetje in drugi bi nam ga morali že zdavnaj dostaviti!«

Tako smo v zadnjih dneh priča že drugi veliki nerodnosti pri novih gradnjah. Zadnjič je bila poškodovana glavna vodovodna cev, tokrat pa glavni električni kabel.

Električarji so v ponedeljek dopoldne preklopili potrošnike s TP Centra na TP Sodišče, da so imeli vsaj luč. Meščani pa so ostali brez vode, ker je podjetje VODOVOD moralo ustaviti črpalko v Pugljevi ulici. Tovarna zdravil KRKA in nekatera druga podjetja so morala omejiti proizvodnjo, ker večine strojev niso smeli pognati. Večje obremenitve TP Sodišče ne bi vzdržala. Za popravilo kabla so morali poklicati strokovnjaka iz Kranja.

Materialna škoda pri uporabnikih vode in elektrike ni bila majhna, precej stanejo tudi popravila poškodovanih naprav (zaradi poškodbe pri Andrijaničevi hiši je nastala tudi okvara na električnem omrežju na Marofu), najhuje pa je to, da so zaradi takih malomarnosti delavci v življenjski nevarnosti!

M. MOŠKON

Kabel, ki ga je bager poškodoval, teče prav na tem mestu okoli žive skale. Sicer je zaščiten z betonsko cevjo, ki pa se seveda ne more upirati močni bagrovi »ročici« Foto: M. M.)

Lani vodnjak in dom, letos dvorano

Mladinci in gasilci Stranske vasi so lani sezidali ličen gasilski dom in izkopali okoli 4 m globok vodnjak za požarno varnost kraja, letos pa nameravajo predvsem urediti v gasilskem domu dvorano, ki lahko sprejme okoli 250 sedežev. V vasi bodo poslej lahko imeli kino in prirejali druge kulturne prireditve. Mladinski aktiv, ki šteje že 32 članov, kar je za kraj z nekaj več kot 50 hišami precej, ima v načrtu ustanovitev dramske skupine.

Socialne podpore v reviziji

Pred kratkim so začeli v novomeški občini preverjati podpore socialno ogroženih občanov. V reviziji bodo marsikomu zmanjšali družbeno pomoč, drugim pa povečali. Pričakujejo, da bodo socialne podpore zmanjšali zlasti staršem, ki imajo dobro preskrbljene otroke, s tem pa naj bi dosegli, da bi otroci čutili večjo odgovornost do staršev. Družbeno pomoč bodo poslej dobivali res najbolj potrebni občani.

Jutri: o skupščini in NOVOTEKSU

Na jutrišnji 37. skupni seji obeh zborov občinske skupščine v Novem mestu — pričela se bo ob 9. uri v Domu kulture — bodo obravnavali delo občinske skupščine v zadnjem mandatnem obdobju, o delu njene uprave v letu 1966 in poročilo komisije upravnega organa o zadevi NOVOTEKS. Razpravljali bodo tudi o spremembah in dopolnitvah občinskega statuta, sprejeli odlok o ukrepih za pospeševanje živinoreje in zdravstvenem varstvu živine in odlok o subvencioniranju stanarin v letu 1967 ter dali soglasje k zaključnima računoma občinskega sklada za šolstvo in sklada za borce NOV. Na dnevnem redu bodo tudi volitve in imenovanja.

Razgovor s poslancem na Otočcu

Jurij Levičnik, poslanec republiškega zbora skupščine SRS, se je v nedeljo srečal z volivci Otočca in okolice. Ob lepi udeležbi je tekla beseda o nekaterih perečih vprašanjih krajev (Grčevje, Koti, Stravberg itd.) Govorili so tudi o družbenih dajatvah kmetov iz četrtega okoliša, ki so bili doslej teh prispevkov oproščeni. Ljudje težko razumejo, da smo pred leti utemeljevali, kako je treba tudi s primerno davčno politiko spodbujati kmeta za boljše gospodarjenje v hribovitih predelih in mu z olajšavami pri dajatvah pomagati, danes pa se trdi in ukrepa nasprotno. Beseda je tekla tudi o položaju kmetov pri nakupu kmetijskih strojev. Kmetijske organizacije so glede tega na boljšem, saj nabavljajo stroje pod ugodnejšimi pogoji kot zasebni kmetje, ki jih predpisi štejejo za »potrošnike«.

Glede samoprispevkov, ki jih uvajamo na določenih območjih, so na zborovanju menili, da bi jih morali plačevati vsi, ki imajo zemljišče na območju, za katerega velja samoprispevek. Ljudje so navedli primere številnih lastnikov zemljišč, ki živijo izven območja krajevne skupnosti ali celo občine, samoprispevka pa ne plačujejo. Tudi glede gospodarjenja in izkoriščanja gozdov je preveč togih predpisov, pravijo ljudje. Kubični meter lesa za razrez za domačo porabo je premalo, kadar gre za večja popravila kmečkih poslopij (hlevov, senikov). Predpisi bi morali biti prožnejši, so dejali ljudje tovarišu poslancu.

Takih razgovorov s poslancem, ki so koristni za obe strani, si tudi na Otočcu še želimo. Na nedeljskih volitvah pa bomo izmed treh kandidatov — kandidirajo Martin Tomšič, Jože Florjančič in Franc Bevc — izvolili odbornika za občinsko skupščino.

B. F.

5 stanovanj ali blok?

15 milijonov Sdin 25 kmetom - borcem

Po podatkih ZZB potrebuje primerna stanovanja še 20 družin borcev. Letos je zagotovljeno 21 milijonov Sdin za zidanje, kar pa zadostuje le za pet družinskih stanovanj. Če bi dala republika na ta znesek še enkrat večje posojilo, bi imeli za stanovanja borcev več kot 60 milijonov Sdin in bi lahko zidali stanovanjski blok.

Kako je z republiškim posojilom, se še ne ve, zato tudi ne vedo, ali bodo družinam borcev dali na voljo pet stanovanj ali blok.

25 kmetom borcem, ki so prosili posojilo za popravila hiš, je komisija pri občinskem ZZB razdelila 15 milijonov S din, posojilo pa je dala Dolenjska banka in hranilnica v Novem mestu. Posojilo za popravila hiš išče še okoli 50 prosilcev; potrebno bi bilo vsaj 36 milijonov S din, da bi vsem ustregli.

Od leta 1960 je dobilo stanovanja že okoli 50 družin borcev, stanovanja pa so dobile predvsem ob pomoči občinskega združenja ZB NOV. Družbena skupnost si prizadeva preskrbeti primerno bivališče še preostalim družinam, ki do zdaj niso prišle na vrsto. Denarja za nova stanovanja ni na pretek, zato bi morale pri zbiranju sredstev v ta namen več kot do zdaj prispevati delovne organizacije. Pri občinskem ZZB menijo, da bi imelo stanovanja znatno več družin borcev, ko bi podjetja borcem, preden so bili upokojeni, omogočila če ne nova, pa vsaj primerna stanovanja.

Najbolj primerna okolica Novega mesta

11. aprila so na seji komisije za reševanje ciganskih vprašanj menili, da je v okolici Novega mesta sedem primernih mest za stalno naselitev ciganskih družin. Komisija je sklenila, da bo vztrajala pri tem, da je treba ciganske družine iz Žabjeka razseliti na taka mesta, kjer jih bo možno tudi stalno nadzorovati.

„Zajezili bi radi odseljevanje"

Šolski upravitelj Roman Čelesnik je kandidat za odbornika v Škocjanu

— Škocjanci in okoličani mislijo, da je dobil Škocjan po osvoboditvi premalo in da je bil vedno preveč odrinjen. Ko govorijo o tem, omenjajo tovarno SIPOREKS, ki naj bi bila zgrajena v bližini, pa ISKRIN obrat, ki bi lahko delal v malo preurejenih prostorih sušilnice v Škocjanu itd. V šolo se vpisuje vsako leto manj otrok, ker odhajajo ljudje v svet za kruhom. Zlasti ISKRIN obrat bi nam tu dobro prišel, saj se vozi na delo v šentjernejšo ISKRO vsak dan, pozimi in poleti, ob vsakem vremenu blizu 100 ljudi! Tudi žensk, ki bi se rade zaposlile, je tu precej. Ne terjamo politične tovarne, pač pa kakršenkoli proizvodni obrat, ki bi nam pomagal zajeziti odseljevanje. Primeren prostor je na voljo v sušilnici, ker bodo v njej letos zadnjič sušili hmelj!

„S pomočjo občanov bo že šlo!"

Predsednik KS Pavle Zupet kandidat za odbornika v Škocjanu

— Krajevna skupnost v Škocjanu ima letos obsežne načrte: radi bi napeljali vodovod v Zavinek, Staro vas in Grmovlje, elektrificirali Goriško in Zagradsko goro in temeljito popravili poti in mostove. Za vse to ima KS predvidenih okoli 5 milijonov Sdin, ki se bodo zbrali s samoprispevkom občanov, razen tega pa bodo prebivalci tako kot vedno pomagali tudi s prostovoljnim delom in vožnjami. Res pa je, da nekateri slabo plačujejo samoprispevek in da so z njim v zaostanku. Brez denarja se ne da nič narediti, tega se moramo zavedati, in bremena, ki smo si jih naložili, plačevati! Odbornika, ki bo na našem koncu izvoljen, čaka veliko dela, pa tudi vsi občani mu bodo morali pomagati, ker drugače ne bo uspeha!

VESTI IZ DOLENJSKIH TOPLIC

■ **JESENI** so v Dolenjskih Toplicah in okolici urejevali električno napeljavo. Takrat so s tlakovane ceste odstranili kup kock, ki še danes ležijo na kupu ob cesti. Tudi ograja na mostu, ki jo je jeseni podrl nepreviden voznik, še ni popravljena, pač pa je le pritrjena z žico. Bliža se glavna turistična sezona; le kaj si lahko mislijo turisti ob pogledu na tako nemarnost?

Dr. Franc Hočevar v Novem mestu

Dr Franc Hočevar, kandidat za poslanca republiškega zbora v volilni enoti št. 72 Novo mesto, je imel 18. aprila popoldne v Novem mestu razgovor s predstavniki gospodarstva in družbenih služb. Odgovoril je na več vprašanj o reorganizaciji ZK, o reformi in njenih vzrokih in posledicah v gospodarstvu, o položaju družbenih služb, o delitvi med ožjimi in širšimi družbeno-političnimi skupnostmi ter o uvozu kapitala. Istega dne zvečer je dr. Franc Hočevar obiskal tudi volivce na Malem Slatniku.

Slovenski oktet v Novem mestu

Koncertna poslovalnica pri glasbeni šoli v Novem mestu bo 28. aprila priredila zadnji letošnji abonmajski koncert. V zgornji dvorani Dolenjske galerije bo nastopil z mednarodnim sporedom znani Slovenski oktet. To bo šesti abonmajski koncert, ki ga prireja Koncertna poslovalnica. Po nastopu Dubravke Tomšič (prejšnji abonmajski koncert) je za te najkvalitetnejše glasbene prireditve v Novem mestu veliko zanimanje. Zvedeli smo, da bo oktet nastopil tudi popoldne, ko bo pel za mladino.

10 tisočakov za malomarnost

Občani, ki do 1. maja ne bodo zamenjali starih osebnih izkaznic, bodo kaznovani z izdatno kaznijo: za malomarnost bodo morali po 20. členu zakona o osebnih izkaznicah (Uradni list SFRJ 8/1965) odšteti 100 Ndin!

V novomeški občini bi morali izdati okrog 27.000 novih izkaznic, do konca preteklega tedna pa so jih izdali šele 23.300. Zamudniki imajo le še dva tedna časa. Zanimivo je, da je med njimi največ (1700) prebivalcev Novega mesta.

■ **TURISTIČNO DRUŠTVO** je te dni ugotavljalo, kaj vse bo treba v Toplicah izboljšati in urediti, da bodo zdraviliški gostje kar najbolj zadovoljni.

■ **V ZDRAVILIŠČU** preurejajo dele zdraviliškega poslopja. Za kopalce bodo napravili ležalnike, tako da se bodo po termalni kopeli lahko ohladili in ne bodo šli vroči na zrak.

Novomeška kronika

■ **DELOVIŠČE NA TRDINOVI** cesti so povečali do kandijskega križišča, tako da cesta ni več prehodna. V dneh lepega vremena so porušili kostanje na letnem vrtu hotela KANDIJA, da bi lahko razširi traso. Zemeljska dela bodo kmalu opravljena.

■ **NEKATERE MOTI, DA JE DREVJE** in okrasno grmičje v parkih spet začelo zeleneti, saj je že videti odlomljene vejice in veje, ki jih ljudje z malo srčne kulture mečejo sem in tja. Nekateri tudi nočejo videti koškov za smeti, saj je videti odpadke povsod, kjer jih ne bi bilo treba. Smo se tako pripravili za mednarodno turistično leto?

■ **GRADBIŠČI NA GLAVNEM TRGU** in ob Cesti komandanta Staneta, kjer so pred kratkim začeli urejati temelje za nove poslovne prostore, sta zelo živahni. Na cesti komandanta Staneta so postavili tudi ograjo za pešce in postavili prometne znake.

■ **ZA NOVO NOVOMEŠKO ŠOLO** se je do ponedeljka, 17. aprila dopoldne, nabralo 10,072.461 Sdinarjev.

■ **UPRIZORITEV CAMUSOVE** drame »Nesporazum« v Domu kulture v torek zvečer je bila deležna velikega zanimanja pri občinstvu. Mestno gledališče ljubljansko, ki ima to tridejanko že nekaj časa na sporedu, je na gostovanjih pri nas pokazalo že več del sodobnih francoskih dramatikov.

■ **DA ŽIVILSKI TRG NI VEDNO** najbolj čist, vedo povedati prenekatere gospodinje, ki hodijo tja nakupovat. Več pripomb je slišati na račun blatne solate in druge zelenjave, ki bi sicer morala ob strožji kontroli v odpad.

■ **GIBANJE PREBIVALSTVA** — rodile so: Jožefa Draginc iz Foersterjeve 1 — dečka, Alojzija Jerman s Prešernovega trga 10 — Andreja, Stanislava Gačnik iz Slakove 2 — Karlo in Anico Kastrevc iz Muzejske ulice 5 — deklico.

Obiščite zanimivo razstavo v DOLENJSKEM MUZEJU!

Obveščamo vso javnost, šole in delovne kolektive, da je v Dolenjskem muzeju prirejena razstava »Slovenska kmečka noša v 19. in prvi polovici 20. stoletja«. Razstava je odprta vsak dan od 8. do 13. ure, ob sredah in petkih pa tudi od 17. do 19. ure.

Pred pripravami za nastop v Linzu

Slabo vreme je povzročilo, da se na otvoritvenem atletskem tekmovanju ni zbralo toliko atletov, kot smo pričakovali. Kljub temu pa so bili doseženi nekateri dobri rezultati.

Rezultati: **pionirke 60 m:** M. Šajkovec 9,3, M. Grandovec 9,5, D. Karasa 10,1; **pionirji 60 m:** Željko Gričar 7,9, Ivan Hidek 8,0 in Andrej Pristavec 8,1; **mladinci 100 m:** Jože Šlajkovec 11,7, Zdravko Slak 12,0, Branko Suhy 12,5; **mladinci 300 m:** Tone Kovačič 40,4, Primož Jazbec 40,4, Željko Grimčar 44,9; **skok v daljino — mladinke:** Meta Zagorc 3,75, Stanka Macedoni 3,70, Milena Grandovec 3,15; **skok v daljino — mladinci:** Jože Šlajkovec 5,85, Branko Suhy 5,63 m, Zdravko Slak 5,48; **skok v višino — mladinke:** Meta Zagorc 1,30, Milena Grandovec 1,10; **skok v višino — mladinci:** Boštjan Jenko 1,60, Žarko Kovačevič 1,50 m; **krogla — člani:** Jože Smodej 11,24 m, Milan Velkavrh 10,93 m; **krogla — članice:** Martina Zacja 8,48; **krogla — mladinci:** Kostja Virant 12,56 m, Bojan Poreber 11,94 m, Bojan Pavlič 11,32 m; **krogla — mladinke:** Darja Udovc 8,98 m, Vera Jarc 8,40 m in Jožica Bukovec 7,76 m; **krogla — pionirji:** Boštjan Jenko 11,61 m, Jože Peterle 10,65 m; **kopje — mladinci:** Bojan Pavlič 48,17 m, Branko Suhy 45,30 m, Jože Šlajkovec 35,72 m; **troskok — mladinci:** Jože Šlajkovec 12,24 m, Zdravko Slak 12,19 m; **kopje — mladinke:** Meta Zagorc 31,02 m.

Razveseljiv je rezultat mlade metalke Zagorčeve, ki je kar za pet metrov izboljšala svoj lanski rekord. Tudi Šlajkovec je izboljšal svoj osebni rekord v teku na 100 m.

V soboto se bodo ob 15.30 novomeški atleti ponovno zbrali na tekmovanju, na katerem bodo določili člane reprezentance, ki se bo 14. maja v Linzu pomerila s tamkajšnjim klubom Vöst. V novomeški ekipi bodo nastopili tudi atleti, ki trenirajo v Novem mestu, pa nastopajo za druge klube. Vabilo je bilo poslano tudi rojaku Červanu in novomeški atleti upajo, da se bo vabilu odzval.

J. Glonar

Lepa udeležba na medobčinskem krosu

Zmagovalci: Anica Papež, Danica Dečan, Evgen Pungeršič, Branko Ruden, Jožica Janežič in Matija Vidmar

... letošnjem spomladanskem krosu se je zbralo 269 tekmovalcev iz štirih dolenjskih občin. Kros sta izvedla občinska zveza za telesno kulturo in zavod za prosvetno pedagoško službo iz Novega mesta. Tekmovali so pretežno srednješolci in osnovnošolci. Sestri Močnik in Bratkovičeva so bile na republiškem atletskem mitingu v Novi Gorici.

Razveseljiva je ugotovitev, da dobrih atletov ninamo le v Novem mestu, marveč tudi v manjših krajih kot v Šmarjeti, Šentjerneju, Dolenjskih Toplicah, Velikem Gabru, Žužemberku in drugod.

Med mladinkami so bile najboljše črnomaljske gimnazijke, ki so zmagale ekipno pred dijakinjami grmske kmetijske šole. Novomeška gimnazija je prijavila deset mladink, tekmovala je le ena. Med mladinci sta zbrali ekipi ekonomske in poklicne šole največ točk, tretji pa so bili novomeški gimnazijci.

Rezultati: **mlajše pionirke:** (64 tekmovalk): Anica Papež, Šmarjeta, Jožica Šinkovec (Novo mesto), Vesna Saje (N. m.) — ekipno: Novo mesto, Šmarjeta, Žužemberk; **starejše pionirke** — 500 m (43 tekmovalk): Danica Dečan (Šmarjeta), Marjeta Martinčič (Šent.), Darinka Medved (Veliki Gaber) — ekipno: Dol. Toplice, Šentjernej, Šmarjeta; **mlajši pionirji** — 700 m (69 tekmovalcev): Evgen Pungeršič (N. m.), Vojko Dragoš (N. m.), Matija Gril (Dol. Toplice) — ekipno: Novo mesto, Dol. Toplice, Šetjernej; **starejši pionirji** — 700 m (56 tekmovalcev): Branko Ruden (Šentjernej), Tone Kuzma (Dol. Toplice), Jože Sučič — ekipno: Šentjernej, Novo Mesto, Črnomelj; **mladinke** — 800 m (8 tekmovalk): Jožica Janežič (gimn. N. m.), Irena Meslar (gim. Črn.), Jožeca Adlešič (gim. Črn.) — ekipno: gimnazija Črnomelj, kmetijska šola Grm; **mladinci** — 1000 m 28 (tekmovalcev): Matija Vidmar (KS Grm), Jože Vencelj (ESS N. m.), Julij Brinc (gimn. Črn.) — ekipno: ESS Novo mesto, Poklicna šola Novo mesto, gimnazija Črnomelj.

Uspeh Novomeščank v teku na 400 metrov

Na otvoritvenem mitingu slovenskih atletov v Novi Gorici so bile Novomeščanke najboljše v teku na 400 m. Zmagala je Katja Močnik z rezultatom 63,4, sledila ji je sestra Danica s 64,8, in takoj za njo še Bratkovičeva z rezultatom 66,2. To je vsekakor lep uspeh tekmovalk v začetku atletske sezone.

Pet posavskih pionirjev na republiškem prvenstvu

Na spodnjeposavskem šahovskem prvenstvu za pionirje, ki so ga odigrali v Krškem, je med starejšimi pionirji zmagal Banda iz Brežic s 5 točkami in pol, pri mlajših pionirjih R. Novšak iz Boštanja s 7, najboljša med starejšimi pionirkami je bila z 2 in pol Zorkova iz Brežic, medtem ko je med mlajšimi pionirkami z 2 točkama zmagala Senica iz Dolenje vasi. Zmagovalci krškega prvenstva in Jožica Keber iz Šentjanža bodo igrali na republiškem prvenstvu ob koncu aprila v Ljubljani.

D. B.

ELAN : Medvode 1:1

16. aprila so nogometaši Elana v prvenstveni tekmi igrali na svojem igrišču z Medvodami 1:1. Za Novomeščane je dosegel gol tik pred koncem tekme Branković. — Pred maloštevilnimi gledalci je tekmo sodil Zorko iz Ljubljane.

JAP

Krmeljski nogometaši premagali Olimpijo

V prvi spomladanski tekmi ljubljanske conske lige so krmeljski rokometaši 16. aprila v Ljubljani premagali Olimpijo s 23:17 (11:9). Za Krmelj so najbolje igrali Metelko, Zaman in F. Mirt.

D. B.

Berlan pristreljal zlato puščico

9. aprila je bilo v Pionirjevem samskem domu v Brašlinu občinsko prvenstvo v streljanju z zračno puško za zlato puščico. Med 16 tekmovalci je zbral največ točk pionirjev tekmovalec Janez Berlan in dobil zlato puščico. Rezultati: Janez Berlan 494 krogov, Branko Pirc 478, Marta Florjančič in Božo Kopina po 468, Martina Bračko 457 in tako dalje.

Šport v Kočevju

■ **ŠKODA ZARADI POPLAVE.** Lanskoletna poplava je naredila športnemu centru v Gaju, predvsem pa nogometnemu stadionu, precej škode. V sredo so že začeli popravljati garderobe s prhami in most čez Rinžo. Uprava bo dala popraviti tudi šeststezno atletsko tekališče, za katerega že dovažajo rdeče ugaske, ki jih bodo potrebovali čez dve sto kubičnih metrov. V bodoče bo potrebno tudi več discipline v društvih in klubih, ki se bodo morali bolj ravnati po navodilih uprave športnih objektov.

■ **ODBOJKA.** Prvo kolo republiškega odbojkarskega prvenstva se bo začelo v nedeljo, 23. aprila. V drugi ligi bo tekmovalo 10 moštev. Dolenjsko bosta zastopali ekipi Kočevja in Trebnjega. Za vstop v prvo ligo se bodo verjetno potegovali Kamnik, ki je lani prišel iz prve lige, Kočevje in Trebnje. Pričakujemo borbene in izenačene tekme. Kočevski odbojkarji bodo igrali v devetih kolih spomladinskega dela štirikrat doma, petkrat pa v gosteh. Vadili so vso zimo in svoje moštvo izpopolnili z nekaterimi mladimi igralci.

■ **KEGLJANJE.** V nedeljo je bilo v Kočevju pokalno tekmovavanje v kegljanju, v katerem so tekmovale 4 ekipe, sestavljene kot nekdanje sekcije, ki sicer ne trenirajo skupaj. Sodelovale so tri moške ekipe: Plamen, Šofer, Komet in ženska ekipa kegljaškega kluba Kočevje. Izid tekmovanja je bil naslednji: Šofer 2301 kegljev, Plamen 2280, Komet 2269 in ženska ekipa 2233 podrtih kegljev. — Med moškimi so dosegli najboljše rezultate: Henigman (Komet) 424, Zbačnik (Šofer) 411, Deržek (Šofer) 403 in med ženskami Andolšek 398 in Šoš 392. Rezultati drugih udeležencev pa se skoraj vse leto vrtijo okoli istih številk.

A. ARKO

NK BELA KRAJINA krepko vodi

V nedeljo, 16. aprila, je v prvenstveni nogometni tekmi ljubljanske nogometne podzveze moštvo NK Bela krajina imelo v gosteh NK Usnjar z Vrhnike. Tekma se je končala z rezultatom 2:1 (0:0) v korist domačinov. S to zmago so si belokranjski nogometaši priborili nadaljnji 2 točki in tako s 25 točkami krepko vodijo na prvenstveni tabeli.

Vreme je bilo ugodno in teren primeren za igro. Sodniška trojka je dobro opravila svojo nalogo. Preko 300 gledalcev je z zanimanjem spremljalo tekmo, živahno so bodrili domače moštvo in odločitve sodnikov.

V nedeljo, 23. aprila, bodo nogometaši prosti, 30. aprila pa bodo v Novem mestu igrali z NK Novo mesto, ki je tudi eden izmed resnih kandidatov za prvo mesto v NLP.

Glede na dosežene uspehe, dobro razpoloženje in požrtvovalnost igralcev moštva NK Bela krajina ponovno pozivamo gospodarske organizacije, naj upoštevajo finančni položaj kluba in mu s prispevki pomagajo.

Nogometaši pa se lepo zahvaljujejo rudniku rjavega premoga Kanižarica in kmetijski zadrugi Črnomelj, ki sta odpisala terjatve iz prejšnjih let, prav tako pa se zahvaljujejo za denarno pomoč podjetju Belsad, Gostinskemu podjetju in opekarni Kanižarica.

K. W.

Dolenjske Toplice in Novomeščan Jerančič

16. aprila je bilo v novomeškem domu JLA občinsko šahovsko prvenstvo za pionirje. Udeležilo se ga je 6 ekip. Med starejšimi pionirji so zmagale Dolenjske Toplice s 15 točkami, med posamezniki pa Novomeščan Matija Jerančič. Prvakinje med starejšimi pionirkami so postale učenke iz Šmihela pri Novem mestu, med posameznicami pa je zmagala Anica Kapš. Med mlajšimi pionirji so zmagali šahisti osnovne šole Katje Rupena z 10 točkami pred Šentjernejem. Pri posameznikih v tej skupini je zmagal Ervik Poredoš iz Novega mesta.

M. TRATAR

Zlata puščica v Ribnici

V nedeljo, 9. aprila, je občinski strelski odbor v Ribnici organiziral v domu JLA tradicionalno tekmovanje za zlato puščico. Udeležilo se ga je več kot 30 strelcev, že tretjič zapored pa je zmagal Tomo Vučimilović s 592 krogi, za njim pa so se uvrstili: Lesar 527, Ivanovič 524, Farkaš 523, Gorše 522, Petek 521 itd.

Strelci, ki so izpolnili normo, se bodo udeležili republiškega tekmovanja.

Pogovor z zdravnikom

KAMNI

Kjerkoli je v telesu kakšna votlina ali votel organ, se pravzaprav lahko narede kamni. Ker so pa določeni predeli telesa tako malokdaj napadeni od kamnov, da praktično to niti ni splošno znano, se bomo zadržali le pri tistih organih, kjer so kamni razmeroma pogostni.

Najpogosteje slišimo, da ima ta in ta kamne v žolčniku ali v žolčnih vodih ali pa da ima kamne v ledvičnem mehu in urinskih vodih.

Kamni so lahko poedinci ali pa jih je več, včasih so v obliki peska. Lahko so lepo zaobljeni, lahko pa imajo ostre robove, posebno tisti, ki leže drug ob drugem in se med seboj drgnejo. Tudi njihova barva je lahko zelo različna; odvisna je od snovi, iz katere so sestavljeni.

Kamni nastanejo iz zelo različnih vzrokov: največkrat zaradi motnje v presnovi hrane, pa tudi nagnjenosti k tvorbi kamnov; razen tega zaradi prevelike koncentracije določenih telesnih sokov, oviranega izločanja nekaterih snovi in seveda tudi zaradi krajevnega vnetja.

Napadi, ki jih povzroče kamni, so združeni z neznosnimi bolečinami, ki trajajo minute, ure in celo dneve in jih lahko umirimo le z močnimi zdravili. Bolniku vzame sapo, šili ga na bruhanje, dobi vročino, postane poten, predvsem pa se kar zvija od bolečine. Kdor je kdaj imel tak napad, ga zlepa ne bo pozabil.

Posledice, ki jih puste kamni, so lahko nevarne. Žolčni kamni zajeze odtok žolča, povzroče vnetje žolčnika, zlatenico, vnetje trebušne slinavke, celo zamaše črevo. Vse to povzroča nevarna stanja, ki imajo lahko za posledico smrt. Včasih celo po operaciji napadi bolečin ne prenehajo, in sicer zaradi tega, ker so nastale v žolčnih vodih krepke zarastline ali pa, ker so se kamni ponovili. Kamni v ledvičnem mehu in izvodilih lahko zapro odtok urina; posledica tega, če gre za zaporo na obeh straneh, je popoln zastoj urina in čez nekaj dni smrt zaradi zastrupljenja z lastnim sečem, ki se ni mogel izločiti. Zaradi zapore urina na eni strani se razvije hidronefroza, to se pravi vodena ledvica, ki se s časom popolnoma pokvari in za bolnika nima več nobene vrednosti kot organ. Zaradi kamnov rada nastanejo tudi gnojna vnetja ledvic in ledvičnega meha. Ledvična izvodila v mehur se zaradi kamnov lahko močno razširijo, če se kamen v njih zagozdi. Včasih pa kamni iz ledvičnega meha brez večjih težav potujejo po izvodilih v mehur, od tam pa po sečni cevi na prosto.

Zanimivo je, da so žolčni kamni pogostnejši pri ženskah, ledvični pa pri moških. Verjetno se žolčni kamni razvijejo pri ženskah posebno radi v nosečnosti, ker je zaradi povečane maternice in tesne obleke oviran odtok žolča, pa tudi koncentracija holesterina v žolču je tedaj večja. Ledvični kamni naj bi bili pri moškem pogostejši zaradi daljših sečnih vodov, kar bi naj bila večja ovira za izločanje še majhnih kamnitih jeder, okrog katerih se pozneje razvije vedno debelejši kamen.

Če so se kamni razvili, naj bo to kjerkoli že, je treba takoj začeti z zdravljenjem, da jih eventualno spravimo od tam, kjer so, in da preprečimo njihovo nadaljnjo tvorbo. Če pa to ne gre, potem je edino sredstvo za njihovo odstranitev uspešna operacija, da ne bi prišlo do posledic, ki jih bolnik morda ne bi prenesel.

Dr. Božo Oblak

KONEC REPUBLIŠKE KEGLJAŠKE LIGE:

Kegljači PIONIRJA odlični sedmi!

Zaključeno je letošnje prvenstvo Slovenije za kegljače po ligaškem sistemu. Vsaka ekipa je imela šest nastopov na treh kegljiščih.

Kegljači Pionirja so lepo presenetili, saj so brez večsteznega kegljišča na nastopih v republiški ligi pokazali, da se z borbenostjo kljub slabšim pogojem da doseči odličen uspeh. Dosegli so šesto mesto med najboljšimi 16. ekipami Slovenije ter obenem pravico sodelovati na državnem prvenstvu. Prehiteli so take ekipe kot so Celje, Gradis, Konstruktor, Fužinar, Slovenija ceste, ki imajo svoja štiristezna kegljišča.

Za ta uspeh je zaslužna vsa ekipa Pionirja, posebej pa prvi štirje tekmovalci, ki imajo povpreček nad 846 kegljev iz šestih nastopov v Ravnah, Ljubljani in Cerknici. Dosegli so tri rezultate nad 900 keglji: Rodič in Krušič po 905 na Ravnah in Hren 901 v Cerknici. Povpreček Pionirjevih tekmovalcev pa je: Hren 875, Krušič 855, Legiša 852, Mrzlak 846, Rodič 816, Barbič 810, Turk 808, Romih 807, Židanek 802 in Hrovat 777.

Vrstni red v republiški ligi: Triglav, Branik, Jesenice, Brest, Ljubljana-Center, Pionir, Celje, Gradis, Konstruktor, Slovan, Lokomotiva, Slovenj Gradec, Slovenija ceste, Kranjska gora, Ljubelj, Fužinar. — Prvih sedem ekip se je uvrstilo na državno prvenstvo, zadnje štiri ekipe pa so izpadle iz lige.

PIONIRSKI KROS ZA POKAL JPI

80 mladih tekmovalcev v Leskovcu

Pri pionirjih Kostanjevica, pri pionirkah Senovo — Tekmujejo za pokal JPI ob 25-letnici Zveze pionirjev

V tekmovanju za pokal JPI (Jugoslovanskih pionirskih iger) se bodo pionirji in pionirke krške občine pomerili v krosu, atletiki, rokometu in pripravah na praznovanje dneva mladosti. Tak spored sta pripravili občinska pionirska komisija in občinska zveza za telesno kulturo.

11. aprila se je 80 pionirjev in pionirk iz krške občine v Leskovcu pomerilo v krosu. Tekmovanja se udeležilo po osem ekip pionirjev in pionirk.

Pri pionirjih je zmagala Kostanjevica (131 točk), pred Krškim (126), Senovim (107), Leskovcem (100), Brestanico (92), Rako (90), Podbočjem (58) in Koprivnico (47).

Med pionirkami so bile najboljše tekmovalke s Senovega (127), druge ekipe pa so se razvrstile takole: Krško (112), Podbočje (100), Brestanica (98), Kostanjevica (94), Leskovec (81), Koprivnica (74) in Raka (73).

Najboljši posamezniki: Janez Bratković (Kostanjevica) 40 točk, Marjan Mavsar (Krško) 39 in Martin Volovec (Brestanica) 38.

Najboljše posameznice: Anica Fabjančič (Brestanica) 40 točk, Frida Mlakar (Senovo) 39 in Jožica Kavšek (Kostanjevica) 38.

V tekmovanju za pokal JPI so pionirski odredi do zdaj zbrali: Senovo in Krško po 18 točk, Kostanjevica 16, Brestanica 13, Podbočje in Leskovec po 12, Raka 8, Koprivnica 7. Pionirji iz Velikega Trna se prvega tekmovanja niso udeležili. Zmagovalne ekipe so dobile pokale, posamezniki pa bodo dobili doplome ob dnevu mladosti.

—ic

Takole so tekli čez drn in strn pionirji krške občine 11. aprila v Leskovcu na tekmovanju za pokal Jugoslovanskih pionirskih iger v počastitev 25-letnice pionirske organizacije (Foto: Rezi Pirc)

Šentvid : Novo mesto 24:22

Pred kratkim so novomeški rokometaši gostovali v Šentvidu, kjer jih je tamkajšnja ekipa porazila z 22:24. Na tekmo je šlo samo šest novomeških igralcev.

JAP

Po premoru spet nogomet

Po dolgem premoru je bila 9. aprila v Ribnici spet odigrana nogometna tekma, v kateri so se Ribničani pomerili z moštvom NK Lončar iz Dolenje vasi. Zasluženo so zmagali gostje z rezultatom 2:0.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Preteklih 14 dni so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Martin Bartolj**, član kolektiva IMV, Novo mesto; **Martina Flajs** in **Albina Judež**, članici kolektiva splošne bolnice, Novo mesto; **Anica Berus**, članica kolektiva SO, Novo mesto; **Miha Irt**, zidar iz Novega mesta; **Beti Plaznik**, **Niko Padevski**, **Franc Verce** in **Franc Golob**, člani kolektiva Podjetje za stanovanjsko gospodarstvo in urejanje naselij, Novo mesto; **Alojz Zupančič** in **Janez Redek**, člana kolektiva Krka, Novo mesto; **Karolina Prus**, gospodinja iz Gotne vasi; **Janja Kobler**, gospodinja iz Jedinščice; **Stefka Zupančič**, gospodinja iz Regerče vasi; **Marija Matko**, gospodinja iz Gotne vasi; **Gabrijela Gašper**, članica kolektiva HMZ, Ljubljana; **Vinko Suštaršič**, član kolektiva Industrije obutve, Novo mesto; **Slavka Suštaršič**, članica kolektiva Delavske restavracije, Novo mesto; **Marija Durič** in **Franc Bobič**, člana kolektiva Zdravilišče Šmarješke Toplice; **Karlo Majetič**, član kolektiva Komunalno podjetje Novo mesto; **Ana Majetič**, gospodinja iz Iglenka. **Janez Rudman**, **Franc Pavletič**, **Jože Lenart**, **Ivan Stamfelj** in **Janez Mislej**, člani kolektiva IMV Novo mesto; **Stane Hočevar**, član kolektiva Iskra, Novo mesto; **Ivan Kopina**, član kolektiva Gorjanci, Straža; **Jožefa Mavsar**, gospodinja z Velikega Slatnika; **Julka Brule**, gospodinja iz Smolenje vasi; **Pepca Kovačič**, članica kolektiva Novoteks, Novo mesto; **Peter Seničar**, član kolektiva Standard, Novo mesto; **Jožefa Jakša**, **Marija Jakoščič**, **Marija Movern**, **Antonija Fir**, **Marija Jakša**, **Dragica Plut**, **Antonija Križan**, **Martin Lavrin**, **Štefka Lenič** in **Ivan Štukelj**, člani kolektiva Iskra, Semič; **Ana Gazvoda**, gospodinja s Potovrha; **Frančiška Penca**, članica kolektiva Novoles, Straža; **Janez Mohar**, tesar iz Smolenje vasi; **Terezija Kirn**, gospodinja z Malega Slatnika; **Franc Papež**, delavec s Potovrha; **Antonija Suštaršič**, gospodinja iz Smolenje vasi; **Franc Vidrih**, posestnik iz Smolenje vasi; **Francka Slejkovec**, gospodinja z Malega Slatnika, **Marija Erlah**, gospodinja z Velikega Slatnika; **Frančiška Mežnar**, gospodinja z Velikega Slatnika; **Marija Vehar**, gospodinja iz Smolenje vasi; **Marija Pavlivič**, delavka iz Slinovic; **Jože Božičevič** in **Janez Jerman**, člana kolektiva Zora, Črnomelj; **Antonija Lozar**, **Ivanka Rajgelj**, **Silva Zupančič**, **Anica Švajger**, **Milka Strucelj**, **Anica Vrščaj** in **Marija Doltar**, članice kolektiva Beti, Črnomelj; **Ivan Struci** in **Rihard Andrijašič**, člana kolektiva PL Črnomelj; **Franc Kunič**, delavec iz Pustega Gradca; **Štefan Možina**, član kolektiva Lič, Črnomelj; **Bogomir Novak**, član kolektiva SO Črnomelj; **Marija Šime**, članica kolektiva KZ Črnomelj; **Anton Pavlika**, član kolektiva Komunalno podjetje Črnomelj; **Franc Zalec**, posestnik z Obrha; **Janez Kump**, upokojenec z Obrha.

Nihče mi ne more plačati . . .!

pravi mati narodnega heroja Martina Kotarja, mati treh padlih partizanov in aktivistov, ki bo v torek, 25. aprila, praznovala 76-letnico življenja

Šestinsedemdesetletno Kotarjevo mamo iz Velikega Bana, mater narodnega heroja Martina Kotarja, sem našel pri vinogradu.

»Rada vidim, če me kdo obišče,« je rekla, »dolg čas mi je, delati pa zaradi starosti in prestanega trpljenja ne morem.«

»Dve vojni sem preživela,« je nadaljevala. »Iz prve se je mož vrnil kot 40-odstotni invalid. Imela sva dvanajst otrok. Pet jih je umrlo, ko so bili še čisto majhni. Ko se je začela druga svetovna vojna, nisem mislila, da bo tako kruta in izdajalska. Italijani in Nemci so bili naši sovražniki, hujši so bili domači izdajalci.

Kar čez noč je zmanjkalo sinov — Martina in Karla! Nisem vedela, kam sta odšla, kje sta, dokler se nista javila iz hribov. Začela sem se bati zanju, da ne bi padla, skrbelo pa me je tudi za hčer Nežko, ki je bila mladinska aktivistka.

Decembra 1943 je še šlo, sinova sta se mi javljala in tudi za Nežko sem vedela . . .

Nikoli ne bom pozabila 14. decembra 1943! Tega dne je pod izdajalskimi kroglami padla Nežka, prva žrtev naše hiše . . . Dober mesec kasneje se je oglasil partizanski kurir. Opazila sem, kako se nekam čudno nosi, pa me je obšla zla slutnja. In res . . . Kurir je prinesel sporočilo brigadnega štaba, da je v bojih za Turjak 21. januarja 1944 padel sin Karel.

Ni me strlo. Živel je še Martin. Zavedala sem se, da bo maščeval brata in sestro.

Spet je prišlo sporočilo, še bolj črno in žalostno. V boju za Tuhinj na Štajerskem je 2. marca leta 1944 padel Martin . . . Pokopan je s svojimi borci . . .«

Kotarjeva mama, zdaj že s sivimi lasmi in globokimi gubami na obrazu, se je od časa do časa zazrla po Šentjernejski dolini, kot bi upala, kot bi pričakovala, da se bo zdaj zdaj od nekod prikazal kateri njenih padlih otrok in ji zaklical: »Mama, živ sem, med vami . . .«

Kotarjeva mama: »Ni me strlo . . .«

Kotarjeva mama se še spominja noči, ko je odpirala borcem in jim kaj dala . . .

»Zdi se mi, da nekateri že pozabljajo vojne strahote, da pozabljajo marsikaj, kar so občutili na svoji koži. Zadovoljna pa sem, ko vidim, da žrtve niso bile zaman. Ljudem je dobro, kruha imajo, če le hočejo delati . . . Želim, da bi imeli mir, da bi bili vsi srečni, želim si zdravja, to pa želim tudi otrokom, vnukom in pravnukom. Ženam in materam želim, da bi v miru in ljubezni vzgajale hčere in sinove v zavedne Slovence, ne v sovražnikove hlapce in dekle.«

Ostala je bolečina, bolečina, ki se zaseka vanjo, kadar se spomni svojih in ko tiho reče: »Dobro pokojnino imam, nič mi ne manjka, toda nihče mi ne more plačati, kar sem izgubila: otrók . . .«

POLDE MIKLIČ

Škocjan: čedalje več osamelih kmetij

Letos je odšlo iz Škocjana in okoliških vasi iskat zaposlitev v druge kraje okoli 30 ljudi, od tega nekaj -več kot 20 mladincev. Doma na kmetijah so zapustili stare ljudi. Če bi imeli kakšen proizvodni obrat doma, ne bi šli drugam služit kruh. Nekaj časa je celo kazalo, da bi v tak obrat lahko preuredili sušilnico hmelja v Škocjanu, vendar iz zamisli ni bilo nič.

Lovska družina ni poravnala škode

Dolejski list je 6. aprila pisal, da divjad ne dela kmetom velike škode in da lovska družina redno plačuje odškodnino. Meni so divji prašiči uničili pred tremi leti ves pridelek (300 kg koruze, 200 kg pšenice, 100 kg prosa, 300 kg krompirja), pa mi lovec Franc Gorenčič iz Žužemberške družine ni hotel priznati toliko škode. Po treh letih nisem dobila od lovcev še niti dinarja, čeprav sem imela njive zavarovane s smrdljivim oljem, kot zahteva zakon. Da bi vse noči pazila pridelek pred divjadjo — tega ne zmorem več! Zaradi divjadi sem si uničila življenje, tako da brez bergelj ne morem nikamor več.

Niso vse lovske družine enake!

IVAN KOMAN
Malo Lipje 17
p. Žužemberk

PISMA UREDNIŠTVU

V avtobusih nič več gneče

Tovariš urednik!

Ni dolgo tega, kar so odpravili stojišča v avtobusih. Te odločitve pa niso vsi sprejeli najbolj navdušeno. Prav je, da so s tem odpravili neznosno gnečo in prerivanje po avtobusih, vendar pa se zdaj zgodi, da potnik zaman stoji na avtobusnem postajališču, na katerem se avtobus sploh ne ustavi, ker nima prostih sedežev. Tak potnik bi bil tudi s stojiščem zadovoljen, le da bi pravočasno prišel na cilj svojega potovanja.

Mislim, da ne bi bil prekršek, če bi v avtobusih le dovolili nekaj stojišč, ki pa bi jih bilo seveda lahko le toliko, da stoječi ne bi ovirali vstopanja in izstopanja potnikov. Potniki sami pa bi morali biti do sopotnikov uvidevni in ne bi smeli zasedati sedežev z majhnimi otroki ali s prtljago, kar se še vedno dogaja.

Večina potnikov je še vedno proti rezervaciji. Navadno pride potnik z rezerviranim sedežem tik pred odhodom avtobusa, ko so že vsi sedeži zasedeni. Starim in bolnim so doslej potniki odstopili svoj prostor, zdaj pa tega ne bo nihče storil, ker bi se moral sicer odpovedati vožnji, kajti stojišč ni.

V. PREZELJ

ŠE ENKRAT: »Ker nisem hotel podpisati — odpoved«

Tovariš urednik!

Josip Tomc je v vašem tedniku 6. aprila 1967 trdil, da sem mu kot upravnik Kino podjetja odpovedal, ker ni hotel podpisati nepravilno sestavljenega inventurnega elaborata. Naj navedem razloge, ki so narekovali takšno odločitev.

Josipa Tomca sem zaprosil v prvi polovici meseca januarja za sodelovanje v inventurni komisiji. Trikrat je opravil inventuro, a se še ni mogel odločiti, da bi jo podpisal. Od njega nisem zahteval, naj na hitro podpiše, saj je imel na voljo kar mesec dni časa. Ker je z odlašanjem onemogočil delo podjetja, ki ni moglo zaključiti letnega poslovanja, sem mu odpovedal civilnopravno razmerje. 13. februarja 1967, ko je bil že zadnji čas za dostavo zaključnega računa in je Josip Tomc dokončno in odločno odbil sodelovanje z ostalima članoma inventurne komisije ter pri tem podpri svojo odločitev z dvomom o poštenosti celotnega kolektiva, sem se poslužil omenjene odpovedi, njega pa je v komisiji zamenjala druga oseba. Zaprosil sem občinsko skupščino v Metliki, naj pregleda pravilnost inventure. Ta je s posebno komisijo ugotovila pravilnost in zakonitost inventure. Josip Tomc dvomi o vsem in ni sposoben ugotavljati dejstev.

Ko trdi, da je izginilo več predmetov — med njimi tudi fotoaparat v vrednosti 120 000 S.dinarjev — ne da bi kdo vedel, kam so izginili, ne navaja, kar ve ves kolektiv, člani uprave ObS Metlika itd. Tudi njemu sem namreč povedal, ima pa celó kopijo dopisa o tem, da je fotoaparat v družini pokojnega upravnika Kino podjetja, ki ga ima kot drag spomin nanj, saj je ta aparat dolga leta uporabljal kot fotograf. Zato sem raje plačal manjkajoči znesek, kot da bi nasilno zahteval vrnitev predmeta, posebno še ko zlepa nisem ničesar dosegel. Ni res, da aparat predstavlja takšno vrednost, kajti pri revalorizaciji je ta vrednost znašala 38 000 Sdinarjev.

Josip Tomc ni slučajno zamolčal dejstva, da je bivši upravnik nenadoma umrl. Zadela ga je kap, a tega razen domačinov bralci ne vedo. Zlonamerno je to zamolčal, da me je lažje prikazal kot krivca za nastali manko, manko tistega, česar mi nikoli in nihče ni izročil v varstvo. Nepojasnjena je ostala tudi resnica, da se primopredaja ni nikoli izvršila.

Delovna skupnost našega podjetja je sklenila, da Josipu Tomcu preneha civilnopravno razmerje tudi iz drugih razlogov, zlasti zaradi neprimernega odnosa do članov delovne skupnosti in obiskovalcev kina. Njegove izmišljene trditve predstavljajo blatenje podjetja in obrekovanje mene, vendar zoper njega sedaj ne nameravam predlagati kazenskega postopka, ker spoštujem njegovo visoko starost.

Silvo Mihelčič,
Metlika, CBJ št. 15

Moj trud ni bil zaman

V šoli nam je učiteljica povedala, da bomo zbirali prostovoljne prispevke za odkup doma pisatelja Franca Finžgarja. Takoj sem se prijavil za akcijo in bil vesel, da so mi zaupali to nalogo. Toda začetni uspehi so bili kaj skromni, saj sem nabral komaj 150 Sdin, mama pa mi je rekla, da je zbiranje prispevkov nehvaležno delo. Sklenil sem, da se bom vseeno izkazal, ker mi je pisatelj Finžgar zelo všeč. Njegov roman Pod svobodnim soncem je zame ena najlepših knjig, kar sem jih do sedaj prebral.

Nedeljsko popoldne sem se odpravil na pot, doma pa rekel, da grem na obisk k sošolcu. Toda hodil sem od hiše do hiše in ljudem govoril, kako je pisatelj pomemben in koliko knjig nam je zapustil. Moj trud ni bil zaman: nabral sem pet tisočakov in bil ponosen na ta uspeh. Bilo pa je tudi nekaj razočaranja. V neki hiši, kjer so pred kratkim prejeli milijonsko dediščino, sem mislil, da se bodo posebno izkazali, pa sem se zmotil. Dejali so mi, da imajo samo nekaj dinarjev v Ljubljani, in me odslovili.

Vseeno pa sem bil zelo vesel razumevanja vaščanov Slovenske vasi, da se obvarujejo naši kulturni spomeniki bodočim rodovom.

Cvetko Miler, učenec 7. d v Kočevju

Mar res Škocjan najslabši?

Pisanje v Dolenjskem listu pod naslovom »Škocjan najslabši« nam ne more biti v spodbudo. Novinar, ki je pred tedni to vest zabeležil, bi jo moral tudi razložiti oziroma utemeljiti. Zdi se nam, da je družba na nas pozabila. Starši nam pripovedujejo, da smo imeli v Škocjanu lepo šolo, ki je med vojno pogorela, zato imamo danes pouk v nekdanji stanovanjski hiši, ki so jo po vojni udarniško adaptirali.

Niti ena izmed učilnic ne ustreza zahtevam za moderen pouk. Tla iz desak so polna špranj in lukenj, dva razreda imata pouk v dvorani, kjer je pozimi tudi pouk telesne vzgoje. Dvakrat na teden je ta prostor kino dvorana, tu nastopajo cirkuške skupine, ob nedeljah pa se v njem zbirajo odrasli na sestankih krajevne skupnosti in množičnih organizacij.

In kako je šola preskrbljena z učili? Vse »bogastvo« je shranjeno v prostoru, ki meri 18 m². Pred leti se je zrušil del stropa, ki so ga nato popravili, a zdaj spet preti, da se bo podrl.

V ustavi piše, da imajo vsi občani pravico do enakih pogojev šolanja. KAKO DALEČ JE ŠE ČAS, KO BOMO TUDI PIONIRJI NA NAŠI ŠOLI DELEŽNI SODOBNEGA POUKA, KOT GA IMAJO PO MESTIH IN NOVIH ŠOLAH?

PIONIRJI OSNOVNE ŠOLE V ŠKOCJANU

NE HODI DOMOV BREZ

Kuharske bukvice

Reja malih živali

Reja malih živali je na deželi že nekaj običajnega, vendar zasluži še več pozornosti. Perutnino gojimo zaradi jajc in mesa. Izbirajo naj se le dobre vrste, ki dajejo ali veliko jajc (leghorn) ali pa več mesa (rodajlend). Pri nas prav uspešno redimo štajerko — jerebičarko, ki je dobra nesnica in ima okusno kratkovlaknato meso.

Kokoši ne smejo biti skupaj s kravami, da ostane mleko snažno.

Ob vodah gojite čim več rac in gosi.

Na Dolenjskem in štajerskem je uspešna reja puranov.

Tudi reja velikih kuncev je koristna zaradi obilice mesa in kož, ki jih lahko dobro prodaste. Priporočljiva je tudi reja angorskih kuncev zaradi dragocene dlake.

Vsi hlevčki malih živali naj bodo dovolj zračni in snažni zaradi muh, ki prenašajo bolezenske klice.

Tam, kjer je prilika za gojitev ovac, gojite predvsem ovce z dobro volno, da jo uporabite za domače pletenine ali zamenjate za sukno. Ovčje meso je zelo redilno. Dobro je tudi posušeno.

Dr. Minka Maležič:

Higiena v življenju žene

3

Kadar ne nastanejo bolečine v križu zaradi bolezni ženskih spolnih organov, nastajajo najčešče zaradi enega njenih poslanstev: začetka, razvoja in vzgoje novega človeka.

Bolečine torej nastajajo zaradi posebne in nežnejše zgradbe ženskega telesa; zaradi tega se žena tudi veliko hitreje utrudi. Posebno pogosto imajo bolečine v križu žene, ki so slabokrvne in slabše hranjene. Te žene običajno tudi težje prenašajo večje telesne in duševne napore.

Velika večina bolečih križev ima svoje začetke v nosečnosti ali pa nastanejo po porodu. Med nosečnostjo postane vse telo sočnejše, in ker žena nosi težo — bodočega otroka, se spremeni tudi njena drža. Zato lahko nastanejo spremembe na kosteh, vezeh in mišicah, pa tudi nepopravljive posledice, zlasti takrat, ko prične žena po porodu prekmalu opravljati svoje delo. Star ljudski pregovor pravi, da je žena šest tednov po porodu z eno nogo v grobu. Vsaj šest tednov po porodu bi morala mlada mati paziti nase in ne bi smela težko delati.

S primernimi telesnimi vajami po porodu (naučite se jih lahko v porodnišnici!) bi se lahko marsikatera žena izognila bolečinam v križu.

Žena, ki ima bolečine v križu, naj se posvetuje z zdravnikom, ker so te bolečine lahko tudi znak bolezni drugih organov (*bolezni hrbtenice*, vnetje slepiča, vnetja debelega ali tankega črevesja, različnih kil, obolelega mehurja, ledvic, vnetja živcev in še drugih bolezni).

Na žalost pa moram povedati, da mnogo žena trpi zaradi bolečin v križu, ker so imele nesrečo in so splavile ali pa so morale ali želele splaviti. Posledice (vnetje in brazgotine maternicnih vezi), ki jih splav povzroči, so včasih zelo hude in mnogokrat ostanejo ženi za vse življenje bolečine v spodnjem delu trebuha, ki izžareva v križ.

Potomstvo lahko načrtujemo, vendar ne s splavi!

Odkar živi človeški rod in si ustvarja družino, si želi načrtovati potomstvo. K temu ga sili življenje; splav je ena izmed oblik, ki jih za to tudi uporabljamo, je pa neprimerna!

Splav je neprimeren predvsem zaradi posledic, ki poslabšajo zdravje tistih žena, ki so primorane ali pa hočejo uravnavati število otrok s splavom. Neprimeren je splav tudi zaradi ekonomske škode, saj prihaja do izostankov z dela, ko se splav izvrši in potem, ko žena zboli zaradi posledic, ki jih splav pogosto povzroči.

Splav imenujemo odstranitev ploda iz materinega telesa — maternice, preden postane sposoben za življenje. To je nekako do šestega, sedmega meseca nosečnosti, do osemindvajsetega tedna nosečnosti.

Splav lahko nastane sam od sebe (samoodseben) ali pa ga umetno izzovemo (izzvan splav).

Približno 15 odst. vseh splavov nastane samih od sebe; za veliko večino vemo, zakaj nastanejo, pri nekaterih pa ostanejo vzroki za samoodseben splav neznani. Naj naštejem nekaj vzrokov za samoodseben splav: lahko je že samo jajce nezdravo in zaradi tega nastane plodova smrt in nato splav. Splav lahko nastane tudi zaradi bolezni matere. Nepravilno razvita maternica (sedlasta, dvoroga, dvojna), brazgotine in vnetja maternice, nepravilna lega maternice (miomi), šibkost notranjega maternicnega ustja — vse to lahko povzroči splav.

Kadar mati zboli za kakršnokoli boleznijo, je vedno nevarnost, da bo splavila. Torej lahko splavi tudi zaradi ošpic, škrlatinke, tifusa, pljučnice, vnetja slepiča, vnetja ledvicnih cašic, sifilisa, srčne napake, ledvicne in jetrne bolezni, sladkorne bolezni itd.)

Samoodseben splav nastane tudi zaradi nepravilne prehrane (o prehrani nosečnic bomo pisali v enem izmed kasnejših člankov), zaradi pretežkega dela, zlasti dviganja težjih bremen, zaradi nočnega dela itd. Tudi padci, udarci na trebuh, močno bruhanje in kašljanje lahko povzroče splav pri občutljivih ženah.

Nekatere žene splavijo večkrat zaporedoma, ponavadi ob približno istem času nosečnosti. Takim ponavljajočim se samoodsebnim splavom pravimo habitualni splav. Velikokrat za vzrok vemo (npr.: sedlasta maternica, slabost notranjega maternicnega ustja). V teh primerih se ženi da pomagati z operacijo, da lahko otroka donosi.

DANES NOVE AVTOBUSNE PROGE!

VOZNI RED

SENOVO–KRŠKO–NOVO MESTO–LJUBLJANA

Velja od 20. 4. 1967 dalje

1	Postaje	2
4.50	SENOVO	16.35
5.20	KRŠKO	16.10
5.45	SMEDNIK	15.40
6.20	NOVO MESTO	15.05
7.35	LJUBLJANA	13.45

OPOMBA: Avtobus obratuje vsak dan.

VOZNI RED

NOVO MESTO–RATEŽ–ŠENTJERNEJ

Velja od 20. 4. 1967 dalje

15.05	NOVO MESTO	18.17
15.15	RATEŽ	18.07
15.37	ŠENTJERNEJ	17.45

OPOMBA: Avtobus obratuje samo ob delavnikih.

VOZNI RED

NOVO MESTO–ŠMAR. TOPLICE–ŠKOCJAN

Velja od 20. 4. 1967 dalje

1	2		3	4
8.30	11.00	NOVO MESTO	10.05	13.15
8.43	11.13	OTOČEC	9.52	13.02
8.55	11.25	ŠMAR. TOPLICE	9.40	12.50
9.15	11.45	ŠKOCJAN	9.20	12.30

OPOMBA: Pod 1 in 3 obratuje avtobus ob nedeljah in praznikih. Pod 2 in 4 obratuje avtobus vsak dan.

VOZNI RED

NOVO MESTO–DOLENJSKE TOPLICE

Velja od 20. 4. 1967 dalje

6.30	14.05	20.35	NOVO MESTO	5.20	7.25	15.00
6.50	14.25	20.55	VAVTA VAS	5.00	7.05	14.40
6.55	14.30	21.00	DOL. TOPLICE	4.55	7.00	14.35

OPOMBA: Avtobus obratuje samo ob delavnikih, in to poleg že obstoječih voženj.

Komisija za delovna razmerja trgovskega podjetja na debelo in drobno

»DOLENJKA«, Novo mesto

razpisuje za novo prodajalno v Bršlinu prosto delovno mesto

1. **POSLOVODJE**

in objavlja za novo prodajalno v Bršlinu prosta delovna mesta

2. **POMOČNIKA POSLOVODJE**
3. **DVEH MESARJEV – SEKAČEV**
4. **DVEH KUHARIC**
5. **NEKVALIFICIRANEGA DELAVCA**

Za novo prodajalno v Trebnjem objavlja naslednja prosta delovna mesta:

6. **POSLOVODJE**
7. **DVEH PRODAJALCEV**

Delavci, ki žele stopiti na ta delovna mesta morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še te posebne pogoje:

pod 1. VKD trgovske stroke s 5 leti prakse ali KD trgovske stroke z 10 leti prakse,
pod 2. VKD ali KD trgovske stroke s 5 leti prakse,
pod 3. kvalificiran mesar — sekač z najmanj 2 letoma prakse,
pod 4. kvalificirana ali polkvalificirana kuharica,
pod 6. VKD trgovske stroke s 3 leti prakse ali KD trgovske stroke s 5 leti prakse,
pod 7. KD trgovske stroke (živilska ali mešana).

Na prosta delovna mesta se sprejmejo delavci za nedoločen čas.

Za vsa prosta delovna mesta je določeno poskusno delo.

Nastop dela po dogovoru.

Rok za vlaganje prijav je 8 dni od dneva objave.

Kmetijska zadruga BREŽICE

bo prodala
na LICITACIJI dne 26. aprila 1967 naslednja osnovna sredstva:

1 mlatilnico z elektromotorjem

Licitacija bo na sedežu področne uprave Dobova; pričetek ob 9. uri.

1 mlatilnico znamke Zmaj 1070

Licitacija bo na sedežu kmetijskega posestva Mali vrh v Globokem; pričetek ob 9. uri.

1 traktor Štajer s koso, eno brano ter 2 mlatilnici znamke Zmaj 430

Licitacija bo na sedežu kmetijskega posestva Cerklje; pričetek ob 8. uri.

4 valilnike

Licitacija bo na sedežu kmetijskega posestva Mokrice; pričetek ob 8. uri.

1 motorno kolo znamke Puch

Licitacija bo na dvorišču sedeža uprave KZ Brežice, Sentlenart 72, pri kolodvoru.

Prednost nakupa ima družbeni sektor, 1 uro po preteku pa zasebniki.

Ogled osnovnih sredstev je možen vsak delavnik od 8. do 12. ure na sedežu omenjenih obratov kmetijske zadruge Brežice.

NAJHITREJE BOSTE POD STREHO,

če boste zaupali gradbena in obrtniška dela

GRADBENEMU IN OBRTNEMU PODJETJU NOVO MESTO

S svojimi obrati: zidarskim, krovskim, kleparskim, pleskarskim, mizarskim in ključavničarskim opravi vsa dela tudi do zaželene faze poceni, hitro in solidno.

Vse informacije: **Novo mesto, Germova 4 telefon 21-570.**

Gradbeno in obrtno podjetje Novo mesto z vsemi svojimi obrati čestita vsem cenjenim strankam in delovnim ljudem za praznik dela — 1. maj!

Stanovanjsko podjetje Črnomelj

proda
NA JAVNI LICITACIJI

STANOVANJSKO HIŠO v Gribljah št. 28

(trosobno stanovanje)

Licitacija bo v Gribljah 27. aprila 1967 ob 8. uri dopoldne.

Izklicna cena je 43.000 Ndin.

Interesenti morajo pred licitacijo položiti kavcijo v višini 10 odst. od izklicne cene.

Krojaško podjetje TREBNJE

razpisuje
JAVNO USTNO LICITACIJO
za večje število

ŠIVALNIH STROJEV znamke CSEPEL 111 z motorjem

Licitacija bo 24. aprila 1967 ob 8. uri v prostorih podjetja.

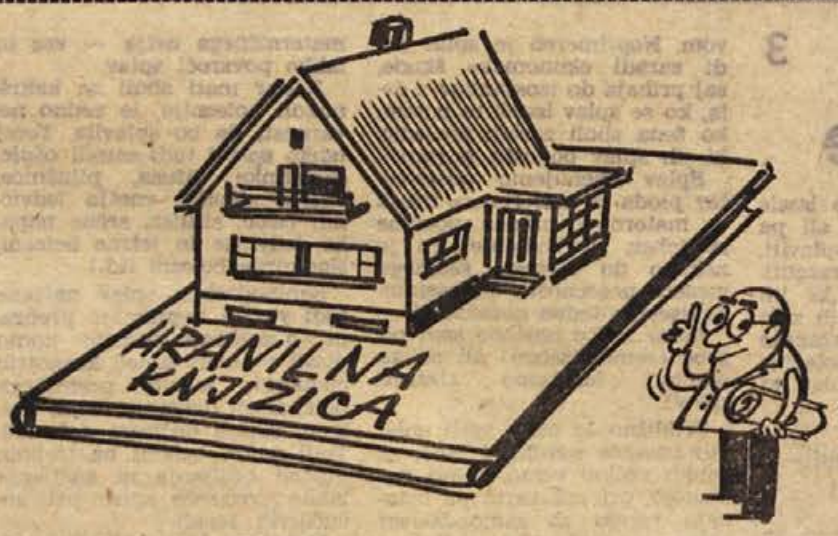

Gradbenik Pepe pravi: najsolidnejši temelj za novo hišo je

hranilna knjižica

DOLENJSKE BANKE IN HRANILNICE NOVO MESTO!

Dobite jo v Novem mestu, Krškem, Trebnjem in v Metliki ter pri vseh poštah na področju teh občin!

Tovarna pohištva
BREŽICE

razpisuje po sklepu delavskega sveta
JAVNO LICITACIJO
za prodajo
rabljenih strojev:

stroj za rogličenje, stroj za lepljenje letvic »TILLEKE«, ročno brusilko

LICITACIJA bo 28. 4. 1967 v prostorih Tovarne pohištva Brežice: za družbeni sektor od 9. do 11. ure, za ostale interesente pa od 11. ure dalje.

Gostinsko podjetje hotel
PUGLED – Kočevje

proda
najboljšim ponudnikom

rabljeno opremo

(stole, mize, radioaparate)

Za informacije se zglasite na upravi podjetja.

NAJHITREJE IN NAJCENEJE

vam napravimo **vodovodno inštalacijo, centralno kurjavo, vsa kleparska dela in napeljemo strelovod ter popravimo vse tovrstne naprave in napeljave.**

Za nove instalacije garantiramo 2 leti! Vedno imamo na zalogi ves potrebni material po zelo ugodnih cenah.

Oglasite se **pri obrtnem montažnem podjetju**

OMP »Inštalater«
Novo mesto, telefon: 21-276

Tonetov plen: kosmatinec z 250 kg!

Lovec Tone Ožbolt iz Kočevja je 12. aprila ob 19.30 na zalaz (ni čakal na preži) uplenil v revirju lovske družine Osilnica 250 kg težkega medveda. Kosmatinca, ki je bil star 10 do 12 let, je srečni lovec zadel v vrat in mu pretrgal vse glavne žile. Trdoživi medved pa je kljub temu hlačal še nad 20 kilometrov daleč, končno pa je popolnoma izkrvavel in se zgrudil v 10 metrov globok prepad. Medveda so našli z odličnim krvosledcem, psom lovca Ivana Grajša. Seveda je medved Tonetu Ožboltu in njegovim lovskim tovarišem prizadejal precej dela, preden so ga našli, zvlekli iz prepada in prepeljali v Kočevje.

NEVSAKDANJA FOTOGRAFIJA: takole so v Kočevju »zložili« s kamiona 250 kg težkega kosmatinca, kateremu je upihnil kosmato dušo kočevski lovec Tone Ožbolt. Kako trdoživa je ta zver, ponos kočevskih gozdov, lahko preberete v spodnjem članku! — Foto: Jože Svete, Kočevje.

Medved je težak nekoliko več kot povprečni medvedi. Precej težkega pa je pred kratkim uplenil Franc Inčihar, član lovske družine z Blok. V zadnjih nekaj letih so domači lovci uplenili na Kočevskem šest medvedov. Medvede običajno odstreljujejo tuji lovci, prav pa je, da uplenijo kakšnega tudi domači in tako ostane trofeja doma. Za uplenjene medvede dobe lovske organizacije res precej, vendar dosedanji računi kažejo, da je z njimi kljub temu več stroškov kot dohodkov. Precej namreč stanejo lovske naprave, krmišča, krma, plačilo škode, ki jo povzroče medvedi, itd.

J. PRIMC

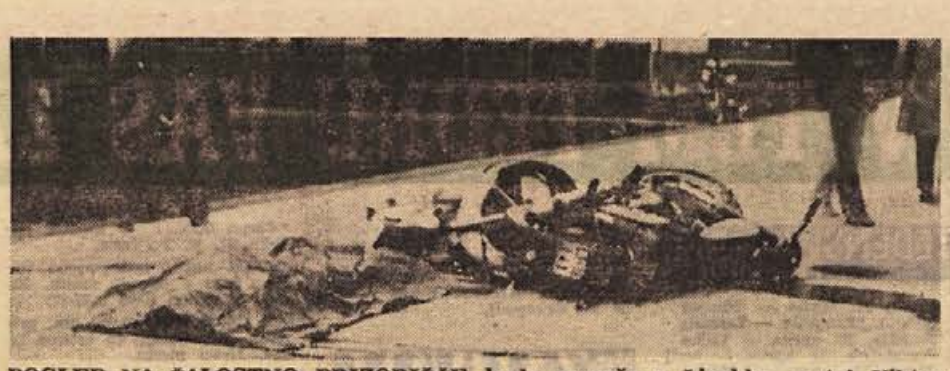

POGLED NA ŽALOSTNO PRIZORIŠČE hude nesreče v Livoldu: mrtvi Viktor Lavrič (pokrit) leži ob motorju, ki ga je brez vednosti lastnika vzel in vozil brez dovoljenja težko ranjeni Žnidaršič (Foto: Andrej Pogačar, Kočevje)

Strah mopedistov odkrit

V treh mesecih si je 19-letni Enver Kaukovič sposodil ali izmaknil najmanj 8 mopedov in motornih koles

V teh dneh so odkrili doslej neznanega zmikavta mopedov in motornih koles v Ribnici in Kočevju. Devetnajstletni Enver Kaukovič iz Zardastovega sela (Bosna in Hercegovina), začasno stanujoč v Gorenji vasi 1 pri Ribnici in zaposlen pri Stanovanjsko-komunalnem podjetju v Ribnici, si je od decembra lani sposodil ali izmaknil po dosedanjih ugotovitvah najmanj 8 mopedov in motornih koles.

25. decembra lani je v Ribnici vzel moped Antonu Osvaldu iz Zadolja in ga odpeljal v Bosno. Moped so odkrili miličniki iz Bosne in ga v teh dneh z vlakom vrnili.

4. februarja je v Kočevju vzel moped Marjana Kaplana iz Rakitnice, se z njim vozil in ga nato pustil v Ribnici.

25. februarja je vzel v Ribnici motorno kolo Franceta Cvera iz Lipovšce in se z njim peljal proti Bosni. Pri Karlovcu ga je ustavila prometna milica in ugotovila, da nima niti vozniškega niti prometnega dovoljenja. Vozilo je dobil lastnik vrnjeno.

17. marca je vzel v Ribnici moped Ivana Miheliča in ga nato pustil v Kočevju.

18. in 25. marca je vzel v Ribnici motorno kolo Albinu Ponikvarju. Obakrat ga je po uporabi spet pustil na različnih krajih v Ribnici.

23. marca je vzel moped Janeza Pahulje iz Ribnice, se z njim vozil in ga potem spet pustil.

27. marca je vzel moped Ludvika Goršeta iz Ribnice, se z njim peljal v Kočevje in ga pustil na Rudniku. Nato je v Kočevju vzel moped Jožeta Vidmarja iz Kočevja, se z njim peljal v Ribnico in ga tam pustil.

Že predtem pa je ukradel z nekega vozila na parkirnem prostoru v Ribnici tudi opremo za vožnjo z motornim kolesom ali mopedom: Čelado, rokavice, očala, za nameček pa še aktovko.

Organi Ljudske milice domnevajo, da si je Kaukovič sposodil še več motornih koles ali mopedov, ki pa so jih lastniki potem sami ali s pomočjo Ljudske milice našli, a niso zahtevali postopka proti izposojevalcu.

Lavrič mrtev, Žnidaršič težko poškodovan

16. aprila ob 2.45 sta v Livoldu trčila mopedist Viktor Lavrič iz Črnega potoka in motorist Darko Žnidaršič iz Kočevja. Lavrič je pri nesreči izgubil življenje, medtem ko so težko poškodovanega Žnidaršiča prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer se bori s smrtjo. Na vozilih je za 1300 N-din škode. Do trčenja je prišlo na sredini 6 metrov široke ravne, asfaltirane ceste. Žnidaršič, ki je motor vzel brez vednosti lastnika, ni imel dovoljenja za vožnjo z motornim kolesom. Ponesrečenca sta bila pred nesrečo na veselici v Dolgi vasi.

Starši pomagali razkriti mlada vlomilca

Miličnikom so pomagali pri odkrivanju tudi starši obeh mladih vlomilcev — V dobrem mesecu sta štirikrat vlomila, pri vlomih pa sta uporabljala rokavice

Mladoletnika brata N. N. in I. N. iz Kočevja sta v dobrem mesecu dni zagrešila štiri vlomne tatvine, nekaj mesecev prej pa še eno.

4. marca sta vlomila v kočo Planinskega društva na Mestnem vrhu, kjer sta odnesla 4 litre alkoholnih pijač in liter malinovca. Skupno sta povzročila škode za 132 N-din.

3. aprila popoldne je vlomil N. N. sam v leseno barako Cestnega podjetja Novo mesto pri kočevskem kamnolomu, nato pa še v dvoje priročnih skladišč. Iskal je denar. Ker ga ni našel, je vzel 36 kosov razstreliva, 100 vžigalnih kapic in 3 metre zažigalne vrvice. V noči med 17. in 18. marcem sta vlomila v Ljudsko knjižnico v Kočevju, kjer sta vzela 1627 N-din denarja, dve nalivni peresi, dva noža in drugo. Ves denar sta porabila za izlete in nakupe. 1. decembra lani in 4. aprila letos sta vlomila v podjetje ITAS, kjer sta odnesla raznega orodja v skupni vrednosti okoli 1500 N-din.

Nekateri oškodovanci so dobili del ukradenega nazaj. V podjetje ITAS pa so dobili vrnjenega še več, kot so sami prijavili, da jim je zmanjkalo.

Mlada vlomilca sta vajenca. Pri vlomih sta uporabljala rokavice. Miličniki so ju izsledili 12. aprila, odkrili pa so ju po ukradenih predmetih. Pri razkrivanju vlomnih tatvin so miličnikom precej pomagali tudi starši vlomilcev.

Sam je pripisal delovno dobo

Ko se je B. V. iz okolice Titovega Užica, po poklicu rudar, zaposlil v rudniku Kanižarica, je predložil delavsko knjižico, ki pa je bila sekretarju podjetja takoj sumljiva. Izkazalo se je, da je ponarejena. V. B. je kupil formular ter vanj vpisal, da je delavsko knjižico izdala občina Valjevo, izmislil si je registrsko številko 2558 ter vpisal daljšo delovno dobo, kakor jo je v resnici imel. Knjižico je opremil še z lažnimi podpisi in pečati ter jo predložil kot duplikat upravi rudnika.

Ponarejanje listin mu je dalo poguma, da je kmalu zatem ponovno poizkusil. Zdravstveni dom Črnomelj mu je odobril en dan bolniškega dopusta, V. B. pa je poročilo o trajanju začasne nezmožnosti za delo predrugačil tako, da je bil 10 dni doma.

Zadevo je pred kratkim obravnavalo novomeško okrožno sodišče. V. B. je obe kaznivi dejanji priznal. V opravičilo je navedel, da je stoodstotni invalid in da mu je bila invalidska pokojnina zaradi prekratke delovne dobe zavrnjena, zato si je hotel pomagati sam. Senat mu je prisodil 5 mesecev zapora.

SAP-TURIST BIRO LJUBLJANA

vabi

NA ZANIMIVE IZLETE Z AVTOBUSOM:

prireja v času od 28. maja do 1. junija zanimivo

potovanje na OTOK ELBO

Na tem potovanju boste spoznali lepote, zgodovinske in naravne znamenitosti tega otoka v Tirenskem morju in še drugih znanih italijanskih mest.

Prijave sprejemajo do 5. maja naše poslovalnice v Ljubljani, BREŽICAH, KRŠKEM, Hrastniku, Trbovljah, Zagorju, KOČEVJU, Cerknici in Idriji.

PRIPOROČAMO SE ZA NAROČILA NAŠIH TURISTIČNIH AVTOBUSOV ZA VOŽNJE, ŠOLSKE IN POUČNE EKSKURZIJE.

ZAKLJUČENIM SKUPINAM NUDIMO POSEBEN POPUST!

Prav sovražil je obuvalo, iznebil se ga je, kjer je le mogel. Kadar ni bilo očeta doma, se je klatil bos okrog po prahu, po blatu, a najrajši po lužah. Ali zdaj se je bilo vsak čas nadejati očeta. Mračilo se je že in pred nočjo pride oče, ako se kaj posebnega ne zgodi. Andrejčku pride dobra misel.

»Veš kaj, Zalka?« pravi svoji sestrici, »pojdiva očetu in Tinetu naproti. Samo malo počakaj, da skočim v tiste neumne čevlje; precej bom tukaj.«

Nekoliko časa potem sta veselo koračila po cesti, očetu in bratu naproti. Gredoč se pogovarjata:

»Kaj praviš, Drejče, kaj mi prinese Tine z Dunaja? Lani mi je prinesel lepo punčko, prav po gosposko napravljeno, s kakršnimi, je dejal, da se igrajo deklice na Dunaju; tudi cesarjeva hči ima tako.«

»Cesarjeva hči? Beži, beži! Cesarjeva hči se bo tako igrala kakor drugi otroci! To ti je samo tako rekel, da bi se ti bolj imenitna zdela tista neumna igrača. Kaj ve Tine, kake igrače ima cesarjeva hči!«

»Kaj meniš, da Tine ni bil nikoli pri cesarjevih na kosilu ali pri večerji? Saj ga tudi gospod župnik povabijo vselej, kadar je kaka velika pojedina.«

»Kajpada! Cesar morda še ne ve, kje Tine stanuje, pa ga bo vabil! Cesar ima druge opravke, da bi na Tineta mislil.«

»Kaj pa dela cesar? «

»Kaj dela! Denar dela! Pomisli, koliko časa je treba, da ga samo toliko naredi, kar ga imajo naš oče; koliko ga imajo pa še drugi! Kaj misliš, da se denar tako hitro dela. Vinarji, to je še in desetice, ali petaki, desetaki, stotaki, to ni kar tako! Potem se mora pa še vojskovati in vladati; zakaj ga pa imenujejo vladarja? Kaj veš ti, kaj je to: vladanje!«

Zalka res ni vedela, kaj je vladanje; ali Andrejček sam, dasi za dve leti starejši, težko da bi bil prav natanko vedel, kako se vlada. To je bilo dobro, da ga ni sestrica vprašala, kakovo je to opravilo; v zadrego bi ga spravila, ako bi ji bil hotel odgovarjati. Vprašala pa ga je nekaj drugega, ker sta že o cesarju govorila.

»Ti, ki si tako pameten in vse veš, pa mi povej, zakaj pravijo v molitvi cesarju ‚naš presvetli cesar'? Kaj je res tako svetal?«

»Kaj bi ne bil svetal, ker je ves v zlatu in srebru? Pa zlato krono z dragim kamenjem ima na glavi in v eni roki drži zlato jabolko, v drugi pa zlato palico, ki se ji pravi žezlo, in tako vlada!«

Po tem ravno tako jasnem kakor korenitem razlaganju je začelo vendar nekoliko svitati v Zalkini glavi, kako se vlada. Ali imela je še druge pomisleke.

»Kako pa, kadar hoče jesti ali kaj drugega delati, če ima v eni roki zlato jabolko, v drugi pa tisto teslo ali kako si dejal?«

»Žezlo se pravi, ne teslo. Ti govoriš kakor otrok! Kadar jé, položi seveda jabolko in žlezo na mizo. To je samo takrat, kadar vlada.«

To so bili gotovo prav imenitni pogovori o cesarju; ali Zalki so rojile druge, še imenitnejše stvari po glavi.

»Jaz že vem, kaj bi naj mi Tine prinesel; veš, Drejče, take zlate uhane, kakor jih ima komisarjeva Julika; morda mi jih pa bo. Kaj bi pa ti rad, Drejče?«

»Da bi mi le kakih neumnih bukev ne prinesel; bukev sem že sit v šoli. Ko sva bila z očetom v mestu, sem videl v nekem oknu, kjer prodajajo igrače, majhen »hlapon«; prav tak je, kakor je na železnici, samo da je manji; zakuri se, pa teče kakor na železnici. Ko bi mi Tine kaj takega prinesel!«

V takih pogovorih sta bila prišla že precej daleč od trga. Deklico je bilo že malo strah, ker se je mračilo; zato se ustavi ter reče:

»Pojdiva domov, Drejče! Bog ve, kdaj pridejo; mati bodo hudi, da sva šla tako daleč sama.«

Andrejčka sicer ni bilo strah; vendar bi se bil vrnil zaradi deklice. Ali v tem trenutku pridrči voz po cesti. Vesel reče Andrejček svoji sestrici:

»Vidiš, tamle so; jaz poznam voz in konja. Dva sedita na vozu; oče so pa Tine.«

In res sta bila oče in Tine. Ker je začelo iti v klanec, je šel voz malo bolj počasi. Otroka mu tečeta naproti. Andrejček maha od daleč s svojim pokrivalom in vpije:

»Oče, Tine, dober večer!«

Ko prideta do voza, ustavi oče konja ter jima pravi z voza:

»Kaj pa vidva tukaj? Ali vaju ni strah tako pozno?«

Pogumno mu odgovori Andrejček, plezaje na voz:

»Mene strah! Do mesta bi vam šel naproti, če ni drugače. Tako si vendar prišel, Tine? Zdaj bo pa veselje!«

»Kako pa doma, vsi zdravi?« vpraša Valentin brata, ki je že sedel poleg njega.

»Vse zdravo!«

»Kaj pa ti, Zalka? Le hitro gor!«

Rekši, se pripogne z voza proti deklici ter jo zavihti k sebi na voz. Zalka ni vedela, kaj bi dejala, kam bi se dala, vesela je bila svojega brata, pa v zadregi je tudi bila.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 21. aprila — **Simeon**
Sobota, 22. aprila — **Leonida**
Nedelja, 23. aprila — **Vojko**
Ponedeljek, 24. aprila — **Jurij**
Torek, 25. aprila — **Marko**
Sreda, 26. aprila — **Zdeslav**
Četrtek, 27. aprila — **Ustan. OF**

ČESTITKE

Kristini Vavpič, rojeni Krnc, iz Sel pri Stravberku želi za njen rojstni dan mnogo sreče in zdravja nekdo, ki se je najraje spominja!

— — —

Slavku Stepanu, ki služi vojaški rok v Zadru, želijo za njegov 20. rojstni dan vse lepo mama, ate in sestre.

PREKLICI

Jože Perko in Martina Sekula, oba iz Regerče vasi, Novo mesto, prepovedujeva pašo kokoši in prav tako kakršnokoli odmetavanje smeti po najinih njivah. Kdor tega ne bo upošteval, ga bova sodno preganjala.

Franc Fifolt iz Drenja 7, Straža, prepovedujem vsem vaščanom pašo kokoši po mojem vrtu in njivah okoli vasi. Kdor tega opozorila ne bo upošteval, mu bom kokoši zastrupil, njega pa sodno preganjal.

Marija Skedelj, Kot pri Semiču, prepovedujem Francu Jančarju in drugim vožnje in pregon živine čez mojo njivo v Leskovcu pri Brusnicah. Tiste, ki tega ne bodo upoštevali, bom sodno preganjala.

Zdravko Sušnik iz Viher, p. Leskovec, opozarjam lastnike kokoši, da ne dovolim paše po travniku »Zavod«. Tistemu, ki tega ne bo upošteval, bom kokoši zastrupil. Prav tako prepovedujem hojo in vožnjo ter odmetavanje raznega materiala po travniku; kršilce bom sodno preganjal.

Franc Skubic z Daljnega vrha 6 pri Novem mestu, prepovedujem Antonu Kumru z Daljnega vrha posegati ali obračati živino pri oranju po mojih njivah »Pri vrtačah« in po starinah. Če tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

Marija Krnjulc, trg. pomočnica iz Zupelevca 27, p. Kapele, občina Brežice, preklicujem kot neresnično in izmišljeno vse, kar sem govorila v trgovini v Kapelah 6. 3. 1967 o Francu Novoselcu, delavcu iz Kapel 35, in se mu istočasno zahvaljujem, da je odstopil od zasebne tožbe.

Marija Kuhar, delavka v tovarni NOVOLES Straža, razglašam vse, kar sem govorila o sodelavki Danici Rozman, za neresnično in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Za sodoben okus...

Izključni proizvajalec v Jugoslaviji
Destilacija »DANA« MIRNA na Dol.

Prepovedujem hojo in vožnjo nad vinogradom in travnikom v bližini mojega doma. Kdor tega ne bo upoštevalo, ga bom sodno preganjala. **Kristina Kerin, Rodine 21, Crnomelj.**

ZAHVALE

Ob izgubi našega očeta, brata in strica

MIHE PUREBERJA
upokojenca iz Vel. Podljubna

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga v velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, ga obsuli z venci in nam izrekli sožalje. Posebna hvala godbenikom, pevcem ter govorniku in organizaciji Zveze borcev Drganja sela.
Žalujoči domači in drugo sorodstvo

Ob prerani izgubi našega dobrega moža, očeta in sina

MARTINA ŽABKARJA
iz Ravnega pri Raki

se najiskreneje zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje. Zahvaljujemo se Cestnemu podjetju Novo mesto—terenskemu obratu Brežice za pomoč, gospodu župniku, šefu krajevnega urada Raka in vsem, ki so nam izrazili sožalje.
Žalujoča žena, sinova, starši, brat, sestre in drugo sorodstvo

Ob nepričakovani smrti in boleči izgubi naše mame

JOŽEFE BLATNIK

in sina

STANKA BLATNIKA
iz Gornjega Vrhpolja 78

se iskreno zahvaljujemo strežnemu osebju infekcijskega oddelka bolnišnice Novo mesto, organizaciji ZB Šentjernej, ZB Trbovlje, TNZ Trbovlje, g. župniku, vsem darovalcem vencev in cvetja. Posebna hvala dr. Zoriču in sosedom za potnoč in trud med boleznijo pokojne mame. Vsem, ki so nam izrekli sožalje, in vsem, ki so ju spremili na zadnji poti, še enkrat iskrena hvala!
Žalujoči mož in sinovi

Ob prerani izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

IVANA BAJUKA
grad. delovodja iz Metlike

se najtopleje zahvaljujemo SGP PIONIR za tako lep poslovilni govor ob odprtem grobu in za vso organizacijo ter sosedom, ki so tako hitro priskočili na pomoč ob nagli smrti, kakor tudi vsem ostalim za lepe vence.
Žalujoča žena, sin Ivan z družino in hčerka Hermina z družino

Ob prerani izgubi naše drage mame in stare mame

ANE NOVAK
roj. Murgelj
s Kala 8

se iskreno zahvaljujemo dr. Oblaku za pomoč med boleznijo ter gospodu župniku, darovalcem vencev in cvetja ter sosedom za vso pomoč. Posebno zahvalo smo dolžni Tončki Lužarjevi za ves trud.
Žalujoči: hčerka Vera z družino, sin Jože z družino, sin Tone z družino, sestre, bratje in drugo sorodstvo

Ob boleči izgubi naše nepozabne mame, stare mame, tete, tašče

NEŽE ČINKOLE
iz Srebernič

se iskreno zahvaljujemo vsem darovalcem vencev in cvetja, sosedom, prijateljem, gospodu župniku ter vsem, ki so jo spremili na zadnji poti.
Žalujoči: sinova Ludvik in Franc z družinama, vnuka Jožica in Slavko in drugo sorodstvo

Sprevodniku avtobusa **Zvonku Tkalcu iz Crnomlja** se najlepše zahvaljujem za pošteno vrnjeni denar in dokumente, izgubljene v avtobusu. Anton Zeljko, Gor. Suhor...

mali oglasi

PRODAM električno brizkalico za slikanje — Lux 16 s polnjenjem na električni tok. Naslov v upravi lista (558-67)

TAKOJ VSELJIVO stanovanjsko hišo z lepim razgledom, z dvoriščem in vrtom v središču mesta Brežic ugodno prodam. Hiša je primerna za obrtnika. Vprašajte vsak dan od 8. do 18. ure pri Tonki Berložnikovi, Cesta prvih borcev 21, Brežice.

PRODAM otroško posteljico z žimnico, koš za dojenčka ter stajico, primerno tudi za dvojčka. Gostilna Drenik, Gotna vas 46, Novo mesto.

PRODAM HISO s sadnim in zelenjavnim vrtom, primerno tudi za vikend, najboljšemu ponudniku. Ogled do 1. maja, po tem roku prodam že znanim kupcem. Omota 10, Semič.

MOTORNO KOSILNICO rapid v dobrem stanju, primerno za hribovit teren, prodam ali zamenjam za brano, telico ali 500 kg težkega bika. Karel Kodrič, Novake 21, p. Poljčane.

PRODAM novo, nedograjeno vseljivo hišo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (533-67).

FIAT 1100 E 1962, 40.000 km, prodam. Informacije na telefon 21-684, Novo mesto.

KOSILNICO s priključki (škropilnica, freza za okopavanje, jarkar, plug za oranje in rezervna kosa) znamke Jupiter, še garancija, ugodno prodam. Naslov v upravi lista (535-67).

Sejem rabljenih avtomobilov
bo odslej vsako nedeljo
tudi v Novem mestu
Začetek ob 8. uri zjutraj na dvorišču hotela KANDIJA.

PRODAM lepo posestvo v okolici Brežic: 5 ha zemlje s hišo in gospodarskim poslopjem. Informacije pri Mariji Sotler, Dečna sela 59, p Artiče pri Brežicah.

UGODNO PRODAM skoraj novo kosilnico znamke »Alpina« z žetvenimi napravami (priporočljiva za hribovite predele). Alojzij Levstek, Hudi konec 10, Ortnek.

IZREDNA PRILOŽNOST! Ugodno prodam dobro ohranjen klavir dunajske znamke A. Stežhamer. Klavir je kratke izvedbe in ima železno konstrukcijo. Naslov v oglasnem oddelku (561-67).

PRODAM čehano kokošje perje. Kilogram 5000 Sdin. Naslov v oglasnem oddelku (544-67).

PRODAM NOVO BCS motorno kosilnico 13 KS, konjsko kosilnico z žetveno napravo znamke Krup 1.10 m, popolnoma novo, greben in gumi voz nosilnosti 1000 kg, vprežni sadilec za krompir, skoraj nov z osipalnikom in okopalnikom, ter 4-tonsko silosno prikolico »Zmaj«. Jenko Lovro, Virmaše 32, Škofja Loka.

PRODAM kompletno rabljeno spalnico — orehov furnir z vzmetnicami, vložki in volnenimi blazinami. Marija Remškar, Pod smreko 1-I., Crnomelj.

PRODAM RZENO ŠKOPO, Franc Mavsar, Iglenik 6, Stopiče.

NOVO enodružinsko hišo — takoj vseljivo — z vrtom prodam. Stane Kovačič, Regerča vas 76, Novo mesto.

PRODAM harmoniko »Fleis« 12-basno. Naslov v upravi lista (551-67).

POCENI PRODAM leseno garažo in 2 gumi »Pirelli« za Zastavo 750. Donato, Mestne njive, blok 1, Novo mesto.

PRODAM rabljeno kuhinjsko kredenco in emajlirano pomivalno mizo. Naslov v upravi lista.

Hotel GRAD OTOČEC
odkupi vsako količino vloženih
jurčkov v kisu
Cena 15,00 Ndin za liter.
Dostavite na gornji naslov!

PRODAM vprežno kosilnico, gumi voz in vprežni plug. Ivan Grmovšek, Zakot 11, Brežice.

PRODAM lepo zidano hišo — 3 sobe, kuhinja, shramba, klet — 10 minut od železniške in avtobusne postaje. Ostale informacije dobite pri N. Strojniku, Veliki Obrež 42, Dobova pri Brežicah.

KUPIM PRIKOLICO za Horex 350 Kraus, Zagrebška 14, Novo mesto.

HONORARNO ZAPOSLITEV, kakršnokoli, do 8 ur dnevno, iščem v Novem mestu. Imam vozniško dovoljenje kategorije A in B. Naslov v upravi lista (523-67).

KDOR BI MI PAZIL na otroka, mu oddam sobo in kuhinjo. Naslov v upravi lista (552-67).

STAREJŠI samostojen zasebni obrtnik — samec — išče pošteno starejšo gospodinjo s pokojnino, zmožno opravljati domača dela. Janko Jurak, mizarstvo, Brestanica.

SLUŽBO DOBI takoj kvalificiran mizar za ročno in strojno delo. Stanovanje preskrbljeno. Ponudbe pošljite na naslov: Ignac Palovšnik, Begunje na Gorenjskem 40.

PRODAM ELEKTRICNO cirkularko na vozu z gumi kablom in kuhinjsko kredenco. Miha Colnar, Novo mesto, Trdinova 14.

ČRKOSLIKAR dobi službo v Ljubljani. Stanovanje zagotovljeno, ponudbe pod »Dober zaslužek« na upravo lista.

KINO

Crnomelj: 21. in 23. 4. ameriški barvni film »Aladinova čarobna svetilka«. 25. in 26. 4. francoski barvni film »V senci Zoroja«.

Brežice: 21. in 22. 4. ameriški barvni film »Nespravljivi«. 23. in 24. 4. ameriški film »Veliki pobeg«. 25. in 26. 4. ameriški film »Morituri«.

Kočevje — »Jadran«: 21. do 23. 4. francoski barvni film »Angelika markiza«. 24. in 25. 4. ameriški film »Kvartopirec«. 26. in 27. 4. angleški film »Darling«.

Kostanjevica: 23. 4. španski barvni film »Kraljica Chanteclera«. 26. 4. sovjetski barvni film »Kje je Ahmed«.

Metlika: 22. in 23. aprila ameriški barvni film »Rio Conchos«.

Mokronog: 22. in 23. 4. mehiški barvni film »Crni orel«.

Novo mesto — »Krka«: 21. do 24. aprila ameriški barvni film »Ljubezen v Las Vegasu«. 25. aprila sovjetski film »Nihče ni hotel umreti«.

Ribnica: 22. in 23. 4. ameriški barvni film »Flandrijski pes«. 26. in 27. 4. angleški barvni film »Gangsterska petorka«.

Sevnica: 22. in 23. 4. ameriški film »Vzemi jo, moja je«. 26. 4. italijansko-španski film »Cezare Borgia«.

Sodražica: 22. in 23. 4. angleški barvni film »Tudi to se dogaja«.

Šentjernej: 22. in 23. 4. ameriški barvni film »Morganovi gusarji«.

Trebnje: 22. in 23. 4. angleški kriminalni film »Nenapovedan sestanek«.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Slobodanka Starc iz Brezja — Roberta, Antonija Zore iz Dola — Mileno, Frančiška Kovačič iz Šmalčje vasi — Jernejko, Marinka Okleščen iz Uršnih Sel — Sonjo, Olga Lovšin iz Crnomlja — Bogdana, Marija Bajuk z Radovice — Jožeta, Ana Jerčinovič iz Gribelj — Andreja, Katarina Kuhelj iz Šmarja — Jožeta, Marija Ranuša iz Črmošnjic — Stanislava, Ladislava Kavčič iz Orehovca — Jožeta, Ana Kržan iz Trebnjega — Alenko, Anica Beg iz Družinske vasi — Andreja, Marija Poljanec iz Tržišča — Marijo, Gabrijela Hrastar iz Čemš deklico, Bernarda Plut iz Božakova — dečka, Cveta Butala iz Kanižarice — dečka, Marija Luzar iz Murnic — dečka, Gordana Dinič iz Crnomlja — dečka, Anica Novak z Rateža — dečka, Anica Poličnik iz Loške vasi — deklico, Marija Režen z Gradišča — deklico, Pavla Medvešek s Senovega — deklico, Milka Udovič z Grmade — dečka, Ana Šmajdek iz Velikega Poljubna — dečka in Vera Luzar iz Gabrja — dečka.

OBVESTILA

VSE ŠČETKE za ioščilce in sesalce za prah obnovi ščetarstvo Armič, Ljubljana Tržaška 52.

POROCNE PRSTANE po najnovejši modi in vsa zlatarska dela opravlja zlatar v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze).

CANDY SERVIS — Montaža — navodila — garancija na področju Kočevje in Ribnice. Jože Ponikvar, Kidričeva 1, Kočevje, telefon 86-120.

Oblačila očisti **KEMIČNA CISTILNICA,** Novo mesto, Germova 5.

Ob težki izgubi našega ljubega moža, očeta, deda, strica in brata

KARLA MARTINA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so v teh težkih trenutkih čutili z nami in spremili pokojnika na njegovi poslednji poti. Posebno se zahvaljujemo sosedom in sovaščanom, ki so nam v teh bridkih dneh tako nesebično in na razne načine pomagali.

Martinovi in drugi sorodniki
Prekopa, 17. aprila 1967

KRONIKA NESREČ

Smrt pod tovornjakom

12. aprila popoldne se je pripetila huda prometna nesreča v vasi Bukošek pri Brežicah. Iz Kapel proti Brežicam je gnal štiri krave Mihael Pšeničnik iz Kapel. V Bukošku ga je hotel prehiteti voznik tovornega avtomobila Franc Urek iz Cemehovca pri Klanjcu. Ko je pripeljal tovornjak s sredino vzporedno s pešcem, ga je krava porinila pod zadnje desno kolo tovornjaka. Voznik je tovornjak takoj ustavil, vendar je bil Pšeničnik takoj mrtev.

Otrok pod kolesom tovornjaka

13. aprila popoldne so se na cesti v Leskovcu pri Krškem igrali otroci. Ko je po cesti pripeljal voznik tovornega avtomobila Franc Strnad iz Zidanega mosta, je 12-letni Alojz Brajdič, ki je gluhonem, nenadoma skočil pred avtomobil. Voznik ni mogel takoj ustaviti in je otroka zadel s prednjim delom avta tako, da ga je zbil pod kolo, ki je šlo čez otrokovo nogo. Otroka je takoj odpeljal v zdravstveni dom Krško, od tam pa so ga z reševalnim avtomobilom odpeljali v brežiško bolnišnico.

Na mostu sta trčila

Voznik osebnega avtomobila Karl Dolar iz Trbovelj se je 12. aprila popoldne peljal iz Krškega proti Sevnici. V Gornjem Pijavškem mu je nasproti v nepregledni ovinek in na zoženi most pripeljal voznik tovornega avtomobila Drago Škrinjarič iz Buduševa pri Sisku. Na mostu sta trčila. Pri tem je nastalo za okrog 3.300 Ndin škode.

Razdalja je bila prekratka

14. aprila zjutraj se je iz Brežic pri Čatežu peljal z osebnim avtomobilom Jože Habinc iz Brežic. Pri gostilni »Na gričku« je ustavil, vanj pa se je zaletel motorist Vladimir Krošelj iz Arnovega sela, ki je vozil za njim v prekratki razdalji. Na motorju je škode za okrog 800 Ndinarjev.

Ni se prepričal, če je cesta prosta

16. aprila zjutraj se je v Senovem po glavni cesti peljal motorist Jože Urh iz Brezja pri Senovem in, ne da bi se prepričal, če je cesta prosta, zavijal na levo stransko cesto. V tem je naproti pripeljal voznik motornega kolesa Mihael Jug s Senovega, s katerim sta trčila. Motorist Jug se je pri trčenju lažje poškodoval in so mu nudili zdravniško pomoč v zdravstvenem domu Senovo.

Nesreča na mostu čez Savo in Krko

15. aprila dopoldne se je pripetila prometna nesreča na mostu čez Krko in Savo pri Brežicah. Iz Brežic proti Čatežu se je peljal kolesar Andrej Colarič iz Slinovec pri Kostanjevici. Na sredini mostu je prehiteval vprego s kravami, katero je spredaj na vrvi vodil Jože Slovenc iz Krške vasi. Ko je kolesar pripeljal do vodiča vprege, je ta stopil nekoliko proti sredini ceste pred kolesarja in ga zadel z desno ramo. Kolesarja je vrglo na levo po cestišču. V tem trenutku se je iz nasprotne smeri pripeljal Stjepan Lončarić iz Samobora z reševalnim avtomobilom. Ko je videl, da kolesar pada, je močno zavrl, vendar je kolesar kljub temu udaril z rokami in brado po sprednjem delu avtomobila ter si zlomil levo roko v zapestju in dobil odgrnine po bradi.

Odbilo ga je 12 metrov daleč po cesti

10. aprila popoldne se je pripetila prometna nesreča na Cesti krških žrtev v Krškem. Iz Drnovega se je pripeljal z osebnim avtomobilom Janez Žerjav iz Krškega, iz smeri Leskovca pa mopedist Alojz Kočevar iz Jelenka, ki je v križišču izsiljeval prednost in zapeljal na cesto pred osebni avto. Avto je trčil vanj in ga odbil 12 metrov daleč po cesti. Pri tem sta se lažje poškodovala mopedist in njegov sopotnik Jože Pavkovič, na vozilih pa je škode za okrog 1500 Ndinarjev.

Z avtom v cestni stroj

Ljubljančan Stanko Krumpak se je 14. aprila dopoldne pripeljal z osebnim avtom ljubljanskega IMP do Poljan, kjer so popravljali cesto. Krumpak ni zmanjšal hitrosti, kot je velel prometni znak, in ni mogel ustaviti vozila. Zadel je delovni stroj Cestnega podjetja, pri čemer je nastalo za okoli 700 Ndin škode.

Z avtom čez stopalo

13. aprila dopoldne je Jože Kovač na novomeškem Novem trgu z avtom Zavoda za požarno varnost povozil Miro Fabjan z Velikega Riglja. Fabjanova je stala ob cestnem robu, kolo avtomobila pa ji je šlo čez stopalo in ji poškodovalo gleženj.

Orač prečkal avtomobilsko cesto

12. aprila popoldne je Alojz Pirš z osebnim avtom ljubljanske Avtotehne pri Družinski vasi zadel Staneta Ivančiča, vola in konja, da so se laže poškodovali. Ivančič je z živalmi, ki sta vlekli plug, prečkal avtomobilsko cesto. Pirš je zaviral, vendar trčenja ni mogel preprečiti. Škodo so ocenili na 1.600 Ndinarjev.

Cikcak in prekucljaj

Majda Brinar iz Zagreba se je 12. aprila popoldne z osebnim avtom peljala iz Novega mesta v Zagreb. Pri Dragi je zavila na levo in nato naglo na desno. Avto se je prekucnil, zdrsnil na travnik, se znova prevrnil in se postavil na kolesa. Voznica je bila ranjena in so jo odpeljali v bolnišnico. Škodo so ocenili na 10.000 Ndinarjev.

Kamen v vetrobransko steklo

Novomeščan Anton Maras se je 12. aprila popoldne z osebnim avtom peljal po avtomobilski cesti v Brežice. Pri Dobruški vasi je srečal tovornjak ljubljanskega SAP, ki ga je vozil Anton Banovec. Izpod tovornjaka je priletel kamen in ubil vetrobransko steklo na osebnem avtu. Škode je za 500 Ndin.

Mopedist se je prevrnil

Anton Smolič iz Vrbovca pri Trebnjem se je 10. aprila zvečer z mopedom peljal iz Dobrniča. Med Artmanjo vasjo in Vrbovcem se je prevrnil in obležal na njivi lažje poškodovan. Škodo so ocenili na 500 Ndin.

Trčil med ukom

10. aprila zvečer sta trčila osebna avtomobila novomeškega AMD ni Vinka Dežmana iz Mačkovca. Jože Franko iz Novega mesta se je pod vodstvom inštruktorja Šmaljčlja učil voziti; ker je prehitro zavil na Zagrebško cesto, ga je zaneslo v Dežmanov avto. Škodo so ocenili na 400 Ndin.

Pri vzvratni vožnji v osebni avto

10. aprila popoldne je voznik brežiškega KGP Alojz Ban s tovornjakom pripeljal hlodovino za NOVOLES v Stražo. S križišča pri skladišču je zapeljal z vzvratno vožnjo, pri tem pa trčil v osebni avto, ki ga je tik za njim vozil Alojz Sušnik iz Vrhpolja pri Kamniku. Škodo so ocenili na 600 Ndinarjev.

SUPERAVTOMATIČNI PRALNI STROJI
vseh znamk
IZREDEN POPUST!
MONTAŽA — NAVODILA — GARANCIJA — TEHNIČNI SERVIS
VSE INFORMACIJE DOBITE:
NOVO MESTO: BRAČKO,
Ragovska 7: št. telefona 068-21—659
SEVNICA: TOTER, Heroja Maroka 4
vsako soboto od 15. do 17. ure.
PEROTTI-EXPORT
S. FRANCESCO 41, TRST

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Črešnjevec, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Miloš Jakopec, Marjan Legan, Jože Prime, Jožica Teppey in Ivan Zorec. Tehnični urednik: Marjan Moškon

IZHAJA vsak četrtek. Posamezna številka ... (... starih din) — Letna naročnina 20 novih dinarjev (2000 starih din), polletna 10 novih dinarjev (1000 starih din); plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 17,50 novih dinarjev (3.750 starih din) oz. 3 ameriške dolarje — Tekoči račun pri podružnici SDK v Novem mestu 521-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Tiska: Časopisno podjetje »Delo« v Ljubljani